आधुनिक केसरी
विश्वव्यापी मराठी दैनिक
गुरुवार, ११ एप्रिल २०२४

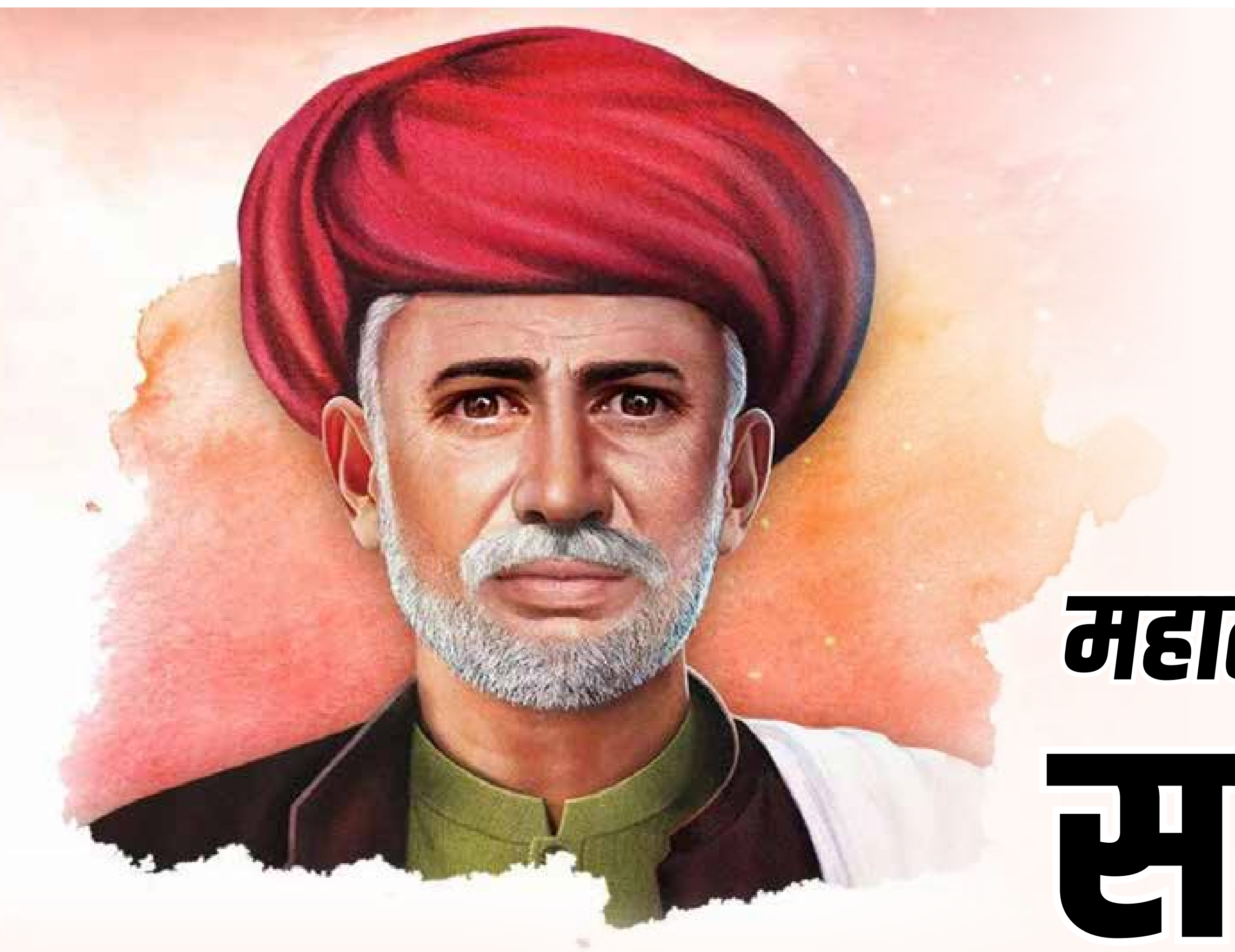

महात्मा ज्योतिबा फुल्यांची समाजक्रांती

आधुनिक केसरी

महात्मा ज्योतिबा फुले (१८२७-१८९०) हे आधुनिक भारतातील पहिले व्यक्तिमत्व होते ज्यांनी जातीभेद आणि स्त्रियांच्या मुक्तीसाठी जातीचा विचार न करता चळवळ उभी केली. भारतात दीर्घकाळ दडपलेल्या मानवतेच्या मुक्तीचा लढा उभा करून त्यांनी कलंकित असलेल्या समाजव्यवस्थेपुढे आव्हान उभे केले. ते तथागत बुद्ध आणि संत कबीर यांच्या समतावादी तत्त्वज्ञानाने प्रेरित होते आणि पाश्चिमात्य, उदयोन्मुख, उदारमतवादी, लोकशाही आणि सामाजिक क्रांतीच्या विचारसरणीचे चाहते होते. जाती-वर्णवर्चस्वावर सखोल टीका करणारे सामाजिक-सांस्कृतिक विश्लेषण त्यांनी मांडले.

समाजातील इतर गटांना तुच्छ लेखनाच्या, विभागणाऱ्या आणि वर्चस्व गाजवणाऱ्या एका विशिष्ट वर्गाने ज्ञान आणि सत्तेवर मक्तेदारी करण्याची वैचारिक आणि संस्थात्मक व्यवस्था म्हणून ब्राह्मणवादाकडे ते पहात होते. उच्चवर्णीयांची भौतिक सत्ता उलथवून टाकण्याचा प्रयत्न करण्यापूर्वीच ब्राह्मणवादाच्या विचारधारेतून बाहेर पडणे आवश्यक होते, ज्यासाठी परिपूर्ण शिक्षण ही आवश्यक पूर्वअट होती, असा युक्तिवाद त्यांनी केला. स्त्री आणि शूद्रातीशूद्र या दोघांनाही शिक्षण मिळाले नाही, तर ते स्वतःची सुटका करू शकणार नाहीत, असे त्यांना वाटत असे.

त्यामुळे त्यांनी पुणे आणि परिसरात विविध शाळा सुरू करून शिक्षणाचे व्यापक काम सुरू केले. त्यासाठी त्यांनी आपली पत्नी सावित्रीमाईंना सक्षम शिक्षिकेच्या रूपात उभे केले. महात्मा फुले यांनी ब्राह्मणी आडमुठेपणा उघड केला आणि शालेय शिक्षणातील ख्रिस्ती मिशनऱ्यांच्या उदात्त कार्याचे कौतुक केले. ज्ञानाच्या या आकलनाला त्यांनी तृतीयरत्न, तिसरा डोळा असे संबोधले, जे ब्राह्मणी वर्चस्व संपुष्टात आणण्याचे साधन होते. महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्यावर प्रभाव टाकणाऱ्या आणि त्यांना सामाजिक क्रांतिकारी विचारवंत बनवणाऱ्या विविध प्रभावी घटकांत कुटुंब, शाळा, स्थानिक समाज, समाजव्यवस्था, धर्म, संस्था, व्यक्ती, वृत्तपत्रे आणि ब्रिटिश प्रशासन इत्यादींचा समावेश होता. त्यांचे वैयक्तिक जीवन बदलण्यासाठी आणि समाज सुधारणेच्या चळवळीत सहभागी होण्यासाठी नवीन स्थानिक वृत्तपत्रे देखील एक महत्त्वपूर्ण मध्यस्थ होती. या प्रभावी घटकांबरोबरच ब्राह्मण समाजातील त्यांच्या काही मित्रांचीही त्यांना मदत, सहकार्य व प्रोत्साहन मिळाले. बाबू पदमणजी, मोरो विठ्ठल वाळवेकर आणि कृष्णराव रत्नाजी सांगळे यांनी शूद्र आणि स्त्रियांच्या उत्थानासाठी सामाजिक प्रश्न मांडले. त्यांच्या मित्रांशी झालेली अनौपचारिक चर्चा हे महत्त्वाचे प्रभावी घटक होते. महात्मा फुले यांच्या विचारांनी पारंपरिक समजुतींना आव्हान दिले आणि त्या विचारांमुळे संधी आणि वैयक्तिक गतिशीलता वाढली. या गतिशीलतेच्या साहाय्याने त्यांनी रोजगाराच्या तरतुदीसाठी लढा दिला. तारुण्यातील ज्योतिराव फुले यांच्या बौद्धिक विकासात मिशनरी कार्याची वैशिष्ट्येही महत्त्वाची होती. १८४८ मध्ये महात्मा फुले पारंपरिक हिंदू समाजाच्या सुधारणेकडे सर्वात महत्त्वाचा मुद्दा म्हणून वळले. हिंदू समाजात सुधारणा घडवून आणण्यासाठी शिक्षण हे महत्त्वाचे हत्यार आहे, कारण त्यातून चांगले आणि वाईट असा भेद करण्याची क्षमता मिळते, अशी त्यांची धारणा होती. एकोणिसाव्या शतकाच्या मध्यात अधिकृत समाजसुधारणा चळवळीने बालविवाह, सतीप्रथा, स्त्रीशिक्षणाचा प्रसार आदींविरोधातील मोहीम ब्राह्मो समाज, प्रार्थना समाज आणि आर्यसमाजाच्या व्यासपीठांद्वारे चालवली जात होती. या त्यांच्या चळवळींचा दोष असा होता की त्यांचे कार्य केवळ सवर्णांपुरते मर्यादित होते आणि बहुतेक समाजसुधारक ब्राह्मण समाजातील होते. महात्मा फुल्यांनी पेशवे बाजीराव-द्वितीय यांच्या काळात ब्राह्मणवाद आणि त्यातील अनिष्ट गोष्टींविरुद्ध लढा दिला होता. त्यांनी जाणीवपूर्वक श्रमण परंपरेच्या वैचारिक आणि सांस्कृतिक पायावर आपली चळवळ उभी केली होती. महाराष्ट्रातील जातीविरोधी चळवळीचे नेतृत्वही त्यांनी केले आणि अस्पृश्यांविषयीची त्यांची मानवतावादी तळमळ अमर्याद होती आणि त्यांच्या न्यायभावनेत प्रत्येक शोषित जातीचा समावेश होता. जाती-धर्माचा विचार न करता सर्वांना समानतेची मागणी त्यांनी केली. त्यांची चळवळ ब्राह्मण वर्चस्व असलेल्या हिंदू समाजव्यवस्थेतील असत्य, अन्याय आणि दुटप्पीपणाच्या विरोधात होती. शिक्षणापासून वंचित राहिल्यामुळेच शूद्रांचा दर्जा सुधारू शकला नाही, असे महात्मा फुले यांना वाटत होते, म्हणून त्यांनी शूद्रांना शिक्षणाची संधी उपलब्ध करून देण्याचे ठरविले.

ब्राह्मण दुसऱ्या बाजीरावाला कृष्ण आणि शिवाचा अवतार मानत असत. शिवरायांनी स्थापन केलेल्या मूळ मराठा व्यवस्थेत अस्तित्वात नसलेल्या सुख, विशेषाधिकार व सवलती त्यांच्या राजवटीत त्यांना मिळाल्या. गरिबांना परवडत नसलेली ब्राह्मणांची दक्षिणा प्रचंड फुगली. तसेच मोठ्या संख्येने ब्राह्मण विद्वानांना विद्वत्तापूर्ण कार्य करता यावे यासाठी त्यांना उदारपणे आर्थिक पाठबळ दिले. दुसऱ्या बाजीरावाच्या काळात जातीव्यवस्था अधिक क्रूर करण्यात आली होती. अस्पृश्यांना गावाच्या जवळपास झोपड्या बांधण्याची परवानगी नव्हती. या काळात कनिष्ठ वर्गाला शिकण्यास औपचारिक मनाई नसली तरी कनिष्ठ वर्गातील मुलांना शाळेत जाण्यापासून रोखण्यासाठी विशेषाधिकार प्राप्त वर्ग सर्वतोपरी प्रयत्न करत असत. उदाहरणार्थ, ज्योतिरावांना त्यांचे पिता गोविंदराव फुल्यांनी शाळेत पाठवले तेव्हा त्यांच्या ब्राह्मण लिपिकाने शिकणे हा शूद्राचा धर्म नाही, असा युक्तिवाद केला आणि मुलाला शाळेतून काढून घेण्यास राजी केले. पेशव्यांच्या काळात भ्रष्टाचार, स्वार्थ, वेश्याव्यवसाय मोठ्या प्रमाणात फोफावला होता. त्यांच्या राजवटीत ब्राह्मणांना दिल्या जाणाऱ्या शिक्षेची तीव्रता कमी होती. कुठलाही कामधंदा न करणाऱ्या ४०,००० ब्राह्मणांना त्यांनी अन्नधान्य पुरवले. ब्राह्मणांनी शिव आणि कृष्णाचे रूप म्हणून त्यांची स्तुती केली. दुष्काळाच्या काळातही त्यांनी ब्राह्मणांना मदत केली; परंतु इतर गरीब, वंचित घटक, शेतकरी, स्त्रिया, भूमिहीन, कष्टकरी यांना मदत केली नाही. बाजीरावांच्या अमृतराव या बंधूने गोरगरीब जनतेसाठी समस्या निर्माण केल्या होत्या. शेतकऱ्यांनी कर भरला नाही, तर शिक्षा अत्यंत कडक केली जात असे. स्त्रियांच्या बाबतीतही शिक्षा कठोर होती. त्यामुळे सर्वसामान्यांनी आत्महत्या केल्या. १८९८ मध्ये पेशवे बाजीराव-दुसरा यांच्या मृत्यूमुळे शेतकरी, स्त्रिया, अतिशूद्र आणि शूद्र अशा अनेक घटकांना दिलासा मिळाला; परंतु ब्राह्मणवर्ग दुःखी झाला कारण काहीही न करता राजाकडून त्यांना भरघोस मदत मिळत असे. या भीषण सामाजिक परिस्थितीमुळे महात्मा फुले यांनी स्त्रियांसाठी, अतिशूद्र इत्यादींसाठी काम केले. महात्मा फुले यांनी स्वतःच्या चळवळीकडे तथागत गौतम बुद्ध, संत कबीर आणि संत तुकाराम यांच्या चळवळीचा वारसा म्हणून पाहिले, लोकप्रिय नाटके, गाणी आणि पत्रकांच्या माध्यमातून लोकांपर्यंत ही चळवळ पोहोचविली आणि सर्व मागास-उपेक्षित समाजाच्या उत्थानासाठी संघटना बांधणी केली.

समकालीन राष्ट्रवादी नेतृत्वाकडून मांडण्यात येत असलेल्या सुवर्ण हिंदू युगाच्या मिथकाचे खंडन करण्याच्या मोहिमेचे नेतृत्व महात्मा फुल्यांनीच केले होते. जाती आणि सामाजिक गुलामगिरीने विभागलेला समाज अस्सल राष्ट्र बनू शकत नाही, असा युक्तिवाद करत त्यांनी नवोदित अभिजात राष्ट्रवादाचा विरोध केला. १८१३ साली ब्रिटिश भारताने शाळा उघडण्याचा निर्णय घेतला. १८१३ च्या अधिकारपत्रामध्ये त्यांनी शिक्षणासाठी विशेष अनुदान म्हणून एक लाख रुपयांची तरतूद केली. या कायद्यानंतर भारतातील शिक्षणव्यवस्थेत अनेक बदल झाले. वेद-पुराणाबरोबर विज्ञानही शिकविले जाऊ लागले. त्याचा सामाजिक प्रश्नांवर परिणाम झाला आणि लोकांमध्ये जनजागृती झाली. त्याचा परिणाम त्यांच्या सामाजिक आणि आर्थिक स्थितीवर झाला. एकोणिसाव्या शतकात मिशनऱ्यांनी पुण्यात मराठी शाळा सुरू केल्या. परिणामी मिशनरी शाळांमधील शिक्षणाला पाठिंबा देणारा ब्राह्मणांचा एक गट आणि त्याला विरोध करणारा एक गट असल्याने स्थानिक ब्राह्मणांमध्ये संघर्ष निर्माण झाला. भारताचे पहिले गव्हर्नर जनरल थॉमस बूबिंग्टन मेकाले यांनी २ फेब्रुवारी १८३५ रोजी पाश्चिमात्य शिक्षणाच्या बाजूने निवेदन दिले आणि त्यानंतर लॉर्ड विल्यम बेंटिंक यांनी पाश्चिमात्य शिक्षण देण्याचा निर्णय घेतला. कनिष्ठ वर्गाला शिक्षण घेण्याची ही एक महत्त्वाची संधी होती; परंतु ब्राह्मण समाजातील अनेक मूलतत्त्ववाद्यांनी कनिष्ठ वर्गाने विद्यार्जन करू नये, शिक्षण केवळ ब्राह्मणांपुरतेच मर्यादित असावे, असा युक्तिवाद केला. रूढीवादी ब्राह्मणांनीही शाईचा पेन वापरणे हिंदू धर्माच्या विरोधात असल्याचा युक्तिवाद केला आणि मिशनरी शाळांमध्ये शिकणे हिंदू धर्मासाठी लज्जास्पद आहे, असा त्यांचाही समज होता कारण मुलांनी प्राणी आणि पक्ष्यांची काही नावे उच्चारणे आणि लिहिणे हिंदू तत्त्वज्ञानाच्या विरोधात आहे, या नकारात्मक कल्पनेच्या उलट महात्मा फुले यांनी मिशनऱ्यांना शाळा स्थापन करण्यासाठी पाठिंबा दिला कारण शिक्षणाच्या माध्यमातून राजकीय, आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक अशा जीवनाच्या सर्व क्षेत्रांत स्त्री आणि अतिशूद्रांचा विकास होऊ शकतो, असा त्यांचा ठाम विश्वास होता. विद्यमान सत्तारचनेत बदल करण्याचा अधिक आवश्यक आणि निरंतर मार्ग म्हणजे शिक्षणाची साधने असून ते ज्या प्रकारच्या शिक्षणासाठी उभे राहिले ते आधुनिक आणि वैज्ञानिक होते. हे सामाजिक बदल आणि परिवर्तनाचे साधन म्हणून काम करू शकते, असे महात्मा फुलेंना वाटत होते. कट्टर बुद्धिवादी म्हणून त्यांनी शिक्षणाच्या प्रसारावर जास्तीत जास्त भर दिला आणि दृष्टिकोनात बदल घडवून आणण्यासाठी त्यांना ज्ञानाचा शस्त्र म्हणून वापर करायचा होता. त्यातून सांस्कृतिक क्रांती तसेच तांत्रिक प्रगती होईल, असा त्यांचा विश्वास होता. त्यांच्यासाठी शोषितांनी ज्ञानसंपादन करणे म्हणजे पारंपरिक गुलामीतून मुक्त होणे असे होते. ज्ञान आणि सत्ता यांच्या स्पष्ट आकलनातून त्यांच्या शिक्षणशास्त्राची माहिती देण्यात आली होती. सत्यशोधक समाजात त्यांच्या विवेकवादाचा एक पैलू दिसून येतो आणि त्यात प्रामुख्याने सत्यशोधनावर भर दिला जातो. या संदर्भात हे सर्वात महत्त्वाचे आहे कारण सत्य शोधण्याकडे कोणत्याही धार्मिक गुरूच्या किंवा अधिकृत ग्रंथाच्या आज्ञेने नव्हे तर व्यक्तीच्या स्वतःच्या कारणास्तव निर्देशित शोध म्हणून पाहिले जात होते. सत्यशोधक समाजाचे हे महत्त्वाचे योगदान होते. म्हणूनच शिक्षण हा प्रत्येक चळवळीचा आधार आहे आणि ब्राह्मणवादाच्या विरोधात लढण्यासाठी सर्व घटकांना एकत्र आणण्याचे माध्यम आहे. त्यांना शास्त्रांचा कुटिलपणा समजला आणि त्यांनी शास्त्रांच्या मर्मावरच बोट ठेवून प्रश्न उपस्थित केले. महात्मा फुले म्हणाले होते की, शिक्षण तर्कशुद्ध आणि वाजवी असले पाहिजे कारण ते आपल्या मनाला चिथावणी देते आणि उत्तेजित करते आणि आपल्याला काय चांगले आणि काय वाईट याची जाणीव देते. महात्मा फुले यांच्यापासून प्रेरणा घेऊन डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर व इतर दृष्ट्या समाजसुधारकांनी आपल्या सामाजिक कार्यात शिक्षण व त्याचे महत्त्व यावर भर दिला. पुढे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या शिका, संघटित व्हा आणि संघर्ष करा या संदेशात त्याचे प्रतिबिंब उमटले. महात्मा फुले यांचे योगदान समजून घेण्यासाठी आर्य व अनार्य सिद्धांताचे मूल्यमापन करणे अपरिहार्य आहे. ही विचारधारा शेतकरी जनतेची असलेली ओळख आणि समता व तर्कशुद्धता या क्रांतिकारी मूल्यांशी असलेली ओढ यावर आधारित आहे; परंतु संपूर्ण विचारसरणीत केवळ मूलभूत मूल्येच नव्हे, तर समाजाची सद्यस्थिती यांचे स्पष्टीकरणही असायला हवे. जनविचारधारा म्हणून महात्मा फुले जातीव्यवस्था निर्मूलनाच्या बाजूने होते, ती कशी नष्ट करायची हे आव्हान होते. त्यांचा सिद्धांत भारतीय संस्कृतीवर आधारित शोषणाच्या सिद्धांतातून समजू शकतो. त्यांच्या अनार्यसिद्धांतामुळे ज्योतिराव फुले यांना महात्मा आणि लोकनेता या पदव्या लोकांनी बहाल केल्या. त्यांच्या शोषणाचा सिद्धांत समजून न घेणे म्हणजे त्यांचे तत्त्वज्ञान गांभीर्याने घेण्यास नकार देणे होय. येथे दोन मुद्दे लक्षात घेतले पाहिजेतः प्रथम, कोणत्याही समाजात, उच्चवर्गीय विचारधारा लोकविचारधारांपेक्षा भिन्न असतात कारण त्या जवळजवळ नेहमीच समाजाकडे संघटनात्मक आणि कार्यवादी दृष्टीकोन ठेवतात, याउलट, जनविचारधारा ध्रुवीकरणाचा दृष्टीकोन घेतात आणि शोषक आणि समाजातील विविध घटकांमधील हितसंबंधांच्या परस्परविरोधी संघर्षावर लक्ष केंद्रित करतात. दुसरे म्हणजे महात्मा फुले यांचा शोषणाचा सिद्धांत आर्थिक किंवा राजकीय घटकांपेक्षा सांस्कृतिक आणि वांशिक घटकांवर केंद्रित होता. शोषणाच्या आर्थिक व राजकीय पैलूंविषयी त्यांना अत्यंत काळजी होती हे खरे; परंतु एकोणिसाव्या शतकातील वसाहतवादाच्या वस्तुनिष्ठ परिस्थितीमुळे राजकीय उपायांची कल्पना करण्यासाठी आर्थिक बाबींचे पुरेसे आकलन होणे जवळजवळ अशक्य झाले. त्यामुळे सामान्य जनता व अभिजात वर्ग यांच्यातील संबंधांच्या सांस्कृतिक आणि वांशिक पैलूंवर भर देण्यात आला. या दृष्टिकोनातून भारतीय वास्तवाचे चांगले प्रतिबिंब उमटले. त्यामुळे ब्राह्मण संस्कृतीची जागा ब्राह्मणेतर जनतेने घेणे आवश्यक असल्याची जाणीव झाल्यामुळे महात्मा फुले यांनी ब्राह्मणेतर विचारधारा विकसित केली, त्यानंतर ती सांस्कृतिक क्रांतिकारी विचारधारा म्हणून संबोधली गेली. अनार्य सिद्धांताचा हेतू महाराष्ट्रातील जनमानस आणि बहुसंख्यांक शेतकरी म्हणून ओळखले जाणाऱ्यांच्या ऐक्यासाठी सांस्कृतिक आणि वांशिक आधार प्रस्थापित करणे हा होता. जनतेचे शोषण या त्यांच्या संकल्पनेत हा सिद्धांत केंद्रस्थानी होता. त्याने जनतेच्या ऐक्याला सांस्कृतिक आणि वांशिक अधिष्ठान देण्याचा प्रयत्न केला. पुढे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, पेरियार रामासामी आणि शूद्रांना स्वातंत्र्य मिळावे अशी इच्छा बाळगणाऱ्या इतरांनी आपल्या अनुयायांनी सक्रीय व्हावे, अशी इच्छा व्यक्त केली. महात्मा फुले यांच्या शोषक सिद्धांताचा आधार जातव्यवस्था नाकारणे आणि हिंदू समाजव्यवस्थेशी पूर्णपणे फारकत आणि चांगल्या व्यवस्थेचा स्वीकार करणे हा होता.

महात्मा फुले यांच्या विचारात धर्म आणि जात केंद्रस्थानी आहे. ते हिंदू किंवा हिंदूत्व हा शब्द क्वचितच वापरतात; पण त्याऐवजी ते ब्राह्मणवादाचा उल्लेख करतात. त्यांच्या मते हिंदू धर्माचा उगम स्मृतीत होतो. ही पुस्तके (स्मृती) त्यांचे वर्चस्व तर्कसंगत व टिकवून ठेवणारे ग्रंथ निर्माण करण्याच्या ब्राह्मणी प्रयत्नाचा एक भाग आहेत याची त्यांना खात्री पटली होती. ब्राम्हणवादी भूमिकेमुळे चातुर्वर्णव्यवस्था ईश्वरप्रदत्त आणि शाश्वत असल्याचा दावा केला जात होता. महात्मा फुले यांनी चातुर्वर्णाचे समर्थन करणाऱ्या ग्रंथासह हा छद्म धर्म नाकारला. त्यामुळे तो पूर्णपणे नाकारण्याचा आणि पुनर्रचनेचा युक्तिवाद त्यांनी केला. महात्मा फुले यांच्या दृष्टीने ब्राह्मणवाद ऐतिहासिक होता आणि काळाच्या ओघात त्याची बांधणी झाली आहे. दडपशाही आणि वर्चस्वाची ही विचारधारा असल्याने त्याला विरोध करावा लागतो आणि शेवटी मोडून काढावा लागतो. त्यात पवित्र किंवा दैवी असे काहीच नव्हते कारण ते स्वतः दैवी आज्ञेप्रमाणेच आहे असे भासवते. एकूणच व्यवस्थेला विरोध करणे गरजेचे होते. अवतारकल्पनावरही त्यांनी हल्ला चढवला होता. बहुदेववादी कर्मकांड पद्धती आणि एकेश्वरवादी तात्त्विक स्थिती यांच्यातील स्पष्ट विरोधाभास संपवण्याचाही हा एक मार्ग आहे. जे इतिहासाच्या किंवा अगदी साध्या कारणाच्या पडताळणीत टिकू शकत नाही. त्यांनी ब्राह्मणी इतिहासाला शूद्रातिशूद्र दृष्टिकोनातून नाकारले होते. सत्यनारायण पूजा घालण्यासंबंधाची समीक्षा करणे आवश्यक असल्याचे महात्मा फुल्यांना वाटत होते कारण ब्राह्मणवादाची छुपी संस्कृती आणि तिचा लिखित इतिहास रोखण्यासाठी दलित बहुजन वर्ग सचेत असावा म्हणून याकडे लक्ष्य देणे महत्वाचे होते; परंतु ब्राह्मणवादाला आळा घालण्यासाठी दलितांना महात्मा फुले आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या विचारधारेच्या पाठीशी उभे राहावे लागेल. अशा विचारसरणीचे केवळ अनुयायी बनले आणि अनुसरण जर केले नाही तर दलित, बहुजनांची आदर्श विचारसरणी अत्यंत कमकुवत होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. मागासवर्गीय चळवळीबाबत महात्मा फुले यांची अपेक्षा प्रत्यक्षात साकार झालेली नाही. १९२० पासून द्रविड चळवळ, दलित चळवळ, तामिळनाडूतील पेरियार रामासामी यांची चळवळ, उत्तर प्रदेश, महाराष्ट्र आणि आंध्र प्रदेशात दलित-बहुजन चळवळ अशा अनेक चळवळी उभ्या राहिल्या. राजकारण मात्र यशस्वी झाले नाही आणि आपण दलित किंवा दलित, बहुजनांसाठी कार्य करत असल्याचा दावा करणाऱ्या राजकीय पक्षांना फारसे यश आले नाही. शिक्षण, जातीय समानता, कृषी सुधारणा, अर्थकारण, महिला व विधवा हक्क, मानवी हक्क, सामाजिक समता अशा विविध क्षेत्रांत महात्मा फुले यांनी दिलेल्या योगदानाबद्दल आजही त्यांचे स्मरण केले जाते. १९ व्या शतकातील भारतातील समाजसुधारकांमध्ये त्यांचे अनन्य साधारण स्थान आहे. महात्मा फुले यांची विचारसरणी क्रांतिकारक होती. या विचारधारेने त्या वेळच्या इतर अनेक सुधारणावादी विचारवंतांपेक्षा वैयक्तिक स्वातंत्र्य आणि आत्मपरिपूर्णता, पूर्ण समानता आणि सामाजिक ऐक्याचे स्पष्ट ध्येय दिले. जीर्णमतवादी समाजव्यवस्थेने केलेल्या अन्यायावर त्यांनी केलेला अनिर्बंध हल्ला, यामुळे लोक त्यांना क्रांतिकारक म्हणायचे. सर्वसमावेशक विकासावर जेव्हा त्यांनी भर दिला तेव्हा त्यांनी शेतकरी, शूद्र आणि स्त्रियांच्या आर्थिक विकासाचा स्पष्टपणे आग्रह धरला; परंतु इतर सुधारकांनी केवळ स्त्रियांची स्थिती आणि अधिकारांवर विशेष भर देऊन कुटुंब आणि विवाह या सामाजिक संस्थांमध्ये सुधारणा करण्यावर अधिक भर दिला. जातीविरहित समाजरचनेवर महात्मा फुल्यांनी अधिक भर दिला होता. त्यांच्या विचारधारेने प्रेरित होऊन अनेक पक्ष, संघटना, दलित विचारवंत सुधारणावादी चळवळीत सक्रिय झाले. महात्मा फुले यांची क्रांतिकारी विचारधारा पुढे नेण्यासाठी अनेक राजकीय पक्षही उदयास आले असले तरी चळवळीत गुणात्मक फरक पडला नाही; परंतु हे सर्व पक्ष राजकीय सत्ता मिळवण्यासाठी आणि अनुसूचित जाती, जमाती, अल्पसंख्याक आणि ओबीसींना नैतिक व राजकीय बळ देण्यासाठी संघर्ष करीत आहेत. थोडक्यात असे की, महात्मा जोतिराव फुले हे केवळ सुधारक नव्हते तर सामाजिक संस्थेच्या अंतर्बाह्य परिवर्तनासाठी कष्ट उपासणारे समाजक्रांतिकारक होते.

भीमराव सरोदे
(लेखक सार्वजनिक क्षेत्रातील निवृत्त वरिष्ठ अधिकारी असून आंबेडकरी व पेरियार चळवळीचे अभ्यासक आहेत. संपर्क : 9405466441)

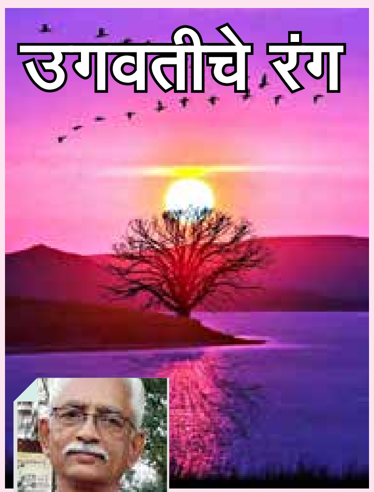

विश्वास देशपांडे
संपर्क क्र. 9403749932

फिटे अंधाराचे जाळे

आधुनिक केसरी

परवाच्या दिवशी एक दुःखद बातमी कानावर पडली. सांगली येथील वल्लरी करमरकर हिच्यावर मी काही दिवसांपूर्वी ' फिटे अंधाराचे जाळे ' हा लेख लिहिला होता. अजूनही काही वाचकांना तो लेख आठवत असेल. त्या अत्यंत गुणी अशा वल्लरीचे दुःखद निधन झाले. माझ्या त्या लेखात मी वल्लरीचे वडील भाऊ करमरकर, तिची आई आणि तिची आत्या या सर्वांनी अपार कष्ट करून वल्लरीला कसे जपले आणि वाढवले याची हृदय पिळवटून टाकणारी सत्य हकीगत वाचकांसमोर ठेवण्याचा प्रयत्न केला होता. सेरेब्रल पाल्सी या आजाराची दुर्दैवी शिकार झालेल्या वल्लरीला वाढवताना त्यांनी घेतलेल्या कष्टाची आपल्याला कल्पना येणार नाही कारण कल्पनेला सुद्धा मर्यादा असतात. परंतु असे कल्पनातीत कष्ट करून त्यांनी वल्लरीला वाढवले आणि वल्लरीनेही त्यांच्या प्रयत्नांना उत्तम साथ दिली. पण काही दिवसांपूर्वी वल्लरीचे वडील भाऊ करमरकर यांचे वयाच्या ९५ व्या वर्षी दुःखद निधन झाले. भाऊंच्या रुपाने असलेला वल्लरीचा आणि करमरकर कुटुंबीयांचा आधार हरपला. त्यावेळी वल्लरीचे वय साधारणपणे पन्नास वर्षांचे होते. आता वल्लरीची देखभाल कोण करणार असा प्रश्न पडला कारण तिच्या आईचं वय सुद्धा ८५ वर्षांच्या पुढे आहे. तरी देखील वल्लरीची काळजी घेण्यासाठी तिची आई धैर्याने पुढे सरसावली. पण परवा वल्लरी गेल्याची ही दुःखद बातमी कानावर पडल्यानंतर काही काळ खरोखरच सुन्न झालो. नियतीनेच हा प्रश्न तिच्या पद्धतीने सोडवला आणि भाऊ गेल्यानंतर काही दिवसांच्या अंतराने वल्लरी देखील आपल्या पित्याच्या भेटीसाठी निघून गेली. परंतु वल्लरी आणि करमरकर कुटुंबीयांचे तिला वाढवण्यातील योगदान वाचकांना कायमच प्रेरणा आणि स्फूर्ती देत राहील. म्हणूनच आज तो लेख पुनर्प्रसारित करीत आहे. हा लेख माझ्या ' चांदणे शब्दफुलांचे या पुस्तकातील आहे. ' आपण कौतुकाने एखादे झाड लावतो. कधी एखादी वेल लावतो. आपण लावतो तेव्हा ते किती नाजूक असते ! किती काळजी घ्यावी लागते, किती जपावे लागते ! अशीच एक वेल सांगलीच्या करमरकर कुटुंबीयांनी लावली. ती मोठी व्हावी म्हणून जीवापाड जपले. या वेलीचं नावच वल्लरी.

हितगुज

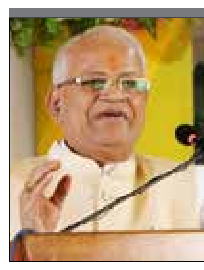
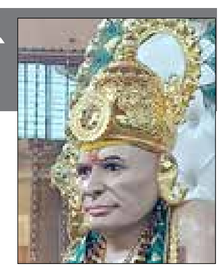

पुष्प ३५वे

गुरुमाऊली परमपूज्य अण्णासाहेब मोरे, दिंडोरी (नाशिक)

रामराज्य म्हणजे काय ?

शुद्ध नैतिक, चारित्र्य-संपन्न सत्तेवर आधारित लोकशाही म्हणजेच जनतेची स्थापित सार्वभौम सत्ता, हेच ईश्वरीय राज्य किंवा रामराज्य होय. हे रामराज्य वर्गरहित, स्वातंत्र्य, समानता, न्याय, बंधुत्वाचे एकत्रित स्वरूप, श्रमप्रतिष्ठेने, त्यागाने, साधेपणाने विकसित झालेले राज्य आहे. आदर्श समाजाचे ते साकार स्वरूप आहे. त्याला महात्मा गांधींनी 'पंचायत राज्य' ही म्हटले आहे. सत्य, अहिंसा, शील, यावर आधारित पंचायती राज्यात कुणीही गरीब नसेल, कुणी धनाढ्य नसेल. सर्व खेडी सुखी, समृद्ध व स्वयंपूर्ण असतील, तेथे लालसा, लालच नसेल तर सेवा व औदार्य असेल, अशा आदर्श समाज निर्मितीचा ध्यास महात्मा गांधींनी घेतला होता. हाच ध्यास संतांनी तळमळीने व्यक्त केला आहे. संत ज्ञानेश्वरांच्या पसायदानात मागितलेला प्रसाद हाच आहे. प्रत्येक भारतीयाच्या मनामध्ये निर्वैयक्तिक स्तरावर उमललेले हे सुंदर, आश्वासक, प्रेरक असे भविष्य-स्वप्न आहे. अशा आदर्श समाज-निर्मितीची आकांक्षा लोकमनाच्या उत्कृष्ट भावनांचे, त्यात प्रतिबिंबित झालेल्या भारतीय सत्त्वाचे अभिव्यक्त स्वरूप आहे. विकासाच्या गतिमान प्रक्रियेत या आकांक्षेला सामावून घेता येईल; विराट लोकसंख्येच्या देशातील मनुष्यबळाचा कल्याणकारी उपयोग करून घेता येईल, 'माणूसपण' अधिक शक्तीवान बनवून प्रगतीची क्षितीजे गाठण्याचा प्रयत्न होईल, तेव्हा खर्या अर्थाने आम्ही प्रगत, पुरोगामी, विकसित आहोत, असे म्हणता येईल. अवघा 'माणूस' एक होऊन सर्वकल्याणाच्या दिशेने आपापल्या परीने सहभाग देत जेव्हा आयुष्याची सार्थक वाटचाल अनुभवेल तेव्हा 'सुजलां-सुफलां' वास्तवात येईल. प्रत्येकाची राष्ट्रोत्कर्षात भागीदारी ध्येयनिष्ठ बनवण्यासाठी आता महात्मा गांधींनी दर्शवलेल्या अध्यात्म्याची गरज या देशाला आहे.

संकलन : बाजीराव सोनवणे, नाशिक
संपर्क क्र. ९९२२४२००३४

आनंदी पहाट

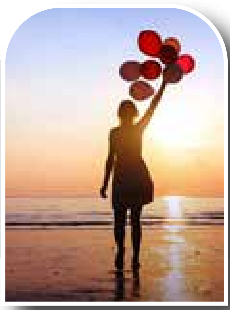

अर्थकारण हा आयुष्याचा अविभाज्य घटक

आधुनिक केसरी

विद्यावाचस्पती विद्यानंद
संपर्क क्र. 7709612655

गमवलेला पैसा परत मिळवता येऊ शकेलही, परंतु तो कमवण्यासाठी गमवलेला वेळ मात्र परत मिळवता येत नाही, याचं भान आपण सर्वप्रथम ठेवणं आवश्यक असतं. अनेकदा आपण करायला गेलो एक आणि झालं भलतंच, असा अनुभव प्रत्येकाच्या आयुष्यात कधी ना कधी येतोच. अशावेळी केवळ आपला पैसाच आपल्या उपयोगी पडतो, याची जाणीव आपल्याला होणं हेदेखील तितकंच महत्वाचं असतं. आपल्या हातात "अर्थ" आहे तर आणि तरच आपलं जीवन समर्थ आहे आणि आयुष्याला अर्थ आहे, अशी सद्यःस्थिती असल्याचं आपण प्रत्येकजण अनुभवत आहोत. अर्थात पैसा कमवणे आणि जमवणे हे तो गमावण्यापेक्षा अधिक कष्टप्रद असतं. आपण मिळवलेला पैसा कमवायला आणि जमवायला जो वेळ लागतो त्याच्या तुलनेनं गमवायला काहीच वेळ लागत नाही. आपल्यापैकी नोकरी व्यवसाय करणाऱ्या तसंच न करणाऱ्या प्रत्येकानं आर्थिक व्यवहाराच्या महत्त्वपूर्ण बाबी समजूत घेतल्या पाहिजेत. हाती असलेल्या पैशाचा केवळ गरजेपुरता उपयोग करून बचतीचं तंत्र अवगत केलं पाहिजे. यासाठी आपण प्रत्येकवेळा अगदी प्रत्येक बाबतीत काटकसरच केली पाहिजे असं काही नाही. पण पैसे खर्च करण्यापूर्वीच आपल्या गरजांची योग्यता, त्यांची आपण करत असलेली अपेक्षा आणि त्यांची पूर्तता या सर्वच बाबींचा अभ्यासपूर्वक विचार केला पाहिजे. या गरजा निश्चित केल्या, कि माघार घेऊन पैसे वाचवण्याची आवश्यकता नाही. आपल्या गरजांची पूर्तता झाल्यावर शिल्लक राहणाऱ्या पैशाची बचत करण्याकडे अनेकांचा कल असतो. अर्थात ते स्वाभाविकच असतं. परंतु या व्यतिरिक्त निराळं तंत्र आपण आत्मसात करून केलेली बचत अधिक चांगल्याप्रकारे होऊ शकते.

आधुनिक केसरी

डोले पांडुरंग | काळजात का ||

आनंदाचा कंद | गावला आम्हासी ||
नाम ऋषिकेशी | येता मुखी ||१||
लागलेसे ध्यान | हरपले भान ||
विकार बंधन | दूर झाले ||२||
एकचित्त झालो | नाचलो वारीत ||
रंगलो रंगात | सावळ्याच्या ||३||
चंद्रभागे तीरी | वैष्णवांचा मेळा ||
भेटीचा उमाळा | अनावर ||४||
भक्तीची लेखणी | आळवी अभंग ||
डोले पांडुरंग | काळजात ||५||

प्रा.ज्ञानेश्वर कुलकर्णी (वतनी)
संपर्क क्र. ९४०३०२९१७८

घराघरात स्वर्वेद, मनामनांत स्वर्वेद, जनमनांत स्वर्वेद !

सम्मुन्नति सीमा चरम, योगी लें विश्राम ।
पुरुषारथ सब लीन है, दुर्लभ सद्गुरु नाम ।।८३।।(स्वर्वेद पंचम मण्डल षष्ठ अध्याय) ०५/०६/८३

मूळ भाष्याचा मराठी अनुवाद :
योगी परम पुरुषार्थाद्वारे सद्गुरूंच्या नाम, शब्द सत्पुरुषाची प्राप्ती करून विश्राम करतो आणि त्याच्या पुरुषार्थाचा त्यावेळेस अंत होतो. हीच जीवनाच्या उन्नतीची चरम सीमा आहे. जीवनाचा परम पुरुषार्थ परम पुरुषाच्या प्राप्ती नंतर पूर्ण होतो.

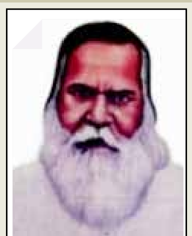
स्वर्वेद रचनाकार अनन्त श्री सद्गुरू सदाफल देवजी महाराज

संदर्भ : हा ग्रंथ तुम्हाला हवा असल्यास वॉट्सअॅप करा ८५५४८८३१६६.

गुणरूपनिरसन

आधुनिक केसरी

तोंचं सगळ्या विश्वाचा स्वामी होता. मांडूक्य उपनिषदात सांगितले आहे की "ओ इति एतद् अक्षरं इदं सर्वम्" अर्थ--- ओं (ओंकार) हे अक्षर हे सर्व विश्व आहे. त्यालाच समर्थांनी *विश्व मन* हे नाव दिले आहे. हे विश्व नामरूपाने भरलेले आहे. प्रत्येक वस्तूला नाम व रूप हे दोन अंगे आहेत. रूप हे बहिरंग आहे तर ते पंचमहाभूतांचे बनलेले आहे. ते कायम स्थूल रूपात विराजमान झालेले आहे. पण **नामरूपात **बदल होत नाही. अचेतन वस्तूमध्ये जाणीव सुप्त अवस्थेत असते. सचेतन वस्तूमध्ये जाणीवांचा जिवंतपणा आपल्याला आढळून येतो. समर्थांचे विश्व मनाचे विचार या समासात पहायला मिळतात. साधनाने साधकांची जाणीव देहाच्या बाहेर पसरते. ती अतिसूक्ष्म बनत जाते.आणि सर्व जीवांच्या जाणिवेशीं समरस होऊ शकते. महान आत्मा होण्यासाठी संताचें हे विचार आपल्याला मार्गदर्शक ठरतात.

सौ. उज्ज्वला धर्माधिकारी
संपर्क क्र. 7588235646

जेथे नाम, तेथे मी आहेच

आधुनिक केसरी

मला नामात पहा असे मी म्हणतो याचा अर्थ, मी देहात नसून माझी वसती नामातच असते; कारण आपले मन जिथे असते तिथेच आपण खऱ्या अर्थाने असतो. समजा तुम्ही यात्रेला गेला आहात; पण मन घराबद्दलच चिंतन करीत असेल, तर तुम्ही देहाने क्षेत्रात असलात तरी खऱ्या अर्थाने घरीच आहात असे नाही का होत ? त्याप्रमाणे, तुम्हांला जर कुणी विचारले की, 'तुम्ही नेहमी कुठे असता', तर आम्ही नेहमी विषयातच असतो, असेच सांगावे लागेल. ज्यांना जे जास्त आवडते त्यातच ते असतात, हे खरे ना ? मग तुमचा गुरू कुठे आहे असे जर कुणी विचारले तर तो नामात आहे असेच म्हणाल ना ? म्हणून, जिथे नाम चालू आहे तिथे मी आहेच ; जो नामस्मरण करतो त्याच्या मागेपुढे मी उभा आहे. शास्त्री-पंडित म्हणतात की, आमच्याकरिता ज्ञानमार्ग आहे. पण त्यांच्या लक्षात येत नाही की तो अत्यंत कठीण आहे. त्यात अभिमान नष्ट होण्याऐवजी वाढण्याचाच संभव जास्त असतो. 'ब्रह्म सत्यं जगत् मिथ्या' हे तत्त्व त्यांच्या बुद्धीला पटते, पण त्यांच्या

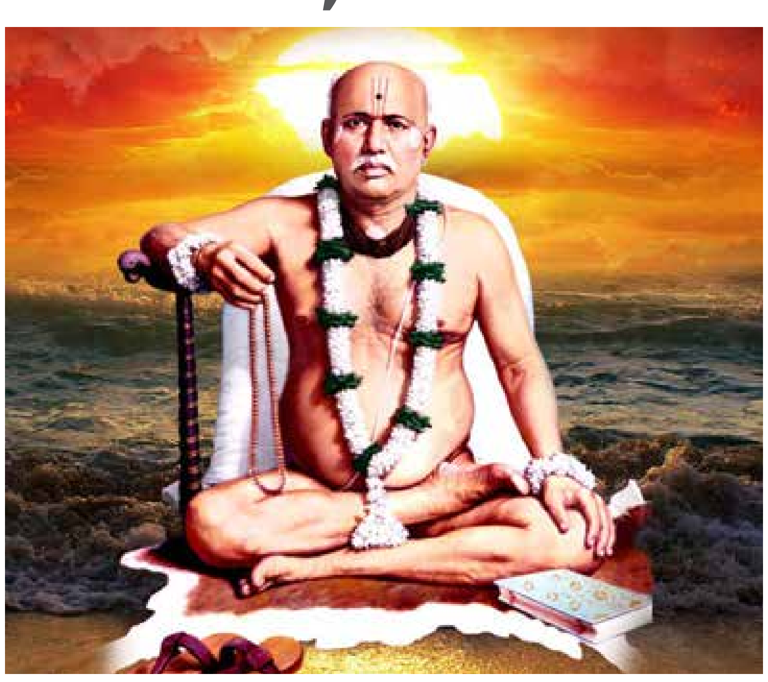

अनुभवाला मात्र येत नाही. जग मिथ्या आहे असे ते म्हणतात, पण आपल्या देहाला मात्र सत्य मानतात. नुसत्या विचाराने देहाचे मिथ्यत्व अनुभवाला येणे अत्यंत कठीण आहे. कर्मठ लोक म्हणतात की, 'आम्ही आमच्या कर्ममार्गानेच जाणार. आमचा नामावर विश्वास नाही. आम्ही वेदांनी घालून दिलेली बंधने आणि नियम यांचे पालन करणार'; असे म्हणून ते बंधने आणि नियम यांचे इतके काही पालन करतात की, ते बंधनालाच सर्वस्व मानतात. त्यांच्या हे लक्षात येत नाही की, ईश्वरप्राप्ती हे साध्य असून बंधने आणि नियम हे साधनरूप आहेत. साध्य साधण्यापुरतीच बंधने पाळायला हवीत. फुलझाडांची बाग रक्षण करण्यपुरतेच तिचे कुंपण सांभाळायला हवे. पण ते कुंपणालाच सर्वस्व मानतात, त्याला खतपाणी घालून वाढवितात; आतल्या बागेकडे लक्ष देत नाहीत. वैदिक कर्माने चित्तशुद्धी होते हे मी मान्य करतो, परंतु ज्या भगवंताची प्राप्ती व्हावी म्हणून चित्तशुद्धी करायची, त्या भगवंताचे अधिष्ठान जर वैदिक कर्मांना नसेल, तर कर्ममार्गाचे पर्यवसान कर्मठपणात होते. नामावर विश्वास नाही असे ते म्हणतात, पण संध्येच्या किंवा कोणत्याही वैदिककर्माच्या सुरुवातीला 'ॐ केशवाय नमः' असे म्हणतात, ते नाम नव्हे काय ? वेद म्हणजे भगवंताची स्तुती होय. ती करीत असताना आपले लक्ष शब्दांकडे नसावे, त्यांच्या अर्थाकडे असावे; अर्थ न समजला तरी भगवंताकडे असावे.

४६. रामनाम हे ॐकाराचेच स्वरूप आहे. ते सर्व कर्मांचा आणि साधनांचा प्राण आहे.

निरूपण

आधुनिक केसरी

सोट जळू लागे यासी । आदिभूतिक बोलिजे ॥ ६॥
पिसा पिसोळे चांचण । कुसळें मुंगळे ढेंकुण ।
विसीफ भोवर गोंचिड जाण । या नांव आदिभूतिक ॥ ७॥
गोंबी विंचु आणी विखार । व्याघ्र लाअंडिगे आणी शूकर ।

गुरूवार, ११ एप्रिल २०२४
किंमत ५ रुपये | छत्रपती संभाजीनगर (महाराष्ट्र)
मराठी दैनिक
वर्ष - ०३ अंक - २२६
आरएनआय : एमएएचएमएआर/२०२१/८२५६६

आधुनिक केसरी
विश्वव्यापी मराठी दैनिक

●MARATHI ●DAINIK ●CHHATRAPATI SAMBHAJINAGAR (MAHARASHTRA) THURSDAY 11 APRIL 2024 | adhunikkesari.com | ●YEAR-03 ●ISSUE-226 ●RNI : MAHMAR/2021/82566 ●PAGE-12 ●PRICE-05

मी पक्षाच्या भ्रष्टाचारी धोरणांशी सहमत नाही

आपचे मंत्री राजकुमार आनंद यांचा राजीनामा

आधुनिक केसरी न्यूज

नवी दिल्ली : आम आदमी पार्टीचे अनेक वरिष्ठ नेते तुरुंगात असताना आता पक्षाला गळती लागली आहे. दिल्लीच्या पटेल नगरचे आमदार राजकुमार आनंद यांनी नुकताच मंत्रिपदाचा आणि पक्ष सदस्यत्वाचा राजीनामा दिला आहे. राजकुमार आनंद यांनी आम आदमी पार्टीला रामराम केल्यानंतर त्यांनी 'आप'च्या नेत्यांवर गंभीर आरोप केले आहेत, तसेच पक्षावर भ्रष्टाचाराचे आरोप केले आहेत. ते म्हणाले, पक्षाने भ्रष्टाचार करण्यासाठी काही धोरणे बनवली आहेत, मी या धोरणांशी सहमत नाही. म्हणूनच मी आमदारकीचा आणि पक्ष सदस्यत्वाचा राजीनामा देत आहे.

गेल्या वर्षी नोव्हेंबर महिन्यात सक्तवसुली संचालनालयाने दिल्लीचे मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल यांना कथित मद्य धोरण घोटाळ्याप्रकरणी चौकशीसाठी बोलावलं होतं. त्याच्याअगोदर ईडीने राजकुमार आनंद यांच्या निवासस्थानी छापेमारी केली होती. यासह ईडीने राजकुमार आनंद यांच्याशी संबंधित ९ ठिकाणी छापेमारी केली होती. राजकुमार आनंद यांच्यावर हवाला व्यवहारात सहभागी असल्याचा संशय व्यक्त करण्यात आला होता. ही छापेमारी सीमाशुल्क प्रकरणाशी संबंधित असल्याचं सागितलं जात होतं.

राजकुमार आनंद हे २०२० मध्ये पहिल्यांदाच दिल्लीतल्या पटेल नगर मतदारसंघातून आमदार झाले होते. त्यांच्याआधी त्यांच्या पत्नी वीणा आनंद या मतदारसंघातून निवडून आल्या होत्या. दिल्ली सरकारमधील माजी मंत्री राजेंद्र पाल गौतम यांच्याजागी राजकुमार आनंद यांचा केजरीवाल यांच्या तिसऱ्या कॅबिनेटमध्ये समावेश करण्यात आला होता. दिल्लीत आयोजित एका बौद्ध संमेलनात हिंदू देवी-देवतांबाबत आक्षेपार्ह वक्तव्य करण्यात आलं होतं. राजेंद्र पाल गौतम त्या कार्यक्रमाला उपस्थित होते. यानंतर राजेंद्र पाल गौतम यांच्यावर मोठ्या प्रमाणात टीका झाली होती. त्यानंतर त्यांना मंत्रिपद गमवावं लागलं आणि त्यांच्या जागी राजकुमार आनंद यांची मंत्रिपदी वर्णी लागली होती.

याचिका उच्च न्यायालयाने फेटाळली

दिल्लीचे मुख्यमंत्री अरविंद केजरीवाल यांच्या अटकेला आव्हान देणारी याचिका दिल्ली उच्च न्यायालयाने फेटाळून लावली आहे. त्यामुळे अरविंद केजरीवाल यांना पुन्हा एकदा मोठा धक्का बसला. कथित मद्य धोरण घोटाळ्याप्रकरणी अरविंद केजरीवाल यांना २१ मार्च रोजी ईडीने अटक केली होती. यानंतर दिल्लीच्या राऊस एव्हेन्यू न्यायालयाने त्यांची १४ दिवसांच्या कोठडीत रवानगी केली होती. केजरीवाल हे सध्या तिहार तुरुंगात आहेत.

ज्योतीने ज्योत पेटवली, स्त्री शिक्षणाची क्रांति झाली !

स्त्री शिक्षणाची क्रांति घडविणाऱ्या क्रांतिसुर्य महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्या जयंतीनिमित्त
विनम्र अभिवादन

अभिवादक

श्री. सुनिल बाळासो रासकर
(तालुकाध्यक्ष माळी सेवा संघ महाराष्ट्र राज्य.)
साथ प्रतिष्ठान (कार्याध्यक्ष)
केंद्र शाळा व्यवस्थापन समिती सदस्य
खेड बु.!! ता.खंडाळा जि. सातारा.

श्री.अनिल बाळासो रासकर
प्रो.प्रा.हॉटेल मयूर अँड निकिता केटरिंग,
खेड बु.!! ता.खंडाळा जि. सातारा

उद्धव ठाकरेंनी मुंबईसाठी केलेले एक चांगले काम दाखवावे

उपमुख्यमंत्री फडणवीस यांचा हल्लाबोल

आधुनिक केसरी न्यूज

मुंबई : उद्धव ठाकरेंनी महापालिकेची सत्ता असताना गेल्या 25 वर्षांत मुंबईसाठी केलेले एक चांगले काम दाखवावे, अशा शब्दांत उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी उबाठा गटाचे प्रमुख उद्धव ठाकरे यांच्यावर जोरदार हल्ला चढविला. उत्तर मुंबई मतदारसंघातील महायुतीचे उमेदवार केंद्रीय वाणिज्य मंत्री खा.पियूष गोयल यांच्या कांदिवली येथील निवडणूक कार्यालयाचे उद्घाटन फडणवीस यांच्या हस्ते बुधवारी करण्यात आले. त्यानंतर गोयल यांच्या प्रचारार्थ झालेल्या सभेत फडणवीस बोलत होते. गोयल यांना विक्रमी मतांनी विजयी करण्याचे आवाहनही फडणवीस यांनी यावेळी केले. यावेळी मुंबई उपनगर पालक मंत्री मंगलप्रभात लोढा, भाजपा मुंबई अध्यक्ष आ. अॅड. आशिष शेलार, खा.गोपाळ शेट्टी, ज्येष्ठ नेते व उत्तर प्रदेशचे माजी राज्यपाल पद्म भूषण राम नाईक, आ.प्र वीण दरेकर, आ.विजय गिरकर, आ.योगेश सागर, आ.अतुल भातखळकर, आ.सुनील राणे, आ.मनीषा चौधरी, आ. प्रकाश सुर्वे, शिवसेना प्रवक्त्या शीतल म्हात्रे, राष्ट्रवादी काँग्रेस जिल्हाध्यक्ष इंद्रपाल सिंह, आर.पी.आयचे उत्तर मुंबई अध्यक्ष रमेश गायकवाड आदी उपस्थित होते.

श्री.फडणवीस म्हणाले की, गेल्या 10 वर्षांत मोदी सरकारने मुंबईतील सामान्य माणसाच्या जीवनात परिवर्तन घडवले आहे. मुंबईमध्ये विविध विकास कार्यांचा धडाका लावत प्रत्येक वर्गातील माणसाचे जीवन सुकर करण्याचा विडा केंद्रातील मोदी सरकार आणि राज्यातील महायुती सरकारने उचलला आहे. यंदाची निवडणूक ही सामान्य माणसाच्या विकासासाठीची निवडणूक आहे. सामान्य माणसाच्या जीवनात कायापालट घडवून आणण्यासाठी मोदी सरकार गेल्या 10 वर्षांपासून अथक कार्य करत आहे. यापुढे पाच वर्षे विकासाचे इंजिन वेगाने धावण्यासाठी देशाची सूत्रे मोदी सरकारच्याच हाती द्यायला हवी. महायुती म्हणजे सर्वसामान्य सर्वांना सामावून घेत सर्वांगीण विकास करणारी रेल्वे आहे. अशा रेल्वे मध्ये आपल्याला बसायचे आहे की विरोधकांच्या वेगवेगळया दिशेने जाणाऱ्या इंजिनच्या रेल्वेत बसायचे आहे हे सूज्ञ मतदारांनी ठरवायचे आहे असा टोलाही त्यांनी विरोधकांना लगावला . उत्तर मुंबईला उत्तम मुंबई बनवण्याचा संकल्प महायुतीच्या साथीने प्रामाणिकपणे पूर्ण करेन असे महायुतीचे उमेदवार श्री. गोयल यांनी सर्वांना आश्वस्त केले. मोदी सरकारने सर्वसामान्य माणसाचे भविष्य उज्वल केले आहे.पंतप्रधान मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली भारताला विश्वशक्ती बनवण्यापासून कुणीही रोखू शकत नाही असेही त्यांनी नमूद केले.

भाजपा मुंबई अध्यक्ष आ. शेलार यांनी उत्तर मुंबईच्या प्रत्येक गल्लीत 'मोदी है तो मुमकिन है' चा गजर सुरू असल्याने विरोधकांचे धाबे दणाणल्यामुळेच ठाकरे गटाने येथून पळच काढला अशी खिल्लीही त्यांनी उडवली. श्री. गोयल हे 5 लाखांच्या विक्रमी मताधिक्याने विजयी होणार आणि मुंबईतील सर्वच्या सर्व 6 जागा महायुतीच जिंकणार असा विश्वासही त्यांनी व्यक्त केला.

पाडेगाव सामाजिक विकास फाउंडेशन आयोजित वर्ष 3 रे
महापुरुष जयंती महोत्सव - 2024
गुरुवार दि. ११/०४/२०२४ ते सोमवार दि. १५/०४/२०२४ पर्यंत
विविध समाज प्रबोधात्मक कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले आहे.

दिनांक	वेळ	कार्यक्रम	विषय
गुरुवार दि. 11/4/2024	सका.८ वा.	दिपप्रज्वलन व ग्रंथ दिंडी	
	सायं.७ वा.	श्री. नितीन चंदनशिवे	दंगलकार व फुले,शाहू,आंबेडकर यांचे पुरोगामी विचार
	रात्री ८ वा.	कॉ.डॉ.भारत पाटणकर अध्यक्ष, श्रमिक मुक्तीदल महाराष्ट्र	अमृतमहोत्सवी वर्षानिमित्त जीवन गौरव सोहळा
शुक्रवार दि. 12/4/2024	सायं.७ वा.	डॉ. कौस्तुभ विलास बुर्डे पुरोगामी विचारवंत व लेखक	सार्वजनिक सत्यधर्म आणि समाज व्यवस्था
शनिवार दि. 13/4/2024	सायं.७ वा.	सौ.करिश्मा सुयश गावडे (पाटील)	होळकरशाहीचा क्रांतीकारी इतिहास
रविवार दि. 14/4/2024	सायं.५ वा.	महापुरुष रथयात्रा	
सोमवार दि. 15/4/2024	सायं.६.३०	सामाजिक पुरस्कार वितरण सोहळा	
	सायं.७ वा.	महा होममिनिस्टर कार्यक्रम सादरकर्ते - अभिनेत्री मेघना झुझम पाटील	महिला सक्षमीकरण

महापुरुष जयंतीनिमित्त विनम्र अभिवादन..!
समतेची व सामाजिक ऐक्याची कास धरून
जात-पात धर्म भेदाची जळमटे झटकून टाकूया...
चला समाज घडवूया..!
कार्यक्रम स्थळ : नेवसेवस्ती, पाडेगांव, ता. फलटण, जि. सातारा
आयोजक: पाडेगाव सामाजिक विकास फाउंडेशन

बर्वे यांना दिलासा नाहीच

आधुनिक केसरी

जिल्हा परिषदेच्या माजी अध्यक्ष आणि काँग्रेस नेत्या रश्मी बर्वे यांचे जातवैधता प्रमाणपत्र जिल्हा जातप्रमाणपत्र पडताळणी समितीने रद्द ठरविले होते. यामुळे त्यांचा रामटेक लोकसभा निवडणुकीतील अर्ज रद्द करण्यात आला होता. या विरोधात त्यानी न्यायालयात दाद मागितली होती. यावर उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने जातवैधता प्रमाणपत्र समितीच्या निर्णयाला स्थगिती दिली होती, मात्र निवडणूक प्रक्रियेत हस्तक्षेप करण्यास नकार दिला. यानंतर बर्वे यांनी सर्वोच्च न्यायालयात दाद मागितली. मात्र सर्वोच्च न्यायालयातून बर्वे यांना दिलासा मिळाला नाही. बुधवारी न्या. भूषण गवई, न्या. संदीप मेहता आणि न्या. सतीशचंद्र शर्मा यांच्या खंडपीठाने बर्वे यांची याचिका फेटाळली. मागील आठवड्यात गुरुवारी उच्च न्यायालयाने रश्मी बर्वे यांना दिलासा देत जातवैधता समितीच्या निर्णयाला अंतरिम स्थगिती दिली होती. मात्र निवडणूक प्रक्रिया सुरू झाली असल्याने त्यात हस्तक्षेप करण्यास न्यायालयाने नकार दिला होता. न्या. अविनाश घरोटे आणि न्या. मुकुलिका जवळकर यांच्या खंडपीठाने हा अंतरिम आदेश दिला होता. न्यायालयाने सर्व प्रतिवादी यांना नोटीस बजावून २४ एप्रिलपर्यंत उत्तर सादर करण्याचे आदेशही दिले आहेत. याचिकेनुसार, रश्मी बर्वे यांच्या जातप्रमाणपत्राचा एक मुद्दा अलीकडेच मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने निकाली काढला. मात्र, गेल्या आठवड्यात राज्य सरकारने नव्याने त्यांच्या चौकशीचे आदेश जारी केले. तसेच गेल्या आठवड्यात जिल्हा जातपडताळणी समितीनेसुद्धा बर्वे यांना नोटीस बजावली. समितीने तर त्यांना अवघ्या २४ तासांत उत्तर सादर करण्याचे आदेश दिले. हे नैसर्गिक न्याय नियमांच्या विरुद्ध आहे. इतकेच नाही तर अगदी तातडीने समितीने त्यांचे जातवैधता प्रमाणपत्र रद्द ठरविले. ही सर्व प्रक्रिया राजकीय सुडापोटी होत असून ती अवैध असल्याचा दावा करणारी याचिका रश्मी बर्वे यांनी त्यांचे वकील समीर सोनावणे यांच्यामार्फत उच्च न्यायालयात दाखल केली होती. त्यावर तातडीने सुनावणी व्हावी, यासाठी याचिकाकर्त्यांतर्फे मागील आठवड्यात प्रयत्न करण्यात आले. मात्र, प्रकरण आजच ऐकले जावे अशी निकड नसल्याचे मत नोंदवित न्यायालयाने तत्काळ सुनावणी घेण्यास नकार दिला होता.

राम कुलकर्णी,
संपर्क 9422742577

पंकजाताईला जिल्ह्यात उभी करायची विकासाची गुढी

आधुनिक केसरी

निवडणुकीच्या रणधुमाळीत असा कोणता राजकिय नेता जो आपल्या विरोधकावर शब्दाने टिका करत नाही, आमच्या विरोधात तुम्ही निवडणुक लढवा, उमेदवारी अर्ज मागे घेवु नका असं म्हणत विरोधकांचेही मन जिंकतो ज्यामुळे बीड जिल्ह्याची राजकिय संस्कृती सुसंस्कृत आणि हसतखेळत तयार होण्यासाठी मुळात प्रयत्न होतो. विकास हेच केवळ आपल्या राजकारणाचं अंतिम उद्दिष्ट असेल तर अशा नेतृत्वाच्या पोटात कुणाविषयीही देखील मळमळ तथा आडी नसते वर्तमान महाराष्ट्राच्या राजकारणात असं एक नेतृत्व जे शुद्ध बीजाची पेरणी राजकिय पटलावर करू पहातं एकीकडे आरोप-प्रत्यारोपाच्या विषयाची पेरणी करून पिढ्यानपिढ्या द्वेषाने भरल्या जात असताना असा एखादा आशावाद नेतृत्वात दिसतो तेव्हा लोक मात्र ऱ्हदयातुन प्रेम करत असतात.

चला तर मग, असा नेता कुठे शोधुन मिळतो? मग लक्षात येतं बाहेर जाण्याची गरज नाही. आपल्याच मातीतलं महिला नेतृत्व ज्याचं नाव पंकजाताई गोपीनाथ मुंडे. गुढीपाडव्याचा संकल्प ज्यांना केवळ विकासाची गुढी आपल्या जिल्ह्यात उभा करायची असल्याने विरोधकांवर तिळाएवढी देखील टिका करत नाहीत. यालाच म्हणतात सुसंस्कृत वैचारिक सभ्यपणा सद्गुणी नेतृत्व जे की एका महिलेच्या वर्तणुकीतुन पहायला मिळतं.

या लोकसभा मतदारसंघासाठी महायुतीने पंकजाताईंना उमेदवारी जाहिर केल्याच्या दुसऱ्या दिवशीपासुन मतदारसंघाच्या झंझावती दौऱ्यावर आहेत. काल परवा महाविकास आघाडीचा उमेदवार जाहिर झाला. वंचितने देखील उमेदवारी दिली. आज उद्या अजुन काही समोर उमेदवार निश्चित येवु शकतात. राजकिय युद्ध भुमीवर हाती कमळाचं फुल अर्थात शांती आणि संपन्नता घेवुन जनतेच्या दरबारात उमेदवार म्हणुन पंकजाताई फिरताना दिसतात. पहिल्या टप्प्यात त्यांनी बीड जिल्ह्यातील सर्व मतदारसंघात जावुन महायुतीच्या घटक पक्षाच्या लोकप्रतिनिधी आणि प्रमुख कार्यकर्त्यांच्या गाठीभेटी घेतल्या. समाजातील विविध क्षेत्रात काम करणाऱ्या लहान थोरापासून प्रतिष्ठित लोकांचे आशिर्वाद देखील त्यांनी घेतले. राजकारण करताना ज्यांना दृष्टी असते असे उमेदवार लोकांची मनं अगोदर जिंकुन मग युद्ध भुमीवर पाय ठेवतात. तसंच काही या नेतृत्वाने करून ठेवलं. मागच्या पंधरा दिवसापासुन बीड जिल्ह्याच्या युद्धभुमीवर चौफेर जनसंपर्क करत त्या फिरत असल्याचं लक्षात येतं. तसं पाहता अध्यात्म आणि विज्ञान याची सांगड आपल्या मुळ स्वभावात त्यांनी ठेवी केली. मागच्या पाच वर्षापासुन अध्यात्म अनुष्ठान ज्यामुळे त्यांना आत्मस्वरूपाची जागृती आणि जनकल्याणाची शाश्वती 100 टक्के प्राप्त झाली. राजकारणातले चढउतार त्यांनी जवळुन पाहिले. विकास काय असतो? हे त्यांनी अगोदरच बीड जिल्ह्यातील जनतेला दाखवुन दिले. पालकमंत्री असताना या जिल्ह्याला विकास निधीचा महापुर त्यांनी आणला. वेगवेगळ्या शासनाच्या योजना, रस्ते, वीज, पाणी, मुलभुत गरजांना प्राधान्य देताना शहरासोबत गावखेड्याचा विकास झाला पाहिजे त्यासाठी मजबुत रस्ते, एवढेच नव्हे तर सिंचन केल्याशिवाय आर्थिक प्रगती होवु शकत नाही. यातुन त्यांनी जलसंधारणाची मोठी किमाया आपल्या जिल्ह्यात घडवली. दुष्काळ म्हणुन काळ्या आईला पडलेल्या भेगा डोळ्यांनी पहावत नाहीत. तिथं डोंगरमाथ्यावर जलसंधारणामुळे सिंचन क्रांती बीड जिल्ह्यात झाली. त्याचे श्रेय या नेतृत्वाला द्यायला हरकत नाही. विरोधक यांनी काय केलं? हा प्रश्न जेव्हा विचारतात तेव्हा त्यांच्या तोंडातले दात आपोआप गळुन पडतात. कारण मुंडे भगिनींनी काय केलं? हे बीड जिल्ह्यातल्या सामान्य जनतेला सांगण्याची गरज नाही. दहा वर्षे विद्यमान खा.डॉ.प्रितमाताई यांची ज्यांनी भगिनी पंकजाताईच्या मार्गदर्शनाखाली नगर-बीड-परळी रेल्वे प्रश्न मार्गी लावला. तो केवळ

कागदोपत्री नव्हे तर बीडच्या शिवारात रेल्वे आणुन दाखवली. विरोधक म्हणतात, परळीपर्यंत का आली नाही? त्याचं उत्तर विरोधकांना मिळणार नाही. पण जो प्रकल्प पन्नास वर्षात कुणालाच मार्गी लावता आला नाही. अगदीच म्हटलं तर शरदचंद्र पवारांनी अनेक वर्षे याच प्रश्नावर बीड जिल्ह्याचे राजकारण केलं पण त्यांनी रेल्वे दिली नाही. मात्र या भगिनींनी एका मोबाईल फोनवर जो पंतप्रधान नरेंद्र मोदींनी स्व.गोपीनाथराव मुंडे यांच्या पहिल्या जयंतीनिमित्त रेल्वे खात्याच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना सुचित करून तीन हजार कोटी रूपये मंजुर करून टाकले. ही उपलब्धी कमी नव्हे. ज्याची थट्टा विरोधक करत असले तरी याचि देहि, याचि डोळा पाहणाऱ्या बीड जिल्ह्याच्या जनतेला मात्र दिसुन येते. अकरा राष्ट्रीय महामार्ग जिल्ह्यातुन घालवणे आणि बीड जिल्हा देशाच्या सर्व सीमांना जोडणे हे नव्हे येरागबाळ्याचे काम, इथे जातीचे पाहिजे. गंमत अशी आहे की पंकजाताईनं बीड जिल्ह्याच्या राजकिय भुमीची विकास मशागत अगोदर करूनच ठेवलेलीच असल्याने प्रचारात नविन सांगण्याची गरज वाटत नाही. त्यांनी दिलेल्या योजनेचा गावोगावी सामान्य जनताच ऊहापोह करताना दिसते. भविष्यात मला काय करायचं? आणि करू वाटतं? हे त्यांचं व्हिजन बोलुन दाखवलं. एखादा मोठा उद्योग आपल्या जिल्ह्यात आणुन दहा हजारपेक्षा अधिक लोकांना रोजगार उपलब्ध करून देण्याचा त्यांचा मानस असेल किंवा कॅन्सरसारखं अद्ययावत हॉस्पीटल सामान्य जनतेच्या आरोग्य रक्षणासाठी उभा करण्याचा त्यांचा विचार यातुनच नेतृत्व किती तळागाळातल्या माणसाच्या सर्वांगिण विकासाच्या हिताचा विचार करतं. एक गोष्ट खरी आहे की, पंकजाताई क्षमतावान नेतृत्व, अशक्य ते शक्य करणारं नेतृत्व असं म्हणायला देखील शंका घेण्याचं कारणच नाही. त्या काय करू शकतात? हे लोकांनी पाहिलेलं. पालकमंत्री असताना बीड जिल्ह्याची राजकिय संस्कृती आणि वैचारिक स्तर बदलण्याचा त्यांनी पाच वर्षे प्रयत्न केला. पालकत्व आणि त्याच्या अंगी असलेले ममत्व याचाच अर्थ जबाबदारी आणि कर्तव्य या धाग्यातुन माझा जिल्हा माझी माणसं हे सुत्र त्यांनी कधी सोडलंच नाही. त्यांच्याकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन बीड जिल्ह्यातील अठरापगड जातीधर्माच्या लोकांचा एकच आहे की अशा नेतृत्वाची आम्हाला शंभर टक्के गरज वाटते. वंचित, उपेक्षित, कष्टकरी, दीनदलित, बेरोजगार, महिला या सर्व घटकातील लोकांना त्यांच्याविषयी आशेचा किरण वाटतो म्हणुन राजकारणापेक्षा पलीकडे जावुन त्यांच्याविषयी असलेली आपुलकी, जिव्हाळा प्रत्येकाच्या मनातुन पुढे येतो. मागच्या पंधरा दिवसापासुन आम्ही जिल्ह्यात त्यांना फिरताना बघतो. प्रचार काळात त्या कुठल्याही विरोधकावर एक चिकार शब्द बोलत नाहीत. वर्तमान राजकारणात असा एकच मतदारसंघ शोधुन सापडेल जिथे आरोप करणारं नेतृत्व नाही. कारण विकास संकल्पना सोडून राजकिय सीमा ओलांडू पहात नाही. गंमत बघा, उमेदवार जाहिर झाल्यानंतर देखील त्यांनी विरोधकांचं स्वागत केलं. कोण असा उमेदवार आहे? जो समोरच्या उमेदवाराला आपली उमेदवारी मागे घेवु नका असं आवाहन करतो. यातुनच त्यांच्या अंगी असलेला सद्गुण अगदीच म्हटलं तर वारकरी संप्रदायातल्या शांतीच्या प्रतिकाप्रमाणे परब्रह्माला समर्पित करण्यासारखाच म्हणावा लागेल. अशा नेतृत्वाची गरज सामान्य लोकांना वाटते. म्हणुन त्यांच्यावर लोक प्रेम करतात. पंकजाताईच्या पोटात कुणाविषयीही द्वेष, मत्सर, आढी नाही विकारमुक्त असं त्यांचं वैचारिक शरीर आहे. जे लोकांना भारावुन टाकतं.सहज बघा, तांड्यावर जावुन होळी साजरी करणं, तीर्थक्षेत्रावर जावुन साधुसंतांचे दर्शन घेणं, धनगर समाजात जावुन गुढी साजरी करणं यापेक्षा अधिक वंचित, उपेक्षित जनतेच्या गर्दीत जावुन सुख दुःखात मिसळणं या साऱ्या गोष्टी त्यांच्या पोटातुन सेवाभावी वृत्तीने दिसतात. राजकिय नाटकं, रंग, ढंग कधीच करत नाहीत. म्हणुनच विरोधकांना देखील हे नेतृत्व खुप आवडतं. सुरूवातीला म्हटल्याप्रमाणे ज्यांच्या पोटात नाही आढी, त्यांच्या राजकिय भवितव्याची उभा राहणार गुढी.

संत ज्ञानेश्वर ओवीत म्हणतात,

।जेथ शांतीचा जिव्हाळा नाही, ॥
।तेथ सुख विसरूनी न रिघे काही॥

अर्थ – शांतीचा ओलावा अत्यंत महत्वाचा. कारण तो जिथे नसतो त्या अंतःकरणात सुख चुकुनही प्रवेश करत नाही. अनेकदा आनंदी माणसं अशांत होतात. त्याचं कारण जेथ शांतीचा जिव्हाळा नाही. तात्पर्य हेच की, महिला नेतृत्व म्हणुन पंकजाताईकडे पाहिल्या जातं, तिथे शांती, समृद्धी, विकास वृद्धी लोकांना दिसते.

वसंत मुंडे
प्रदेशाध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य पत्रकार संघ मुंबई

बोल, काय रे वसंता ?

आधुनिक केसरी

दैनिक लोकसत्ता ची मराठवाडा आवृत्ती(डिसेंबर 2004) ला सुरू झाली आणि माझी पुणे कार्यालया ऐवजी छत्रपती संभाजी नगरला बातम्या पाठवायला सुरुवात झाली. तेव्हा गुलमंडीतील लोकसत्ता च्या कार्यालयात प्रमोद मानेंची भेट झाली आणि त्यांनी काय रे वसंता ? अशा हक्काने बोलणं सुरू केलं. मराठवाडा दैनिकत असताना सुनील क्षीरसागर यांच्याबरोबर भेटल्याचं, अंबाजोगाईत जिल्हा निर्मीती आंदोलन मला पोलिसांनी केलेल्या मारहाणीच्या घटनेचा उल्लेख करून त्यांनी पहिल्याच भेटीत आपलंसं करून घेतलं ते कायमचं !

विभागीय आवृत्ती प्रमुख असताना त्यांनी कधी वरिष्ठ असल्याच्या अविर्भाव दाखवीला नाही. जिल्हास्तरावरील बातम्यांना जास्तीतचं स्थान मिळाले पाहिजे. यासाठी त्यांचा आग्रह असे. पुणे कार्यालयातून सतीश कुलकर्णी, मराठवाडा वृत्तांत प्रभावी झाला पाहिजे, यासाठी वेगवेगळे प्रयोग करत. आठही जिल्हाचं एकत्रीत असलेला मराठवाडा वृत्तान्त ने अल्पकाळात वाचकांच्या मनात आपले स्थान निर्माण केले होते. त्यात सतीश कुलकर्णी यांची कल्पकता आणि प्रमोद माने यांची मेहनत होती. त्यामुळे लोकसत्तात काम करताना वेगळाच आनंद मिळाला.

लोकसत्तात अनेक वर्ष वरिष्ठ सहकारी म्हणून काम करताना कधीच मतभेद झाले नाहीत. नंतर ते महाराष्ट्र टाइम्सला गेले तरी संपर्क कायम होता. हक्काने फोन करून माहिती विचारात बातमी पाठवायला सांगत काही नवीन प्रयोगासाठी त्यांनी लेख लिहून घेतले.

महाराष्ट्र शासनाच्या विभागीय पत्रकार अधिस्वीकृती समीत अध्यक्षपदी माझी निवड झाल्यानंतर मी औरंगाबादकर येथे पत्रकारांची खुली चर्चा घेतली जवळपास पाचशे पत्रकार उपस्थित

होते.हा कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी प्रमोद माने यांनी पुढाकार घेतला होता.त्यावेळी माहिती उपसंचालक राधाकृष्ण मुळी होते. दिवसभर प्रमोद माने बसुन होते.

श्रद्धांजली...

तर महाराष्ट्र राज्य मराठी पत्रकार संघ, मुंबई च्या प्रदेशाध्यक्षपदी निवड झाल्या नंतर कार्यालयात बोलून त्यांनी सत्कार केला. पत्रकार संघाच्या विभागीय कार्यालयातील कार्यक्रमाला उपस्थित राहुन माझ्या कामाचे कौतुक केलं होत. आपला सहकारी चांगलं काम करतो त्याला पाठिंबा देण्याचा मनाचा मोठेपण त्यांनी कृतीतून दाखवला होता. त्यांचे क्रीडा विषयी लिखाण, त्यांचा स्वभाव आणि सहजता मोकळेपणा कायम लक्षात राहणार आहे. काही माणसे आयुष्यात अशा पद्धतीने येतात,कि किती जन्माची ओळख आहे असेच वाटते. असंच हक्काने बोलणारा आणि कायम पाठराखण करणारा सहकारी मित्र गेल्याची बातमी मंगळवारी दि.9 एप्रिल 2024 रोजी सकाळी लोकसत्तामधील सहकारी अनिल पाटील यांनी दिली तेव्हा त्यांच्याबद्दलच्या अनेक आठवणींनी डोळ्यासमोर तरळून गेल्या.

हे पत्र संपादक, मालक, मुद्रक व प्रकाशक डॉ. प्रभू व्यंकटराव गोरे* यांनी सोलापूर तरुण भारत मीडिया लि., प्लॉट नं ए -३२, छत्रपती संभाजीनगर इंडस्ट्रीयल को-ऑप., सोसायटी, स्टेशन रोड, छत्रपती संभाजीनगर ४३१ ००५ (महाराष्ट्र) येथे मुद्रित करून प्लॉट नं. २०५, १३ वी योजना, जिजामाता कॉलनी, एन - २, सिडको, जि. छत्रपती संभाजीनगर (महाराष्ट्र) येथून प्रकाशित केले. कार्यकारी संपादक - बाजीराव श्रीराम खांदवे, अहमदनगर कार्यालय - तिसरा मजला, खरेदी विक्री संघाची जुनी इमारत, मार्केट यार्ड, स्टेशन रोड, अहमदनगर ४१४००१, फोन ९८२२१०७६५०. (* पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची आहे. या अंकात प्रसिद्ध झालेल्या प्रत्येक बातमी, लेख व जाहिरातींशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही. सर्व वाद छत्रपती संभाजीनगर न्यायालयाच्या कक्षेत) आरएनआय : एमएएचएमएआर/२०२१/८२५६६, ई-मेल : aadhunikkesari@gmail.com, संपर्क : +९१ ९०७५७ १६७३९

Printed at Solapur Tarun Bharat Media Ltd., Plot No. A-32, Chhatrapati Sambhajinagar Industrial Co-op, Society, Station Road, Chhatrapati Sambhajinagar 431005 (Maharashtra) Plot No. 205, 13th Plan, Jijamata Colony, N - 2, CIDCO, Dist. Chhatrapati Sambhajinagar (Maharashtra) and published by editor, owner, printer, and publisher Dr. Prabhu Venkatrao Gore * Executive Editor - Bajirao Shriram Khandave. Ahmednagar office - third floor, kharedi - vikri sangh old building, Market yard Station Road, Ahmednagar 414001. Phone 9822107650.(* According to the PRB Act, it is the responsibility of the editor. The editor does not necessarily agree with every news, article, and advertisement published in this issue. All disputes are within the purview of the Chhatrapati Sambhajinagar court.) RNI : MAHMAR/2021/82566, E-mail: aadhunikkesari@gmail.com, Contact : +91 90757 16739

सत्यशोधक क्रांतिसूर्य महात्मा जोतीराव फुले

आधुनिक केसरी

ज्याला केवळ समोरचे दिसते त्याला नजर म्हणतात, परंतु ज्यांना आपल्या समोरील शंभर-दोनशे वर्षांचे दिसते आणि त्या संबंधाने विचार मांडतात त्यांना दृष्टा म्हटले जाते. कडेकोट वर्ण व्यवस्था, शिक्षण आणि समतेचा पूर्णत: अभाव असतांना जोतीराव घरातून बाहेर पडले. प्रस्थापितांना सरळ अंगावर घेतले. स्वत:च्या जीवाची पर्वा न करता रोकठोक विचार मांडून सर्वांना निरुत्तर करून टाकले. सामाजिक समतेच्या क्रांतीचे आद्य जनक असणारे जोतीराव आपले विचार व्यक्त करतांना कुणाचीही गय करत नाहीत. आज आपण स्वतंत्र भारत वर्षात असून जोतीराव फुलेंचे विचार जाहीरपणे बोलू सुद्धा शकत नाही, असे महान विचार जोतीराव फुल्यांनी एकोणिसाव्या शतकात, पारतंत्र्यात बोलून आणि त्या अनुषंगाने कृती करून दाखवली.

प्रा.डॉ.विठ्ठल जायभाये
संपर्क : 91580 64068

एखाद्या व्यक्तीला महात्मा किंवा दृष्टा का म्हटले जाते? याचे कारण म्हणजे जोतीराव आणि सावित्रीबाई फुले यांनी स्वतः मैदानात उतरून व्यवस्थेसी दोन हात केले. शिक्षण देऊन लोकांना विचार करायला भाग पाडले. आपल्या शरीरावर आपलेच डोके आहे हे निक्षून सांगतांना शिक्षणाच्या माध्यमातून वारंवार पटवून दिले. "महार-मांगाची पहिली शाळा काढण्याचा मान जोतिबांचा आहे. तसेच त्या मुलांसाठी पहिले वाचनालय काढण्याचा मानही त्यांच्याकडेच जातो." पुण्यासारख्या सनातनी शहरात प्रस्थापितांना अंगावर घेऊन गावकुसाबाहेरील लोकांसाठी काम करणारा एकमेव अद्य महापुरुष म्हणजे जोतीराव फुले! सर्वार्थाने महाराष्ट्राच्या समाजमनाची मशागत करणारा कुशल माळी म्हणजे ज्योतीराव फुले. ज्याप्रमाणे कुदळ, फावडे, नांगराने शेतकरी जमीनीची मशागत करून तिला सुपीक बनवतो तसे भारतीय स्वातंत्र्याच्या १०० वर्षे अगोदर जोतीरावांनी कष्टाने महाराष्ट्राची माती सुपीक करून अविचार, भेदाचे, वर्णव्यवस्थेचे तण मुळासकट उपटण्याचे महत्कार्य जोतीरावांनी केले.

शालेय शिक्षणाचा संबंध मनोविकासाशी असतो. जोतीरावांच्या शाळेतील चवदा वर्षांच्या एका मांग मुलीने आपल्या निबंधात, "जर वेद ब्राह्मणांसाठी आहेत तर वेदा प्रमाणे वर्तन करणे हा ब्राह्मणांचा धर्म होय. जर आम्हास धर्मासंबंधी पुस्तक पाहण्याची मोकळीक नाही तर आम्ही धर्मरहित आहो असे साफ दिसते की नाही बरे? तर हे भगवान, तुजकडून आलेला कोणता धर्म तो आम्हांस कळीव, म्हणजे आम्ही सर्व त्याच्यासारख्या रीतीने अनुभव घेऊ." असे लिहून आपल्या गुरूंचे विचार व्यक्त केले आहेत. हा पारतंत्र्यातील विचार आजही आपल्याला मोलाचा वाटतो. स्त्री शिक्षणासंबंधी मूलगामी कार्य करतांना ब्रिटीश सरकारने त्यांना मनाची २०० रुपयाची शाल देऊन त्यांचा सन्मान केला. जोतीराव इ.स.१८४८ साली केवळ मुलींसाठी शाळा काढून थांबले नाहीत तर आपल्या पत्नीला शिकवण्यास सज्ज केले. इथे जोतीरावांचे खरे कर्ते सुधारकत्व समोर येते. जोतीराव आपल्या एका भाषणात स्त्री शिक्षणाचे महत्व स्पष्ट करतांना, "जोपर्यंत हिंदूंच्या माता आणि भगिनी शिकून सुसंस्कृत होत नाहीत तो पर्यंत ते सुखी होणार नाहीत." आपल्या बोलण्यात, वागण्यात अज्ञान, अंधश्रध्दा यावर घणाघाती हल्ला चढवतांना ते कुणाचीही गय करत नाहीत. "ज्या समाजामध्ये स्त्रीला हीन आणि गुलाम समजण्यात येते त्या समाजाला कायम स्वरुपाची प्रगती करता येईल ही अश्यक्य गोष्ट आहे" असे लिहून समाजाच्या प्रगतीची नाळ हि स्त्रियांच्या प्रगतीसी जुळलेली आहे याचे जोतीराव वारंवार प्रतिपादन करतात. वडिलांनी घरातून काढून दिले, बाहेर लोकांनी त्यांच्या पत्नीला शेन, चिखल, सडकी अंडी, टमाटे फेकून मारतांना जंग जंग पछाडले. तरीही जोतीराव आणि सावित्रीबाई तसूभरही आपल्या ध्येय्यापासून डगमगले नाहीत. त्याचे कारण म्हणजे जोतीराव स्पष्ट वक्ते, निर्भय, सरळ स्वभावी आणि त्यागी होते. जीवनात सत्ता, संपत्ती, मान-सन्मान याचा कधीही विचार केला नाही. जोतीरावांना म.गो.रानडे यांच्या, "तुमच्या राजकीय हक्कांच्या बाबतीत जर तुमची अधोगती झाली असेल तर तुमची समाजपद्धती चांगली असणे शक्य नाही." असे रोकठोक विचारांची मंडळी पाठीशी होती. जोतीरावांनी रायगडावरील रयतेचे राजे, कुळवाडी भूषण छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या समाधीची जागा शोधून काढली. तेथील समाधीची डागडुजी करून घेतली आणि पहिल्यांदा रायगडावर शिवजयंती साजरी केली. हे सगळे करतांना जोतीरावांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांचा पोवाडा लिहून राजाची कीर्ती महाराष्ट्राच्या गावागावात पोहोचवण्याचे महत्कार्य केले. जोतीरावांचे शेतकऱ्यांच्या उत्कर्षाकडे विशेष लक्ष होते. त्यासाठी त्यांनी गुलामगिरी नावाचा ग्रंथ लिहून होमरच्या, "ज्या दिवशी मनुष्य गुलाम होतो त्या दिवशी त्याचा अर्धा सद्‌गुण जातो" या वचनाने सुरु करतांना मनसुबे स्पष्ट केले. इथल्या अन्यायकारी, भेदाभेदाच्या धर्माने इथला शेतकरी नेहमीच लुबाडला आहे. एकोणिसाव्या शतकात ज्ञानोबा-तुकोबांचा वारकरी संप्रदाय तथाकथित धर्ममार्तंडांनी पायदळी तुडविला होता. त्यासाठी आपल्या

गुलामगिरीतून शेतकरी वर्गाला उपदेश करतांना धर्म कसा शेतकऱ्याला रसातळाला नेतो(?) हे वारंवार सांगितले आहे. शेतकरी जर सुखी व्हायचा असेल तर थोतांड, कर्मकांड असणाऱ्या खोट्या चालीरीती, परंपरा यांना नाकारून विवेकावर अधारीत सत्यधर्म पालन करण्याचे आवाहन जोतीराव शेतकरी वर्गाला वारंवार करतांना दिसतात. शूद्रातिशूद्र, स्त्रिया, शेतकरी आणि भूमिहीन लोकांसाठी जोतीराव अहोरात्र झगडत होते. हे सगळे करतांना त्यांनी आपल्या घराचा, पत्नीचा कधीच विचार केला नाही. धर्म ही अफूची गोळी आहे या न्यायाने जोतीरावांनी सर्वसामान्य लोकांना सहज पचेल-रुचेल असा सत्यशोधक समाज नावाचा नवा धर्म काढून उच्च निचतेला तिलांजली दिली. इथला सामान्य माणूस धर्माच्या गुलामगिरीच्या पाशात घट्ट आवळला गेला होता. त्याला मुक्त करण्यासाठी आपला स्वतंत्र विचार त्यांच्या सत्यशोधक समाज यातून पुढे आला. ही सगळी क्रांतिकारी कामे करतांना जोतीराव फुल्यांवर प्रतीगाम्यांनी अनेकवेळा हल्ले चढवले. लहूजी वस्ताद मांग यांच्या तालमीत दांडपट्टा, कुस्तीत तरबेज झालेले जोतीराव कोणत्याही शारीरिक हल्ल्याला घाबरले नाहीत. अनेकांचे हल्ले कधी शक्तीने तर कधी युक्तीने परतवून लावतांना त्यांनी सनातन्यांना सडेतोड प्रती उत्तर दिले.

सज्जनहो, आज आपण लोकशाहीच्या शंभरीकडे वाटचाल करत आहोत. जगातील सर्वात मोठी संसदीय लोकशाही म्हणून आपण आपली पाठ बडवून घेत आहोत. असे असले तरी आज देशाला कृतीशील महापुरुषांची नितांत गरज आहे. आज सगळीकडे स्त्री शिक्षणाची चळवळ मोठ्या प्रमाणात सक्रीय झाली असली तरी ग्रामीण भागातील शिक्षणाचे प्रमाण म्हणावे तेवढे समाधानकारक दिसत नाहीत.

या वर्षीपासून नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० लागू होत आहे. ते लागू झाल्यानंतर त्यातील साधक बाधक परिणाम आपल्यासमोर येतील. असे असले तरी छोट्या छोट्या खेड्यातील, वस्ती-वाडी-तांडा येथील शाळा बंद होता कामा नये. दहावी पर्यंतचे सक्तीचे आणि मोफत शिक्षण हे देशाला खऱ्या अर्थाने तारक ठरणारे आहे. शिक्षणाची गंगा गावागावातून प्रवाही असणे अत्यंत गरजेचे आहे. एकीकडे विकासाची भाषा करतांना ग्रामीण भागात डोनेशन घेऊन इंग्रजी शिक्षण देणाऱ्या शाळांचे पेव फुटले आहे. असे झाल्यास गोर गरिबांना शिक्षण योग्य पद्धतीने मिळेल का? इतर सर्वच बाबी बरोबर शिक्षणाचे खाजगीकरण करणे कितपत योग्य आहे? छोट्या शाळा बंद करणे योग्य आहे का? याचा सरकारांनी विचार करून देशातील शिक्षण जोतीरावांच्या मार्गदर्शनात आजही पुढे न्यावे. असे होणे म्हणजेच जोतीराव फुल्यांच्या स्वप्नातील भारत उभे करणे होय! जय ज्योतीराव!

सत्यशोधक क्रांतिसूर्य महात्मा जोतीराव फुले

आधुनिक केसरी

ज्याला केवळ समोरचे दिसते त्याला नजर म्हणतात, परंतु ज्यांना आपल्या समोरील शंभर-दोनशे वर्षांचे दिसते आणि त्या संबंधाने विचार मांडतात त्यांना दृष्टा म्हटले जाते. कडेकोट वर्ण व्यवस्था, शिक्षण आणि समतेचा पूर्णत: अभाव असताना जोतीराव घरातून बाहेर पडले. प्रस्थापितांना सरळ अंगावर घेतले. स्वत:च्या जीवाची पर्वा न करता रोकठोक विचार मांडून सर्वांना निरुत्तर करून टाकले. सामाजिक समतेच्या क्रांतीचे आद्य जनक असणारे जोतीराव आपले विचार व्यक्त करताना कुणाचीही गय करत नाहीत. आज आपण स्वतंत्र भारत वर्षात असून जोतीराव फुलेंचे विचार जाहीरपणे बोलू सुद्धा शकत नाही, असे महान विचार जोतीराव फुल्यांनी एकोणिसाव्या शतकात, पारतंत्र्यात बोलून आणि त्या अनुषंगाने कृती करून दाखवली. एखाद्या व्यक्तीला महात्मा किंवा दृष्टा का म्हटले जाते? याचे सामाजिक क्रांतीचे अग्रदूत: महात्मा ज्योतिबा फुले 11 एप्रिल जयंती विशेष.

प्रा. बरसमवाड विठ्ठल
संपर्क : 9921208563

महाराष्ट्रातील प्रबोधनवादी चळवळीतील अग्रगण्य विचारवंत, तसेच कर्त समाजसुधारक, पारंपरिक आणि जुन्या चालीरीती ,वर्णव्यवस्था जातीयता आणि गुलामगिरी याच्या विरुद्ध त्यांनी लढा उभारला. जनसामान्याच्या स्वाभिमानाची जपणूक करण्यासाठी त्यांनी स्वतःचे आयुष्य पणाला लावले, अभंग या शब्दाबद्दल अखंड हा शब्द त्यांनी वापरला .आपण सर्वजण देव, परमेश्वर सृष्टीचा कर्ता असे देवा बद्दल विशेषण लावतो परंतु त्यांनी परमेश्वराला निर्मीक असे म्हटले आहे. मनाला भिडणारी तसेच वास्तववादी असणारी परखड भाषा त्यांनी बोलली. महात्मा ज्योतिबा फुले यांचा जन्म 11 एप्रिल 1827 रोजी झाला. बहुजन समाजाच्या हिताविषयी त्याकाळी कोणालाही आस्था वाटत नव्हती. तत्कालीन समाज सुधारक बहुजन समाजापेक्षा पांढरपेशा वर्गाच्या सुखाचा अधिक विचार करताना दिसत असत, संपत्ती व सत्ता यांचा विचार करून बलवान होण्याची ध्येय बाळगत होते. अशा काळात समाजासाठी त्यांच्या उद्धारासाठी झिजणारा एकमेव कृतिशील विचारवंत म्हणजे क्रांतीसूर्य महात्मा ज्योतिबा फुले होते. बहुजन समाजाचे दुःख, कष्ट, वेदना ,हालाखीचा संघर्ष प्रत्यक्ष त्यांनी पाहिला. हिंदू धर्मात असलेल्या वाईट रूढी, परंपरा, या सर्वांच्या मुळाशी जाऊन त्यांनी जीवन अनुभवातून बिकट परिस्थितीवर मात केली, नवीन परिस्थिती जन्माला घालण्याचे अलौकिक सामर्थ्य त्यांच्यात होते. म्हणूनच त्यांना सामाजिक क्रांतीचे अग्रदूत असे म्हणतात महात्मा फुले यांच्या विचारामुळे महाराष्ट्रातील समाज व्यवस्थेत अमुलाग्र बदल घडून आला. बहुजन समाजाच्या दुःखाचे गरिबीचे व मानसिक गुलामगिरीचे कारण त्यांना कळाले .स्त्री शिक्षणा साठी व अस्पृश्यांना माणुसकीचे हक्क मिळावेत, यासाठी त्यांनी अपूर्व लढा उभारला. शूद्रांना कशी पिळवणूक करतात. त्यांच्या हाल अपेष्टा कशा असतात. त्यांची वागणूक ही मुक्या प्राण्यांपेक्षा वाईट होती. गरीब लोकांना लाचारीचे, गुलामगिरीचे जीवन जगावे लागत होते. म्हणून त्यांनी सामाजिक परिवर्तनाची लढाई स्वतःच्या हातात घेतली. ब्राह्मण ,क्षत्रिय ,वैश्य ,शूद्र ही उतरंड त्याकाळात निर्माण केली होती. ही वर्णव्यवस्था त्यांनी झिडकारून लावली. बहुजन समाजाला रोजगार व निवारा महत्त्वाचा आहे हे त्यांना कळाले .त्यांच्या काळात समाजात अस्पृश्यता ,भेदभाव पराकोटीला पोहोचली होती, ती सर्व त्यांनी बाजूला सारून शिक्षणाची गंगा घरोघरी पोहोचवली. तसेच विधवा पुनर्विवाहास परवानगी दिली. सडेतोड व परखडपणे ते बोलत असत. त्यांनी सत्यशोधक समाजाची स्थापना केली .नाभिकांचा संप घडवून आणला. त्यामुळे महिलांचे केशवपन बंद झाले. केशवपन केल्यामुळे महिला विद्रूप दिसू लागल्या, समाजात चेष्टेचा विषय निर्माण झाला. म्हणून त्यांनी केशवपन पद्धतच बंद केली. समाजामध्ये अज्ञान ठासून भरले होते. जो तो बहुजन समाजावर अन्याय करत असे, समाजाला शिक्षण दिल्याशिवाय गती प्राप्त होणार नाही हे त्यांनी ओळखले ,म्हणून साहित्य क्षेत्रामध्ये गुलामगिरी नावाचा प्रसिद्ध ग्रंथ लिहिला,शेतकऱ्यावर कसा अन्याय केला जातो हे त्यांनी शेतकऱ्याचा आसूड या ग्रंथातून सांगितले. ब्राह्मणाचे कसब,इशारा, सार्वजनिक सत्यधर्म, या ग्रंथाचे लिखाण करून समाजात वैचारिकदृष्ट्या परिवर्तन केले.

सर्वात महत्त्वाची घटना म्हणजे अस्पृश्य लोकांना स्वतःच्या घरातील पिण्याच्या पाण्याचा हौद खुला करून दिला. ही त्या काळातील क्रांतिकारी घटना होती. समाजामध्ये असे कार्य करून देणारे ते पहिले महान व्यक्ती होते.एखाद्या महिलेचा पाय चुकून पडला असेल तर त्यांच्याच घरामध्ये प्रसृती गृह तयार केले होते. यशवंत नावाच्या मुलाला दत्तक घेऊन त्याला डॉक्टर बनवले. आयुष्यभर दोघा पती-पत्नी समाज सेवेसाठी झिजले, घरच्या लोकांच्या विरोधाला न जुमानता त्यांनी हे कार्य केले. आज समाजामध्ये कशी परिस्थिती चालू आहे याचा ज्यांनी त्यांनी विचार करावा.एवढं समाजा साठी कोण करू शकतो, ते ही पहावे त्या काळात असणारी समाज व्यवस्था आणि आजची समाज व्यवस्था यांच्यात काय फरक झाला त्याचा विचार आजच्या लोकांनी करावा. इंग्लंडचे राजकुमार ड्युक ऑफ कॅनॉट पुणे या ठिकाणी आले होते, त्यांना भेटण्यासाठी क्रांतीसूर्य महात्मा ज्योतिबा फुले फाटके कपडे परिधान करून गेले. त्यांनी त्यांच्या भाषणात मी भारतीय गरीब जनतेचा प्रतिनिधी म्हणून आलो आहे, असे ठामपणे सांगितले. भारताची खरी परिस्थिती पाहायची असेल तर माझ्याबरोबर तुम्ही खेड्यात चला असे त्यांना बजावले. यावरून आपल्या समाजातील लोकांबद्दल किती तळमळ होती हे आपल्या लक्षात येईल. शेतकरी, कामकरी कष्टकरी, गरीब ,रंजलेले गांजलेले, दुःखी, पीडित, अनाथ, अन्यायग्रस्त या सर्वांना घेऊन ते चालत होते; म्हणूनच त्यांना सामाजिक क्रांतीचे अग्रदूत असे ठामपणाने म्हटले जाते. ग्रामीण समाजाच्या दारिद्र्याचे कारण वर्णव्यवस्थेत आहे .कारण वर्ण व्यवस्थेतील अंकाप्रमाणे चौथा वर्ण म्हणजे शूद्र या लोकांची आपल्या अंगावर सावली पडू नये या लोकांनी थुंकी सुद्धा गाडग्यात, मडक्यात थुंकावी ,पायाला खराटे बांधावेत, रामायण, महाभारत, वेद ऐकल्यास यांच्या कानात उकळलेले तेल टाकावे. इतकी भयानक परिस्थिती त्या काळामध्ये सुरू होती, त्यांना सुधारण्या साठी प्रत्यक्षात या महात्म्याने शाळा काढून यांचे जीवन चैतन्यमय केले ,म्हणूनच त्यांना

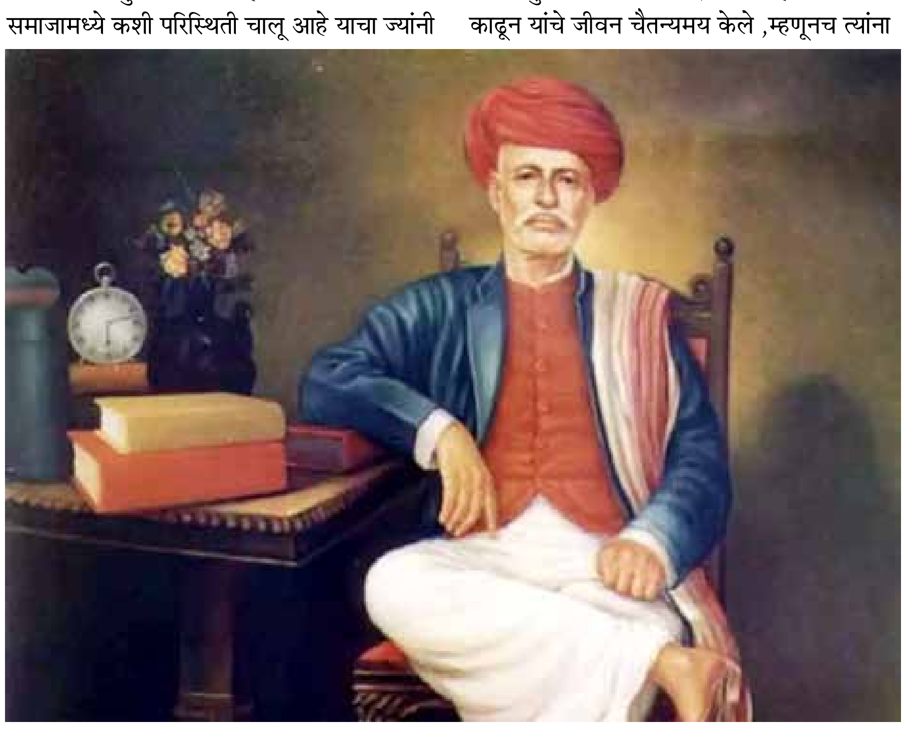

कृतिशील विचारवंत म्हणण्यास काहीच हरकत नाही, ते एक प्रखर बुद्धिवादी समाज सुधारक होते, कधीही त्यांनी आपल्या स्वतःच्या संसाराचा विचार केला नाही. जगेल तर फक्त बहुजन समाजासाठी अशा रीतीने त्यांनी जीवन जगले , त्यांची संपूर्ण निष्ठा समाजातील लोकांवर होती, म्हणून आज त्यांचे विचार सदैव प्रेरणादायी आहेत. त्यांचा पिंड हा शैक्षणिक व सामाजिक कार्य करण्यासाठीच होता.स्त्री- पुरुष समानता त्यांनी प्रत्यक्ष रुजवली . विरोधाला न जुमानता त्यांनी प्रत्यक्ष कार्य करून दाखवले. मित्राच्या विवाहाला मिरवणुकीमध्ये जात असताना उच्चवर्णीयानी तो आमच्या बरोबरीचा नाही ,म्हणून त्यांना मिरवणुकीतून बाहेर काढले, आणि त्यांचा स्वाभिमान जागा झाला. माझ्यासारख्या विद्वानाला जर अशी परिस्थिती निर्माण झाली असेल तर इतर लोकांचे काय अवस्था होत असेल? याची त्यांनी आत्मचिंतन केले

हे विचार त्यांना शांत बसू दिले नाहीत. म्हणूनच त्यांनी शैक्षणिक व सामाजिक कार्याचा विडा उचलला. अनिष्ट रूढी. प्रथा ,परपंरा या गुंडाळून ठेवल्या. आजारपणामध्ये सुद्धा त्यांनी सामाजिक कार्यासाठी सरसावले. बहुजनाचा उद्धार करण्यासाठीच आपण जन्म घेतला आहे असे त्यांना वाटत होते, म्हणून त्यांनी आपले कार्य जोमाने चालू ठेवले. विरोधाला विरोध न करता प्रत्यक्ष कृतीने उत्तर दिले, कमी जास्त बोलणा-याचे तोंड त्यामुळे आपोआप गप्प झाले. माणसाला जर शिक्षण व्यवस्थित मिळाले नाही तर त्याची नीती, गती, मती, वित्त सर्व काही शिक्षणामुळे निघून जाते असे ते म्हणतात. आज भारतीय समाजात शिक्षणाची गंगा घरोघरी आली संख्यात्मक भरपूर विकास झाला. गुणात्मक विकास तेवढा झालेला नाही. फक्त शहरे फुगले म्हणजे विकास होय, असे नाही ,मुठभर लोक समाजातले सुधारले गुणवान झाले, म्हणजे समाज सुधारला असे ही नाही, जोपर्यंत तुम्ही एकमेकांना मदत करत नाही,तोपर्यंत आपण एकत्रित राहू शकत नाही.साखरेचा कण जसा दुधाशी एकरूप होतो .तसे प्रत्येक माणूस आपल्या समाजाशी एकरूप झाला की समाज सुधारतो. हेवेदावे बाजूला काढून अहंकारपणा कमी करून जे जे आपणाशी ठावे। ते ते इतरांशी सांगावे। शहाणे करून सोडावे सकळजन ।। असे म्हटल्यास प्रत्येक व्यक्ती हुशार बनतो. त्यासाठी क्रांतीसूर्य महात्मा ज्योतिबा फुले यांचे विचार अनमोल असून सदैव प्रेरणादायी आहेत. आजच्या तरुणांनी त्यांचे संपूर्ण जीवन चरित्र वाचावे. त्यातून बोध घ्यावा.आपला अमूल्य वेळ वाया घालू नये .तेव्हा तुम्हाला महात्मा ज्योतिबा फुले कळतील. ज्यांनी सामाजिक विषमतेचे चटके सोसले. अपमान सहन केला. तरीही त्यांनी कुठेच माघार घेतली नाही. अखंड तेवत असणाऱ्या ज्योतीप्रमाणे ते राहिले. खरोखरच त्या पती-पत्नीने सकल समाजासाठी अहोरात्र श्रम केले. गरिबांचे अश्रू पुसले, निराधारांना आधार दिले, जे चुकले त्यांना मार्गदर्शन केले, पाठीमागे राहिले त्यांना समोर आणले. वास्तविक जीवन संघर्षातून समाज उभा केला. म्हणूनच ते महात्मा झाले. म्हणूनच सरकारने त्यांच्या नावावर अनेक योजना काढले आहेत ,महाराष्ट्र सरकारने पुणे विद्यापीठाला क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ नामकरण करून त्यांच्या कार्याची पावती दिली. महात्मा ज्योतिबा फुले कृषी विद्यापीठ राहुरी असे नाव दिले ,जे समाजासाठी लढले। ते अमर हुतात्मे झाले।। समाजातील धार्मिक व सामाजिक गुलामगिरी नष्ट केली.सर्वत्र समता प्रस्थापित करणे हे त्यांचे मुख्य उद्दिष्टे होते. अशा या महान कृतीशील विचारवंतास जयंतीच्या निमित्ताने विठू माऊली प्रतिष्ठान खैरकावाडी यांच्या वतीने विनम्र अभिवादन.

महापुरुषांच्या विचारांची जयंती

आधुनिक केसरी

महापुरुष आणि समाजव्यवस्था यांचं खुप घनिष्ठ नातं आहे आणि हेचं नातं त्यांच्या विचारातून नव्याने उदबोधित करण्याचा संकल्प म्हणजेच महापुरुषांच्या विचारांची जयंती जी की आम्ही गेल्या तीन वर्षांपासून अविरतपणे करण्याचा प्रयत्न करतोय. माझ्यामते हा प्रयत्न प्रत्येक गावात व्हायला हवा तर आणि तरंच महापुरुष आणि त्यांच्या अनमोल विचारांची संस्कारक्षम पिढी आपल्याला घडवता येईल. आजकाल जयंती म्हटलं कीं फक्त डीजे लावायचा आणि धांगडधिंगा करायचा असा काहीसा रुजवात होऊ पाहतोय. पण ज्या महामानवांची आपण जयंती करतोय त्या महामानवाबद्दल आम्हाला चार ओळी पण लिहिता, बोलता येत नाही. हे खुप दुर्भाग्यपूर्ण आहे. ज्यावर गावातील लोकप्रतिनिधी वा समाजकार्य करणाऱ्या मंडळींनी गांभीर्यपूर्वक लक्ष द्यायला पाहिजे.

गिरीश सुदाम बनकर
पाडेगाव, जि.सातारा
संपर्क : ९०७५४६३०५३

महापुरुष महान का होते ?हा प्रश्न आजच्या तरुणाईला पडायला हवा. त्यांनी असं कोणतं महत्तम कार्य केलं होतं.ज्यामुळे इतिहासाच्या सुवर्णपानात त्यांच्या विचारांचा अनमोल ठेवा. आजही क्रांतिकारी स्वरूपात आढळून येतोय हे कधीतरी डोक्याला चक्रवून सोडणारे प्रश्न आपल्या डोक्यात यायला पाहिजेत.म्हणजे आपण महापुरुषांच्या विचारांची जयंती करण्याकडे पहिलं पाऊल टाकू असं मला वाटतं.समाजात अजून एक दुर्भाग्यपूर्ण गोष्ट प्रचलित होऊ पाहतेय ती म्हणजे आजच्या पिढीने जाती धर्माच्या विषारी विळख्यात आता महापुरुषांच्या सुद्धा वाटण्या करून ठेवलेल्या आहेत.प्रत्येक जाती धर्माने आपआपल्या जातीतील महापुरुषांना वाटून घेतलं आहे. जसं कीं विश्वरत्न डॉ बाबासाहेब आंबेडकर म्हटलं की बौद्ध समाज, छत्रपती शिवाजी महाराज म्हटलं की मराठा समाज,क्रांतिसूर्य महात्मा फुले म्हटलं की माळी समाज,पुण्यश्लोक अहिल्याबाईं म्हटलं की धनगर समाज, साहित्यरत्न अण्णाभाऊ साठे म्हटलं की मातंग समाज आणि नरवीर उमाजीराजे म्हटलं कीं रामोशी समाज इ.... अशा

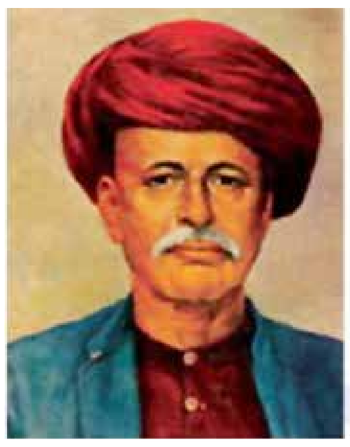

समाजघातकी जातीय सामाजिक चौकटीत आजच्या शिकल्या सवरलेल्या पिढीने महापुरुषांची स्वार्थी वाटणी करून घेतली आहे.परंतु अशा कर्मठ लोकांना कदाचित हे ठाऊक नसावं की ज्या महापुरुषांना ते जातीय चौकटीत अडकवू पाहतायत.त्या महापुरुषांनी कोना एका जातीसाठी किंवा धर्मासाठी कधीच कार्य केलं नाही.त्यांच्या कार्याचा धर्मच जर बघायचा असेल तर तो फक्त मानवता हाच दिसेल हे कधी समजणार आपल्याला आणि म्हणूनच महापुरुषांच्या विचारांची जोपर्यंत आम्हाला ओळख होत नाही.तोपर्यंत खरे महापुरुष आम्हाला समजणारच नाहीत हे खेदजनक असलं तरी विदारक वास्तव आहे जे की आजमितीच सर्वात दुर्दैवी आहे. ज्याला डावलता येणार नाही. म्हणूनच आज महापुरुषांच्या विचारांची जयंती साजरी करणं ही काळाची गरज होऊन बसली आहे.कारण समाजातील जातीय वा धार्मिक द्वेष दिवसेंदिवस दृढ होऊन टोकाला जात आहे.समाजा समाजात विषमतेची बीजे रोवून सामाजिक घडी विस्कटविण्याचा समाजघातकी प्रयत्न होताना दिसतोय. याकडे कानाडोळा करून चालणार नाही.समाजाची घडी विस्कटून अराजकतेला थारा देता येणार नाही.या सामाजिक समतेच्या विचारानं आम्ही महापुरुषांच्या विचारांची जयंती मागील तीन वर्षांपासून आमच्या पाडेगाव गावात करतोय.ज्यामध्ये राष्ट्रीय दर्जाचे ख्यातनाम वक्ते आणून समाज प्रबोधन करण्याचं महत्तम कार्य करण्याचा प्रयत्न करतोय ज्याची टॅगलाईन " समतेची व सामाजिक ऐक्याची कास धरून जात पात धर्मभेदाची जाळमटे झटकून टाकूया चला समाज घडवूया "अशी आहे.आणि आम्हाला खात्री आहे की या महापुरुष जयंती महोत्सवातुन आम्ही पुरोगामी विचारांची सत्याचा शोध आणि चिकित्सा करणारी उद्याची पिढी घडवतोय.अंधश्रद्धा आणि त्याला बळी पडत असणारा समाज ही सुद्धा प्रचंड मोठी समस्या आजमितीला सर्वासामान्य लोकांचे मोठ्या प्रमाणात शोषण करत आहे.आजच्या २१ व्या डिजिटल युगातही जनमाणसात अंधश्रद्धा वाढवून त्यांच्याकडून अतीप्रमाणात पैसे उकळण्याचे धंदे आजकालचे बुवा आणि ज्योतिषी करताना दिसत आहेत.यालाही आळा बसावा.

म्हणून आम्ही या कार्यक्रमात अंधश्रद्धा निर्मूलनाचा कार्यक्रम घेत असतो. महिलांच्या मानसिक आरोग्याकडे सकारात्मक दृष्टिकोनातून पाहायला गेल्यास त्यांच्याही सबलीकरणाकडे लक्ष देण्यासाठी काही कार्यक्रम आम्ही आयोजित करत असतो.अशा समाजातील सर्वच पैलुंवर बारकाईने काम करून आम्ही हा महापुरुष जयंती महोत्सव दरवर्षी साजरा करतोय..आपणही आवर्जून या महापुरुष जयंती महोत्सवात सहभागी व्हा आणि आपल्या विचारांची भूक भागवा..

पुरोगामी विचारांची पेरणी करणारे पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन

आधुनिक केसरी

आपला महाराष्ट्र हा पुरोगामी महाराष्ट्र म्हणून ओळखला जातो. स्वराज्याची निर्मिती करणारे छत्रपती शिवाजी महाराजांपासून ते सामाजिक समतेच्या न्यायासाठी संघर्ष करणारे फुले, शाहू, आंबेडकर हे होत. फुले, शाहू, आंबेडकरांच्या विचारांचा वारसा सोबत घेऊन पुरोगामी विचारांची पेरणी करणे आजही समाजाच्या दृष्टीने गरजेचे बनलेले आहे. महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यात पुरोगामी विचारांची पेरणी होणे अत्यंत आवश्यक आहे. हे विचार लोकांपर्यंत घेऊन जाण्यासाठी विविध संघटना सुद्धा महाराष्ट्राच्या मातीत अगदी निर्भीडपणे प्रयत्न करत असतात. असाच प्रयत्न सातारा जिल्ह्यामध्ये फलटण तालुक्यातील पाडेगाव येथे पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनच्या माध्यमातून केला जात आहे. लोकांनी पुरोगामी विचारांची कास धरली पाहिजे.

सुशील गायकवाड
संपर्क : 9309474068

सत्य आणि वास्तववादी विचार लोकांना समजले पाहिजेत.पुरोगामी विचारांना लोकांनी आपलसं केलं पाहिजे.म्हणून गेली दोन वर्षापासून पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन कडून पुरोगामी विचार पेरण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य केले जात आहे. कार्यक्रमातून पुरोगामी विचारांचे विद्रोही वक्ते आमंत्रित केले जात असतात.याच वेळी वक्त्यांकडून सुध्दा अभ्यासपूर्ण आणि पुरावे देत एखाद्या विचारासंदर्भात मांडणी केली जात असते.सत्य गोष्टी सहजा सहजी पचवून घेणे सोपे नसले तरी त्यावर विचारमंथन करणारी पिढी तयार व्हायला पाहिजे. लोकांनी सजग व्हायला पाहिजे.

जागृत व्हायला पाहिजे.म्हणून जास्तीत जास्त लोकांमध्ये हे विचार पोहचविले पाहिजेत.यासाठीच पुरोगामी विचारांचे कार्यक्रम हाती घेतले जात आहेत.याची जाणीव पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन यांना आहे.लोकांच्या मस्तकाची सत्य विचारांनी मशागत करण्यासाठी पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनकडून विशेष प्रयत्न केले जात आहेत.यासाठी पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनचे संस्थापक गिरीश बनकर हे कसोशीने प्रयत्न करत आहेत.२०२२ ला सर्वप्रथम महापुरुष जयंती महोत्सवात सुरुवात करण्यात आली.यावेळी लोकांचा चांगला प्रतिसाद मिळाला.

क्रांतिसूर्य महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्या जयंती दिनी म्हणजेच ११ एप्रिल पासून ते १७ एप्रिल पर्यंत विद्रोही विचारांचा जागर ह्या पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनकडून करण्यात येऊ लागल्याने एक वेगळी ओळख तालुक्यातच निर्माण झालेली आहे.व्याख्याने तर सगळीकडेच होत असतात. परंतू विद्रोही वक्ते बोलावून सत्य विचारांची ज्योत जनजागृतीच्या माध्यमातून पेटविण्याचे काम पाडेगावच्या जयंती महोत्सवातून होत आहे. फलटण तालुक्यातील या गावातून जो पुरोगामी विचार पेरण्याचा संकल्प केलेला आहे.तो नक्कीच एक आदर्शवत असा संकल्प आहे.डिजेच्या तालावर महापुरुषांच्या जयंतीतून नाचण्यापेक्षा महापुरुषांचे विचार आणि त्यांचे कार्य एकत्र येत समजावून घेणे समाजाच्या हिताचे ठरणारे आहे.आणि हा विचार खऱ्या अर्थाने पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनकडून पेरताना दिसत आहे.महापुरुषांना अभिप्रेत असणारा जयंती महोत्सव हा कोणताही धांगड धिंगाणा न घालता केवळ विचार पेरणारा कृतीशील कार्यक्रम गेली दोन वर्षांपासून पार पडत आहे.या महोत्सवाकडे एक आदर्शवत महोत्सव म्हणून पाहिले जात आहे.

पाडेगाव पंचक्रोशीतून सुद्धा या महोत्सवाकडे प्रबोधनाचा कार्यक्रम म्हणून पाहिले जाते. लोकांमध्ये विचार पेरणारा हा महोत्सवच खऱ्या अर्थाने विचारांची देवाण घेवाण करणारा ठरत आहे.याच दरम्यान जयंती महोत्सवातून भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचा १४ एप्रिल हा जयंती दिवस सुद्धा हा विचारांच्या पेरणीतूनच केला जात असतो.याच दिवशी महापुरुषांची रथयात्रा काढली जात असते.महापुरुषांच्या विचारांना केंद्रबिंदू मानून त्यांच्या कार्याचा अन विचारांचा जयघोष केला जात असतो.या दरम्यान लोकांचाही चांगला सहभाग पाहायला मिळतो.विविध क्षेत्रात उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या व्यक्तींचा विशेष सन्मान करणाऱ्या कार्यक्रमाचे आयोजन सुद्धा केले जात असते. सामाजिक जबाबदारीची बांधिलकी जपण्याचे काम पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन कडून केले जात असते.हा विचार सुद्धा महापुरुषांच्या कार्यातूनच प्रेरित झालेला विचार आहे.समाजाला चांगल्या गोष्टी निदर्शनास आणण्याचा व त्यातून प्रेरणा देण्याचे काम पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन करत आहे.हल्ली समाज प्रबोधन करणे सोपे राहिलेले नाही.तरी सुद्धा एक आशेचा किरण जागृतीच्या माध्यमातून समाज मनात घेऊन जाण्याचा मानस तिसऱ्या वर्षी सुद्धा पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन कडून जपला गेलेला आहे. लोकं सोबत किती आहेत.यापेक्षा सत्य विचारांची पेरणी करणारा मानस मोठ्या धाडसाने,निर्भीडतेने अंगीकारला जात आहे.समाज व्यवस्थेत एकिकडे लोकांना ज्या पध्दतीने अज्ञान,अंधश्रद्धा,धार्मिक गुलामगीरी यांमध्ये लोटलं जात आहे.त्याच गोष्टींना मूठमाती देत दुसरीकडे पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनसारख्या पुरोगामी विचाराच्या संघटनेकडून समतावादी, मानवतावादी विचारांना सांगण्याची किमया केली जात आहे.सत्य विचार मांडणाऱ्या वक्त्यांनाच या महोत्सवाचे विचारपीठ उपलब्ध करून दिले जात आहे.डॉ.श्रीमंत कोकाटे, प्रा.राहुल महानंदा सुरेश,प्रा.रमेश मकासरे ॲड. संभाजीराव बोरूडे आदीं सारख्या अनेक पुरोगामी विचारवंतांनी या महोत्सवातून मार्गदर्शन केलेले आहे.यावर्षी दंगलकार नितीन चंदनशिवे यांच्या सारखा परखडपणे समाज व्यवस्थे बाबत मांडणी करणारा कवी बोलविण्यात आलेला आहे. तसेच कष्टकऱ्यांसाठी श्रमिकांसाठी आयुष्य वेचलेले व फुले शाहू आंबेडकरांचा विचार मांडणारे डॉ.भारत पाटणकर यांना सुद्धा आमंत्रित करण्यात आलेले आहे.सार्वजनिक सत्यधर्म आणि समाजव्यवस्था सांगण्यासाठी डॉ.कौस्तुभ बुर्डे सारखा पुरोगामी विचारवंत व लेखक येणार आहेत. पुरोगामी विचारवंत करिश्मा गावडे पाटील ह्या होळकरशाहीचा क्रांतिकारी इतिहास सांगणार आहेत. सत्य विचारांची मांडणी वक्त्यांकडून होत असताना हे समाजाला रुचेल की नाही.याची पर्वा न करता वास्तव परिस्थिती लोकांना ज्ञात झाली पाहिजे. ह्याच उद्देशाने प्रेरित होऊन आयोजकांकडून दरवर्षी अशा स्वरूपाच्या कार्यक्रमाची आखणी केली जात असते.असे कार्यक्रम समाजात झाले पाहिजेत.म्हणून मोठ्या तळमळीने पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन हे कार्य करत आहे.विशेष म्हणजे गिरीश बनकर यांच्या सारख्या पुरोगामी विचारांच्या युवा अभ्यासका कडून पाडेगाव पंचक्रोशीलाच नव्हे तर फलटण तालुक्याला तसेच राज्याला दिशा देणारे अशा स्वरूपाचे कार्यक्रम दिशा दर्शक ठरत आहेत.महाराष्ट्राच्या विविध भागातील लोकं या महोत्सवाचे विशेष कौतुक करत असतात.याच संपर्कातून हाच आदर्श घेत कुठे ना कुठे एखादा व्याख्यानाचा कार्यक्रम ही पार पडत असतो. हल्ली सोशल मिडियाच्या जमान्यात असे कार्यक्रम लांबपर्यंत जाऊन पोहचू लागल्याने हे पुरोगामी विचाराचे कार्यक्रम प्रबोधनाचेच नव्हे तर चर्चेचे अन कृतीचे सुद्धा बनू लागलेले आहेत.पाडेगाव मध्ये होत असलेले हे प्रबोधनाचे कार्यक्रम उत्तम नियोजनातून संपन्न होत असताना अनेकांकडून या कार्यक्रमाचे कौतुक सुद्धा होऊ लागल्याने नक्कीच हा विचार पेरणारा महोत्सव येणारी पिढी ही पुरोगामी विचारांची बनविण्यात मोलाचा वाटा उचलत आहे. समाजाला ज्या विचारांची आवश्यकता आहे.अगदी तेच विचार या महोत्सवातून दिले जात आहेत. पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन ग्रंथसंपदेचा सुद्धा विशेष सन्मान करत असते."वाचाल तर वाचाल" हा संदेश लोकांपर्यंत घेऊन जाण्यासाठी जयंती महोत्सवाची सुरुवातच विशेष म्हणजे ग्रंथ दिंडीने करण्यात येत असते.भारतीय संविधान या पुस्तकासमवेतच इतर विद्रोही पुस्तकांचा समावेश सुद्धा या ग्रंथ दिंडीत पाहायला मिळत असतो. पुरोगामी विचारांची पेरणी करण्याची सुरुवातच खऱ्या अर्थाने ग्रंथ दिंडीने होत असते.ग्रंथ हे किती महत्वाचे असतात.विचारांचा खरा खजिना हा ग्रंथ पुस्तकातूनच ज्ञान ग्रहण करण्यास मिळत असतो. पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन हे सत्य विचारांचे व पुरोगामी विचारांचे ज्ञान देण्याचे काम विविध अभ्यासक व तज्ञ लोकांच्या माध्यमातून करत आहे.भारतीय संविधान,लोकशाही यावर सुद्धा विशेष विचार मंथन या महोत्सवातून घडवून आणले जात असते.अनेक वक्ते यावर आवर्जून व्यक्त होत असतात.मानवता हाच धर्म मानून सत्य शोधकी विचार लोकांमध्ये घेऊन जाणाऱ्या पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशनची गरज फक्त इथल्या पंचक्रोशीलाच नव्हे तर समाजाला, राज्याला, देशाला व मानवतेला आहे.पुरोगामी विचारांची पेरणी करणारा विचार आज अनेकांच्या ह्रदयात जाऊन पोहचलेला आहे.जे बीज पेरलं जात आहे.त्यातूनच पाडेगाव सामाजिक विकास फाऊंडेशन ही संघटना पुरोगामी विचार पेरणारा मोठा वृक्ष झालेला असेल. असा विश्वास वाटत आहे.

खा. सुजय विखे यांना धमकी देणाऱ्या व्यक्तीच्या विरोधात कारवाई करा : भाजपची मागणी

आधुनिक केसरी न्यूज

नेवासा : नगर दक्षिण लोकसभा मतदार संघातील महायुतीचे उमेदवार खा.डॉ. सुजय विखे पाटील यांना धमकी देणाऱ्या व्यक्ति विरोधात कारवाई व्हावी या साठी तहसीलदार व पोलीस निरीक्षक नेवासा पोलिस स्टेशन यांना भाजप नेवासा तालुक्याच्या वतीने निवेदन देण्यात आले. सदर निवेदनात म्हटले आहे की, नगर दक्षिण लोकसभा मतदारसंघात निवडणुकीची प्रक्रीया सुरू झाली असून महायुतीच्या वतीने खा.डॉ सुजय विखे पाटील यांची उमेदवारी जाहीर झाली आहे.मतदारांच्या गाठीभेटी त्यांनी सुरू केल्या असून सर्व मतदार सघातून त्यांना भरघोस पाठींबा मिळत आहे. मात्र जनाधार मिळत नसल्याच्या कारणाने महाविकास आघाडी मध्ये पदाधिकारी व कार्यकर्त्या मध्ये मोठ्या प्रमाणात अस्वस्थता निर्माण झाली असून महायुतीचे उमेदवार खा.डॉ सुजय विखे यांना

समर्थन देणार्या किंवा त्यांच्या बाजूने बोलणार्या नागरीकांना धमकावण्याचे प्रकार विरोधी उमेदवार आणि त्यांच्या समर्थक कार्यकर्त्यां कडून सुरू झाले आहेत. आशाच धमकीच्या एका घटनेत विरोधी उमेदवाराच्या समर्थकांनी महायुतीचे उमेदवार खा.डॉ सुजय विखे पाटील यांना गोळ्या घालण्याची भाषा वापरून एकप्रकारे त्यांना धमकावण्याचा प्रयत्न केला आहे. सदर संभाषणाची ध्वनिफीत समाज माध्यात प्रसारीत झाल्याने आमचे उमेदवार खा.डॉ सुजय विखे पाटील यांच्या जीवाला धोका निर्माण होण्याची शक्यता निर्माण झाली आहे. सदर घटनेचे गांभीर्य लक्षात घेवून समाज माध्यमात प्रसारीत झालेल्या ध्वनिफीती मधील संवादातून धमकी देण्यार्याची नावही समोर आली आहेत. तसेच ज्यांच्या समोर धमकी देण्याचा प्रकार घडला त्या सर्वाची चौकशी होवून त्यांच्यावर कारवाई करावी तसेच महायुतीचे उमेदवार खा डॉ सुजय विखे पाटील यांना संरक्षण द्यावे आशी मागणी भारतीय जनता पार्टी नेवासा तालुका यांच्या वतीने करण्यात आली आहे. कालच्या समोर आलेल्या या घटनेनंतर महायुतीच्या सर्व कार्यकर्त्यांनी अतिशय संयम बाळगून या घटनेचा शांततामय मार्गाने निषेध नोंदवला आहे.मात्र महायुतीचे उमेदवार खा डॉ सुजय विखे पाटील यांच्या जीवाला निर्माण होणारा धोका लक्षात घेवून, धमकी देणार्या सर्व संबंधित व्यक्ति तसेच त्यांना पाठबळ देणार्या व्यक्ति विरोधात तातडीने कारवाई करावी.त्याचे कॉल रेकॉर्ड,सीडीआर तसेच संबिधित व्यक्तिची समाजिक राजकीय पार्श्वभूमी तपासून यामध्ये अन्य कोणी व्यक्तिचा सहभाग आहे का.? याचाही तपास करावा आशी मागणी या निवेदनाद्वारे आम्ही करीत आहोत.घटनेचे गांभीर्य न घेतल्यास महायुतीच्या वतीने जिल्हाभर आंदोलन करून निषेध करावा लागेल. याची संपूर्ण जबाबदारी प्रशासन म्हणून आपल्यावर राहील असा इशारा आम्ही देत आहोत. यावेळी भाजपा नेवासा तालुका अध्यक्ष भाऊसाहेब फुलारी, इंजिनियर सुनिलराव वाघ, सतिष गायके, रोहीत पवार, सचिन मोटे, गोरक्षनाथ बेहळे, लक्ष्मण मोहीटे, शरद जाधव, प्रतिक शेजुळ, विवेक नन्नवरे, विलास बोरुडे, श्रीकांत बर्वे, शंकर कनगरे, सुनिल पतंगे, राहुल वजांरे यांच्या सह कार्यकर्ते व पदाधिकारी उपस्थित होते.

महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार

आधुनिक केसरी

सामाजिक, मानसिक, धार्मिक व आर्थिक गुलामगिरीतून मुक्तता करावयाची असेल तर शिक्षणाशिवाय दुसरा मार्ग नाही, असे सांगणारे शिक्षणक्रांतीचे जनक, स्त्री शिक्षणाचे पुरस्कर्ते, भारतीय समाजात स्वातंत्र्य, समता, बंधुता आणि न्याय प्रस्थापित करण्यासाठी आपले सबंध आयुष्य वेचणारे महात्मा ज्योतिबा फुले यांचा जन्म ११ एप्रिल, १८२७ रोजी पुणे येथे झाला. त्याकाळात सर्व समाज घटकातील स्त्रिया आणि शूद्रातिशूद्र यांना कोणतेही अधिकार नव्हते, अज्ञानाच्या अंधकारात खितपत ठेवणारी समाजव्यवस्था अस्तित्वात होती. हे समाज घटक ज्ञानबंदी, बेटीबंदी, रोटीबंदी, भेटीबंदी आणि समुद्र पर्यटनबंदी या पंचबंदीवासात अनेक पिढ्यांपासून बंदीस्त होते, हा काळ स्त्री शूद्रतिशूद्रांसाठी 'तमोयुग' बनला होता. या बंदीवासातून मुक्त करत, तमोयुगातून 'तेजोयुगात' म्हणजेच 'ज्ञानयुगात' रुपांतरीत करण्याचे क्रांतिकारी कार्य क्रांतीबा ज्योतिबा फुले यांनी केले. १ जानेवारी, १८४८ रोजी पुणे येथील तात्यासाहेब भिडे यांच्या वाड्यात हिंदुस्थानातील पहिली मुलींची शाळा सुरू केली, हे काम म्हणजे भारतीय संस्कृतीच्या इतिहासातील एका नव्या युगाचा आरंभ होय, म्हणून स्त्री शूद्रतिशूद्रांसाठी हा क्रांतीदिवस होता. कारण सावित्री- जोतिबांनी ज्ञानज्योत लावली आणि पिढ्यान- पिढ्यांच्या अज्ञानाचा अंधकार नष्ट झाला. येथूनच जोतिबांच्या शैक्षणिक विचार, कार्य आणि कर्तुत्वाला म्हणजेच 'ज्योतीयुगाला' सुरुवात झाली.

डॉ. प्रकाश खेत्री
संपर्क : 7843092244

शिक्षण हे समाज परिवर्तनाचे प्रभावी साधन आणि गुलामगिरी नष्ट करण्याचे माध्यम आहे. अविद्यामुळे मती, निती, गती, वित्त व प्रगती खुंटते, स्त्री - शूद्रातिशूद्रांच्या अनार्थाचे, दुःखाचे आणि अधोगतीचे मूळ हे अज्ञानात आहे. शिक्षण हे सर्व दुःखांवर एकमेव औषध आहे, शूद्रातिशूद्र आणि बहुजनाच्या उद्धाराचा तो पाया आहे. एखाद्या पुरुषाला शिक्षण दिले तर ते एका व्यक्तीला दिल्यासारखे आहे परंतु एखाद्या स्त्रीला शिक्षण दिले तर ते संपूर्ण कुटुंबाला दिल्यासारखे आहे. पुरुषांच्या शिक्षणापेक्षा स्त्रीयांचे शिक्षण महत्त्वाचे आहे, कारण स्त्री मुलांचे बालपणापासून संगोपन करते, वळण लावते. मुलांच्या सर्वांगीण विकासाची मूळ बालपणात असतात, बालपणात बालकाचे डोळस संगोपन झाले तर मुलांचा विकास, कुटुंबाचा विकास आणि पर्यायाने राष्ट्राचा विकास होऊ शकतो आणि हे स्त्री शिक्षणातूनच शक्य आहे. तेव्हा समाजात बदल वा परिवर्तन घडवायचे असेल तर स्त्रियांसह सर्वांना शिक्षण मिळाले पाहिजे, हे महात्मा फुले ओळखले होते. परंतु तेव्हा शिक्षण तळागाळातील सामान्य माणसांना देण्यापेक्षा ते समाजातील उच्च वर्गाला दिले, तर झिरपत झिरपत ते सामान्य वर्गांपर्यंत पोहोचेल असा युक्तिवाद लॉर्ड मेकॉले यांनी मांडला. या सिद्धांताला झिरपता सिद्धांत म्हणतात. २४ नोव्हेंबर, १८३९ रोजी लॉर्ड फॉर प्लांट यांनी हा सिद्धांत सरकारचे शिक्षणविषयक धोरण म्हणून स्वीकारला. हा सिद्धांत महात्मा फुलेंना अजिबात मान्य नव्हता. या धोरणाला त्यांनी कडाडून विरोध केला. 'गुलामगिरी' या ग्रंथात ते लिहितात, "सरकार असे सुखस्वप्न बाळगत आहे की, उच्च वर्गातील लोक हे कनिष्ठ वर्गातील लोकांमध्ये शिक्षणाचा प्रसार करतील. हे सुखास्य उराशी बाळगून गरीब शेतकऱ्यांकडून सरकार जो सारा गोळा करते, ते सर्व वसुल उत्पन्न सरकार वरिष्ठ लोकांच्या शिक्षणावर उधळते. विद्यापीठे श्रीमंतांच्या मुलांना शिक्षण देतात, ऐहिक उन्नती साधण्यासाठी साहाय्य करतात. परंतु त्या विद्यापीठात आलेल्या सुशिक्षितांनी आपल्या देशबांधवांच्या उन्नतीच्या कार्यात काहीही भर घातली नाही" हे वास्तव ज्योतीबांनी सरकारच्या निदर्शनास आणून दिले होते. सरकारने कनिष्ठ जातीतील लोकांच्या शिक्षणाची आबाळ केली, असे त्यांनी सरकारला स्पष्ट सांगितले. ते म्हणतात 'आजपावेतो लक्षावधी रुपये विद्या खात्याकडून खर्ची पडले तरी त्यापासून शूद्रांच्या संख्येच्या मानाने त्यांच्यात विद्वान लोकांचा भरणा वाढला नाही, इतकेच नव्हे तर महार, मांग, चांभार या शूद्र जातींत एकही शिकलेला कामगार आढळत नाही." हे वास्तव निदर्शनास आणून दिले. शिक्षण वरिष्ठ वर्गीयांकडून कनिष्ठ वर्गीयांकडे झिरपणार नाही, तेव्हा सरकारने स्वतःच शूद्रातिशूद्रांच्या शिक्षणावर लक्ष केंद्रित करावे, प्रथम खालच्या वर्गाला शिक्षण देऊन नंतर वरच्या वर्गातील लोकांना शिक्षण द्यावे. 'आधि पाया व मंग कळस' म्हणजे शिक्षण खालून वर गेले पाहिजे, बहुसंख्य लोकांना प्रथम शिक्षण प्राप्त झाले नाही तर त्या शिक्षणाला काहीही अर्थ उरणार नाही, तेव्हा शिक्षण सर्वांनाच मिळाले पाहिजे, हा विचार ज्योतीबांनी आग्रहाने मांडला. इंग्रज सरकारचे शिक्षणविषयक धोरण हे अन्यायकारक व अदूरदर्शीपणाचे आहे, उच्चवर्णियांसाठी पुष्कळ खर्च होतो पण खेड्यांतील शेतकरी, कष्टकरी जनतेच्या शिक्षणावर मात्र पुरेशा खर्च केला जात नाही, असा ज्योतीबांचा मुख्य आक्षेप होता. तेव्हा हे ब्रिटिशांचे शैक्षणिक धोरण त्यांना मान्य नव्हते. लॉर्ड रिपन यांच्या कारकीर्दीत सर विल्यम हंटर यांच्या अध्यक्षतेखाली १८८२ साली एक शिक्षण आयोग नियुक्त केला होता, ज्योतीबांनी १९ ऑक्टोबर, १८८२ रोजी पुणे येथे हंटर शिक्षण आयोगाला शिक्षणाच्या बाबतीत सविस्तर निवेदन दिले, या निवेदनात पुढील प्रमाणे सूचना केल्या. खेड्यापाड्यात प्राथमिक शिक्षणाची सोय करावी, १२ वर्षापर्यंत असलेल्या सर्व मुलांना प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे व मोफत करावे, स्थानिक सरकारने निम्मा 50% निधी प्राथमिक शिक्षणावर खर्च करावा, आदिवासी जाती-जमातींना शिक्षणात प्राधान्य देण्यात यावे, प्राथमिक शाळांना प्रांतिक सरकारने भरपूर अनुदान द्यावे, प्राथमिक शाळांवर होणाऱ्या खर्चाची जबाबदारी नगरपालिकांनी घ्यावी, सरकारने कनिष्ठ वर्गाच्या शिक्षणावर लक्ष द्यावे, शिक्षक शेतकरी समाजातून आलेला असला तर अधिक उत्तम, शिक्षकांची नेमणूक करताना अध्यापनशास्त्राची परीक्षा दिलेले म्हणजेच प्रशिक्षित शिक्षक शाळेवर नेमावेत, शिक्षकांचा पगार उत्तम असावा, त्यामुळे बुद्धिमान तरुण उत्तम शिक्षण घेत, शिक्षकी पेशात येतील, आदी मागण्या केल्या. महात्मा फुलेंनी मांडलेले हे शैक्षणिक विचार दीडशे वर्षांनंतरही पूर्ण होत नाहीत. भारताला स्वातंत्र्य मिळाल्यानंतर ६५ वर्षांनी, ज्योतिबांनी मांडलेल्या विचाराच्या १२६ वर्षानंतर केवळ एक विचार कायद्यात परावर्तित झाला, तो म्हणजे २००९ चा ०६ ते १४ वर्षापर्यंत शिक्षण सक्तीचे व मोफत हा कायदा. महात्मा फुले यांचे सर्व शैक्षणिक विचार जर कायद्यात परावर्तित झाले. तर आज भारत सशक्त, समृद्ध आणि महासत्ता झाल्याशिवाय राहणार नाही परंतु स्वतंत्र भारतातही हे होतांना दिसून येत नाही किंवा त्याचा कोणी आग्रह धरत नाही, हे खेदजनक आहे. उलट शिक्षणाचे होत असणारे खाजगीकरण चिंताजनक आहे.

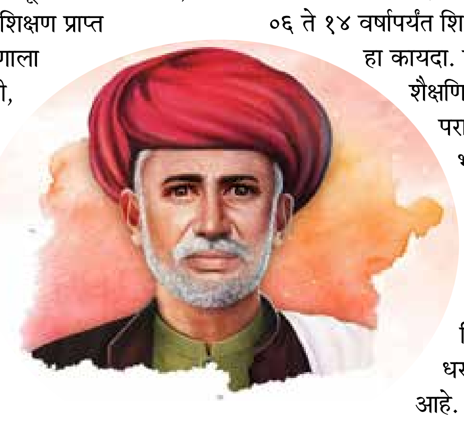

अभ्यासक्रमाविषयीही महात्मा फुले यांनी अत्यंत मूलभूत विचार मांडलेले आहेत. प्राथमिक शिक्षणातून पोपटपंची व पुस्तकी ज्ञान देण्यापेक्षा या शिक्षणातून व्यावहारिक ज्ञान मिळाले पाहिजे. विद्यार्थ्यांना स्वतःच्या पायावर उभा करेल आणि भावी आयुष्याला दिशा मिळेल, यासाठी ब्रिटिश सरकारने अभ्यासक्रम व शिक्षण यंत्रणेत अमुलाग्र बदल करायला हवेत. शिक्षणात मोडी, बालबोध, लेखन, वाचन, हिशोबाची माहिती, इतिहास, भूगोल, व्याकरण, शेतकीचे प्राथमिक ज्ञान, नीती व आरोग्य यांचा अभ्यासक्रमात समावेश असावा. तसेच ग्रामीण व शहरी भागातील जनतेच्या गरजा लक्षात घेऊन अभ्यासक्रमाचे स्वरूप ठरवावे, त्यात वेगळेपणा असावा. शहरी विद्यार्थ्यांच्या तुलनेने ग्रामीण अभ्यासक्रम साधा, सोपा, जीवन आणि दैनंदिन व्यवहाराला पूरक असावा, अभ्यासक्रमात आधुनिक शेती विषयीचे ज्ञान द्यावे, ग्रामीण शाळांना आदर्श शेतीची प्रात्यक्षिके जोडली पाहिजेत म्हणजेच कृतीतून शिक्षण दिले पाहिजे. त्यामुळे राष्ट्रीय उत्पन्नात भर पडेल, देशाची प्रगती होईल. कालानुरूप अभ्यासक्रमात पुनर्रचना करावी, अभ्यासक्रम तांत्रिक व नैतिक असावा, कलागुणांना वाव द्यावा, शैक्षणिक गुणवत्ता वाढवण्यासाठी शिक्षण अधिकाऱ्यांनी ग्रामीण भागातील शाळांची वर्षातून तीन-चार वेळा तपासणी करावी, पूर्वसूचना न देता शाळेला भेटी द्याव्यात, शाळा तपासून सुधारण्यासंदर्भात सूचना कराव्यात. शाळांना सरकारने अनुदान द्यावे, अनुदानाचा संबंध निकालाशी जोडण्यात येऊ नये, शाळांवर सरकारचेच नियंत्रण असावे, ज्ञानप्रसाराच्या दृष्टीने शासनाने अधिक प्रयत्न करायला हवेत, विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची गोडी लागावी यासाठी त्यांना बक्षिसे देऊन प्रोत्साहित करावे. अस्पृश्य वर्गासाठी विशेष शाळा उघडाव्यात, शूद्रातिशूद्रांच्या शाळेत ज्या त्या समाजाचे शिक्षक नेमावेत, खेडयापाडयातील लोक परिस्थितीने गांजलेले असल्याने त्यांच्या मुलांना खास शैक्षणिक सवलती द्याव्यात. सरकारने शैक्षणिक धोरण ठरवताना स्त्री -शुद्रतिशूद्र, शेतकरी लोकांची परिस्थिती आणि मते विचारात घ्यावेत, तेव्हाच त्या शैक्षणिक धोरणाला पूर्णत्व प्राप्त होईल. असे महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार व मत होते. पुणे नगरपालिकेच्या समिती पुढे ३० ऑक्टोबर, १८८२ रोजी पशुवैद्यकीय महाविद्यालय काढण्याचा एक ठराव आला. ज्योतीबांनी तो संमत केला, तसेच दुसरा ठराव नगरपालिकेच्या प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या शिष्यवृत्तीची संख्या वाढवावी हा होता, हा ठराव पास करण्यासाठी नगरपालिकेने सरकारी शाळा इतर खाजगी संस्थांना देऊ नयेत, या अटीवर हा ठराव मंजूर केला. म्हणजेच त्या काळात महात्मा फुले यांनी नवीन ज्ञानशाखांचे स्वागत आणि पुरस्कार केला व शिक्षणाच्या खाजगीकरणाला विरोध केला. नवीन शैक्षणिक धोरण, २०२० च्या अंमलबजावणीच्या पार्श्वभूमीवर महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार महत्वपूर्ण आणि दिशादर्शक वाटतात, शिक्षण हे समग्रक्रांतीचे साधन आहे, अन्नाप्रमाणे ते प्रत्येकाचे पोषण करते, शोषणाविरुद्ध लढण्याची शक्ती देते. तेव्हा समाजातील सर्व घटकांला शिक्षण सर्व समावेशक, समान, सक्तीचे आणि मोफत मिळाले पाहिजे, सरकारचे ते उत्तरदायित्व आहे. असे महात्मा फुले ब्रिटीश सरकारला वारंवार सांगत. तेव्हा हीच आठवण आपणही आपल्या सरकारला करून द्यायला हवी. महात्मा फुले जयंती दिनी आज हेच खऱ्या अर्थाने त्यांच्या पावन स्मृतींना अभिवादन ठरेल.... !

खडकी सदार येथे गारपिटीने हिरावला शेतकऱ्यांचा घास

आधुनिक केसरी न्यूज

शंकर पाटील सदार

रिसोड : तालुक्यातील खडकी सदार येथे ९ एप्रिल रोजी गारपीटचा तडाखा बसला. यामुळे सोंगणीला आलेले मका, ज्वारी, कांदा मूग या पिकांचे अतोनात नुकसान झाले. गारपीटमुळे शेतकर्यांच्या तोंडचा घास हिरावल्या गेला आहे. रिसोड तालुक्यातील खडकी सदार, देगाव, पळसखेड, भापुर, मोठेंगव, करडा, या परिसरातील पिकांचे अतोनात नुकसान झाले आहे. मंगळवारी दुपारी तीन वाजतापासून अचानक गारपीट सोसाट्याच्या वाऱ्यासह पावसाने हजेरी लावली. त्यामुळे मका, ज्वारी, कांदा, , डाळींब बागांचे नुकसान झाले. , ज्वारी, मका सोंगणीला आले आहे. काही शेतकर्यांची सोंगणी आटोपली असून, बहूतांश शेतकर्यांची सोंगणी बाकी आहे. आठ दिवसात पीक घरामध्ये येणार होते. मात्र त्यापूर्वीच झालेल्या गारपीटीने शेतकर्यांच्या तोंडचा घास हिरावला. शेतकरी व फळ उत्पादक चिंतेत पडले आहे. तसेच कांदा उत्पादक शेतकऱ्याचे सुद्धा मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे. संकटांची मालिका शेतकऱ्यांची पाठ सोडायला तयार नाही. अवकाळीने पिकांचे अतोनात नुकसान झाल्याने परिसरातील शेतकरी हैराण झाले आहेत.सर्वेक्षण करून भरपाइ देण्याची मागणी शेतकरी वर्गाकडून होत आहे. पिक घरात येण्याच्या अवस्थेत असताना अचानक आलेल्या अवकाळी पावसामुळे शेतकरी हवालदिल झाला आहे. संबंधित प्रशासनाने पंचनामा करून तत्काळ नुकसानभरपाई द्यावी, अशी मागणी या परिसरातील शेतकऱ्यांची मागणी होत आहे.

> आज आमच्या येथे मोठ्या प्रमाणात गारपीट झाल्याने माझ्या शेतातील दोन एकर टोळाचा कांदा जमीन दोस्त झाला असल्याने खूप मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे. मी घरचे दागिने ठेऊन कांदा पिकाची लागवड केली होती. मात्र काल गारपीट झाल्याने आता माझ्यावर आत्महत्या करण्याची वेळ आली आहे. शासनाने आम्हाला या संकटातून बाहेर काढण्यासाठी लवकरात लवकर पंचनामे करून आर्थिक मदत जाहीर करावी.
> **मारोती सदार सदार, शेतकरी**

नेवासा प्रेस क्लबच्या वतीने पाणपोई सुरू

प्रेस क्लबचे मान्यवरांकडून कौतुक

आधुनिक केसरी न्यूज

नेवासा : गुढीपाडवा सणाचे व हिंदू नववर्षाचे औचित्य साधून नेवासा येथील तहसील कार्यालय व पोलीस स्टेशन प्रांगणात नेवासा प्रेस क्लबने सुरू केलेल्या पाणपोईचे उदघाटन नेवासा तालुक्यातील इमामपूर येथील जंगली महाराज आश्रमाचे महंत बाळकृष्ण महाराज यांच्या हस्ते तहसीलदार डॉ.संजय बिरादार व पोलीस निरीक्षक धनंजय जाधव यांच्या प्रमुख उपस्थितीत करण्यात आले. नेवासा प्रेस क्लबच्या वतीने सुरू करण्यात आलेल्या पाणपोईच्या शुभारंभ प्रसंगी महंत बाळकृष्ण महाराज यांच्या हस्ते श्रीफळ वाढवून पूजन करण्यात आले. नेवासा प्रेस क्लबने राबविलेला पाणपोई सारखा उपक्रम कौतुकास्पद असल्याचा शुभाशीर्वाद महंत बाळकृष्ण महाराज यांनी यावेळी बोलताना दिला. नेवासा प्रेस क्लबच्या वतीने सुरू करण्यात आलेल्या पाणपोईच्या उदघाटन प्रसंगी नेवासा प्रेस क्लबचे अध्यक्ष मोहन गायकवाड यांनी आलेल्या अतिथींचे बुके देऊन स्वागत केले. प्रेस क्लबचे संस्थापक गुरुप्रसाद देशपांडे यांनी प्रेस क्लबच्या वतीने राबविण्यात येणाऱ्या उपक्रमाची दिली.प्रेस क्लबचे कार्याध्यक्ष सुधीर चव्हाण यांनी प्रास्ताविक केले.नेवासा तालुक्यात विविध कामांसाठी येणाऱ्या नागरिकांची तृष्णा भागविता यावी म्हणून प्रेस क्लब ने पाणपोई सारखा सुरू केला असल्याचे त्यांनी सांगितले. यावेळी झालेल्या पाणपोईच्या उदघाटन प्रसंगी तहसीलदार डॉ.संजय बिरादार व नेवासा पोलीस स्टेशनचे पोलीस निरीक्षक धनंजय जाधव यांनी उपक्रमाला शुभेच्छा देत तालुक्यात विविध कामांसाठी तहसील कचेरीत व पोलीस स्टेशनला येणाऱ्या नागरिकांची चांगली सोय झाली असून त्यांची तहान भागणार आहे असे सांगत त्यांनी पाणपोई सारख्या पवित्र उपक्रमाला शुभेच्छा दिल्या. विळी झालेल्या उदघाटन प्रसंगी जंगली महाराज आश्रमाचे सेवेकरी काशीनाथ आयनर, मोहन तुवर, इमामपूरचे सरपंच आप्पासाहेब काळे, नेवासा प्रेस क्लबचे सदस्य व जेष्ठ मार्गदर्शक अशोकराव डहाळे, उपाध्यक्ष कैलास शिंदे, नानासाहेब पवार, शाम मापारी, रमेश शिंदे, सुहास पठाडे, शंकर नाबदे, मकरंद देशपांडे, अभिषेक पवन गरुड, अभिषेक गाडेकर उपस्थित होते.

नाशिकमध्ये एक लाख क्विंटलची खरेदी-विक्री ठप्प

आधुनिक केसरी न्यूज

पुणे : हमाल, मापाडी आणि व्यापाऱ्यांच्या वादावर तोडगा न निघाल्यामुळे नाशिक जिल्ह्यातील १५ बाजार समित्यांमध्ये मागील ११ दिवसांपासून कांदा लिलाव बंद आहेत. जिल्ह्यातील बाजार समित्यांमध्ये दररोज सरासरी १० हजार क्विंटल कांद्याची खरेदी-विक्री होते. बंदमुळे सुमारे एक लाख क्विंटल कांद्याच्या खरेदी-विक्रीवर परिणाम झाला आहे. नाशिक जिल्ह्यात मुख्य आणि उपबाजार आवार, अशा १५ बाजार समित्यांमध्ये २९ मार्चपासून कांद्याचे लिलाव बंद आहेत. त्यामुळे ऐन उन्हाळी काद्यांच्या काढणीच्या हंगामात कांदा बाजारात शुकशुकाट आहे. मुळात कांद्याचे दर पडलेले आहेत. अशा काळात किमान नियमित खरेदी-विक्री सुरू राहणे अपेक्षित असताना लिलाव बंद आहेत. हमाल-मापाडयांच्या मागण्या व्यापाऱ्यांनी मान्य न केल्यामुळे सुरू असलेल्या संपात शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान होत आहे.नाशिक ही देशातील मोठी कांदा बाजारपेठ आहे. या बंदचा सध्या देशातील बाजारावर फारसा परिणाम जाणवत नाही. मात्र, बंद आणखी लांबल्यास देशभरातील कांद्याच्या उपलब्धतेवर परिणाम होऊ शकतो, अशी भीती विचूर येथील कांदा व्यापारी आतिष बोराटे यांनी व्यक्त केली.

कोपरगाव तहसीलमधील शासकीय निधीचा भ्रष्टाचार

तहसीलदारांवर गुन्हा दाखल करण्याची संजय काळे यांची मागणी

आधुनिक केसरी न्यूज

किसन पवार

कोपरगाव : राज्याचे महसूल मंत्री राधाकृष्ण विखे यांच्या नाकाखाली असललेल्या कोपरगाव तालुक्यात धक्कादायक घटना उघड झाली असून महसुल विभागात कार्यरत असलेला नियमबाह्य पर्यवेक्षक राहुल साहेबराव शिरसाठ याने मतदान केंद्रस्तरीय अधिकारी यांचे वितरित करण्यात येणारे मानधन परस्पर असंबंधीत नावे दाखवून हडप केले असल्याची धक्कादायक बाब उघडकीस आली असून या प्रकरणी कोपरगाव शहर पोलीस ठाण्यात राहुल साहेबराव शिरसाठ याचेवर फसवणुकीच्या विविध कलमांखाली गुन्हा दाखल केला आहे. त्यामुळे कोपरगाव तालुक्यात खळबळ उडाली आहे.

मात्र या प्रकरणांमध्ये तहसीलदार संदीप भोसले यांच्यावर देखील गुन्हा दाखल करण्याची मागणी करणारे पत्र सामाजिक कार्यकर्ते संजय काळे यांनी कोपरगाव शहर पोलीस स्टेशनला दिले आहे.

या पत्रामध्ये संजय काळे यांनी म्हटले आहे की, सहाय्यक पोलीस निरीक्षक विश्वास पावरा यांनी दि ३०/०३/२०२४ रोजी समजपत्र देऊन १८/३/२०२४ रोजीच्या फिर्यादीच्या अनुषंगाने १३८/२०२४ प्रमाणे तत्कालीन महसूल सहाय्यक (निवडणूक संकलन) राहूल साहेबराव शिरसाट यांचे विरुद्ध गुन्हा दाखल केलेला आहे. मात्र त्या कटातील मुख्य आरोपी तहसीलदार संदीप कुमार भोसले आणि निवडणूक नायब तहसीलदार मनिषा कुलकर्णी अद्याप मोकळे असून ते पुरावे नष्ट करण्यात मग्न आहेत. या प्रकरणात त्यांचा सहभाग आहे व तेच सुत्रधार असल्याचे निष्पन्न होत असल्यामुळे त्या दोघांवर देखील गुन्हा दाखल करण्याची मागणी केली आहे.

दिनांक ०६/११/२०२३ रोजी माहितीच्या अधिकारात काळे यांनी कोपरगाव तहसिल कार्यालयात २५ केंद्रस्तरीय अधिकारी ज्यांचे खात्यावर प्रत्येकी २४०००/- रुपये प्रमाणे ०६ लाख रुपये जमा झाले त्यांनी निवडणूकीत केलेल्या कामाचा तपशील मागितला असता आज अखेर तहसिल कार्यालयाने ०६/११/२०२३ चे माहिती अधिकारातील अर्जाची माहिती दिलेली नाही. जर तहसिलदार हे त्या प्रकरणात सामिल नसते तर दि ०६/११/२०२३ रोजी अफरातफरीचे प्रकरण त्यांचे निदर्शनास येताच त्यांनी पोलीसात तात्काळ फिर्याद दिली असती पण तसे घडलेले नाही. कारण त्याच दिवशी तात्काळ ०६ लाख रूपये एका चलनाचे द्वारे शासनाच्या तिजोरीत, खात्यावर वर्ग करण्यात आले. असा खुलासा तहसीलदार भोसले यांनी उपविभागीय अधिकारी यांच्या तपास अहवालात दिलेला आहे.

तहसिलदार यांनी ते मानधन ज्या २५ लोकाच्या खात्यावर वर्ग होत आहे त्या खातेदारांची नावे किमान नजरेने पहाणे क्रमप्राप्त आहे. तहसिलदार हे कार्यालय प्रमुख असल्यामुळे, कार्यालय प्रमुख म्हणून तसेच वित्तीय अधिकारांचा वापर करताना आहरण व संवितरण अधिकारी या नात्याने देयकावर स्वाक्षरी करताना महाराष्ट्र आकस्मिक खर्च नियम, १९६५ मधील नियमांचे पालन करणे त्यांचेवर बंधनकारक आहे ते त्यांनी पार पाडले नाही. त्या वितरण यादी मध्ये भास्कर पुंजाजी नजन यांना २४०००/- रुपये तीन वेळेस अदा झाले, मनिषा शांताराम कुळधरण यांना दोन वेळेस, अशोक लहानु भालेराव यांना दोन वेळेस, अर्चना मीननाथ पटारे यांना दोन वेळेस अदा झाले आहे.ही साधी बाब राजपत्रीत अधिकाऱ्याचे नजरेतुन कशी सुटली ? एकाच कुटुंबातील सदस्यांना पैसे कसे वितरीत होतात हे सामान्य ज्ञान अपहार करताना तहसिलदार संदीप भोसले विसरले. कारण ह्या अपहाराचे मुख्य सुत्रधार तहसिलदार स्वतःच आहेत हे वारंवार सिद्ध होते. असे काळे यांनी म्हटले आहे.

निवडणूक नायब तहसीलदार मनीषा कुलकर्णी व तहसीलदार संदीप भोसले हे पुरावे नष्ट करण्यात गुंतलेले असल्याचे काळे यांनी पत्रात नमूद केले आहे त्यामुळे त्यांची वर त्वरित गुन्हा दाखल व्हावा अन्यथा उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली जाईल असेही त्यांनी म्हटले आहे तसेच या मानधन वितरणातील बनावट लाभार्थी यांचे बँक खाते राहता तालुक्यातील बँकेतील असून कोपरगाव तालुक्यातील पीएम किसान च यादीला राहता तालुक्यातील शेतकऱ्यांची यादी कशी जोडली जाते ? हा ही एक संशोधनाचा विषय असून यामध्येही काही भ्रष्टाचाराचा वास येतो की काय अशी शंका उपस्थित केली आहे आणि राहुल शिरसाठ याची पत्नी पोलीस सेवेमध्ये असून त्यांचे नाव पी एम किसान च्या यादी त कसे समाविष्ट होते याचाही शोध घेणे गरजेचे आहे. त्याचप्रमाणे राहुल शिरसाट, मनीषा कुलकर्णी व संदीप कुमार भोसले यांच्या सांपत्तिक स्थितीचा आढावा घेऊन त्यांच्या इतर अफरातफरीच्या व भ्रष्टाचाराचे प्रकरणाचा शोध घेऊन दि ०६/११/२०२३ रोजी शासनाच्या तिजोरीत जमा केलेले ०६ लाख रुपये कुणी व कसे जमा केले याचीही सखोल चौकशी व्हावी व उर्वरित दोन दोषींवर तात्काळ गुन्हा दाखल व्हावा अशी मागणी केली आहे. उच्च न्यायालयात जाण्यापूर्वीची ही नोटीस असल्याचे संजय काळे यांनी आपल्या पत्रात म्हटले आहे त्यामुळे आता हे प्रकरण नेमके कोणत्या वळणावर जाते हे पाहणे औत्सुक्याचे ठरणार आहे.

मुधलवाडीतील विहिरीत केमिकलयुक्त पाणी

प्रदूषण मंडळ सचिवाने केली पाहणी

आधुनिक केसरी न्यूज

पैठण : तालुक्यातील मुधलवाडी एम.आय.डी.सी. येथील जवळपास १५ कंपनीने सांडपाण्याचे नियोजन योग्य पद्धतीने न केल्यामुळे मुधलवाडीतील कपन्याशेजारील जुन्या वाफरात असलेल्या विहिरीला पिवळे पाणी येवू लागल्याने गेल्या दहा वर्षापासून या परिसरातील शेतकरी केमीकलयुक्त पाण्यामुळे पिके पिकत नसल्याने आर्थिक नुकसानीचा सामना करत आहे. केमिकल युक्त पाणी कंपनीच्या बाजूला असलेल्या शेतात गेल्याने अनेक शेतकऱ्यांची जमीन बाधीत होवून फळबाग व खरिप पिकांचे मोठे नुकसान झाले असल्याची ओरड येथील शेतकऱ्यांनी केली आहे. यासंदर्भात येथील शेतकऱ्यांनी या संदर्भातील विविध शासनाच्या विभागाला पत्र व्यवहार करून कळवले पण काहीच उपयोग होत नव्हता परंतु स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेच्या माध्यमातून मुधलवाडीतील शेतकर्यांना एकत्र करत अंदोलन उभारून वेळोवेळी दै.अधुनिक केसरी च्या माध्यमातून वृत्त शासना पर्यंत पोहचल्यावर १० एप्रिल २०२४ रोजी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ मुंबईचे सदस्य सचिव डॉक्टर ढाकणे यांनी मुद्दलवाडी येथील शेतकऱ्यांना भेटी घेवून एम.आय.डी.सी. पैठण येथील केमिकल कंपन्यांच्या दूषित पाणी मुदलवाडी येथील शेतकऱ्यांच्या विहिरीमध्ये आजही येत असल्याचे चित्र प्रत्यक्ष पाहणी अंती दिसुन आल्यावर. महाराष्ट्र राज्याचे प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे सदस्य सचिव डॉक्टर ढाकणे साहेब हे मुद्दलवाडी येथे येऊन प्रत्यक्ष शेतकऱ्याच्या विहिरीच्या पाण्याची पाहणी केली व लगेच त्यांनी औरंगाबाद येथील प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे वरिष्ठ अधिकारी यांना विहिरी दूषित पाण्याबाबत जॉब विचारला तसेच डॉक्टरने औरंगाबाद येथील अधिकाऱ्यांना तंबी दिली इतके पाणी खराब झाले असून शेतकऱ्यांचे नुकसान होत आहे याबाबत केमिकल कंपन्यांना दंड आकारून शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई आजपर्यंत का दिली नाही असे डॉक्टर ढाकणे यांनी औरंगाबादचे वरिष्ठ अधिकारी यांना सुनावले व शेतकऱ्यांना आश्वासन दिले तुमचा प्रश्न लवकरच मार्गी लावतो व या एमआयडीसी मधील कंपन्या केमिकल कंपन्यांना दंड करून तुम्हास नुकसान भरपाई देण्याचा प्रयत्न करू असे आश्वासन दिले.यापाहणी वेळी स्वाभिमानी शेतकरी संघटनेचे जिल्हाध्यक्ष माऊली मुळे, विष्णू बोडखे, भगवान बोडखे, गोपीचंद बोडखे,सचिन बोडखे, विलास बोडखे, करण बोडखे, काकासाहेब आढाव, गजानन आढाव, काकासाहेब जाधव,बाळू जाधव, बप्पासाहेब आढाव, विनोद आढाव, निलेश बोडखे,व इतर शेतकरी हजर होते.

नेवासा येथे श्रीराम नवमी उत्सवाला दासबोध ग्रंथ पारायणानिमित्त विविध कार्यक्रम

आधुनिक केसरी न्यूज

नेवासा : येथील जुन्या पेठेत असलेल्या श्रीराम मंदिरात श्रीराम नवमी उत्सवाला दासबोध ग्रंथ पारायणाने शुभारंभ करण्यात आला. यानिमित्ताने विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले आहे.सदरचा उत्सव ९ दिवस चालणार आहे.

श्रीराम नवमी उत्सवाच्या निमित्ताने बुधवार दि.१० एप्रिल ते मंगळवार दि.१६ एप्रिल या कालावधीत सकाळी ७ ते १० यावेळेत दासबोध ग्रंथांचे पारायण होत असून श्री क्षेत्र जांब समर्थ येथील श्री समर्थ भक्त माणिकराव राठोड हे या पारायणाचे व्यासपीठ नेतृत्व करत आहे.युथ सोशल फाऊंडेशनच्या वतीने वाचकांसाठी नाष्ठयाची व्यवस्था करण्यात आली आहे. मंगळवार दि.९ एप्रिलपासून ते १० एप्रिल या कालावधीत रात्री ८ ते १० यावेळेत लोणी खुर्द येथील हभप प्रभंजन महाराज भगत यांचे नारदिय किर्तन या निमित्ताने सुरू झाले आहे.तर गुरुवार दि.११ एप्रिल ते दि.१५ एप्रिल पर्यंत दररोज रात्री ८ ते १० यावेळेत जांब समर्थ येथील हभप बाळासाहेब महाराज नाईक यांचे किर्तन होणार आहे.मंगळवार दि.१६ एप्रिल रोजी सायंकाळी ६ ते ८ यावेळेत समर्थ भक्त गायिका सौ.माधुरीताई कुलकर्णी यांचे श्री गणपती आख्यान होणार आहे

दररोज दुपारी ४.३० ते ५ व सायंकाळी ६ ते ८ यावेळेत नेवासा येथील महिला मंडळाच्या वतीने श्रीराम रक्षा स्तोत्र पठण, शुक्रवारी दि.१२ एप्रिल रोजी गायनाचार्य कृष्णाजी डहाळे यांचा अभंगवाणी चा कार्यक्रम होणार आहे,शनिवारी दि.१३ एप्रिल रोजी नेवासा येथील श्री ब्रम्हचैतन्य गोंदवलेकर महाराज उपासना केंद्राच्या वतीने उपासना,नामस्मरण, सत्संग कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले आहे.

रविवारी दि.१४ एप्रिल रोजी सायंकाळी ६ ते ८ यावेळेत स्वर माधुरी गायन ग्रुप प्रस्तुत भक्तीरंग कार्यक्रम सौ.माधुरीताई कुलकर्णी व सहकारी सादर करणार आहे. सोमवार दि.१५ एप्रिल रोजी स्वाध्याय परिवाराचे प्रेरक प.पू. पांडुरंगशास्त्री आठवले(दादाजी)यांचे व्हिडीओ प्रवचन होणार असून मंगळवारी दि.१६ एप्रिल रोजी ।सायंकाळी ६ वाजता दासबोध ग्रंथ मिरवणूक काढण्यात येणार आहे. बुधवार दि.१७ एप्रिल रोजी रामनवमीच्या निमित्ताने हभप बाळासाहेब महाराज नाईक यांचे सकाळी १० ते १२ यावेळेत श्रीराम जन्मोत्सवाचे किर्तन व महाप्रसादाच्या वाटपाने प्रभू श्रीरामचंद्रांचा जन्मोत्सव साजरा होणार आहे. श्रीराम जन्मोत्सवाच्या निमित्ताने होणाऱ्या धार्मिक कार्यक्रमाचा व किर्तन श्रवणाचा भाविकांनी लाभ घ्यावा.

गुप्तरोगाबाबत काहीही लपवू नका
(रविवारी मोफत तपासणी)

डॉ. शेख ए.एच.
या अशा अडचणी असतात ज्या कोणाला सांगता येत नाहीत व न सांगितल्याने त्या वाढत जातात पण काळजी करू नका डॉक्टरपासून काहीही लपवू नये, ते आपले सर्व प्रश्न सहज सोडवितात. डॉ. शेख आजपर्यंत 200 पेक्षा अधिक पुरस्काराने सन्मानित, प्रचंड अनुभवी व अत्यंत माफक खर्चात इलाज करतात, आजपर्यंत लाखों पेशंटनी याचा अनुभव घेतलाय, आपली माहिती अत्यंत गुप्त ठेवली जाते, आयुर्वेदाने सर्व रोग नष्ट होतात, (रविवारी मोफत तपासणी).
आपल्या सर्व चिंताचा एकमेव उपाय म्हणजे डॉ. शेख यांचे नवजीवन आयुर्वेदीक डीस्पेंसरी. आजच भेट द्या व खात्री करा.
नवजीवन आयुर्वेदिक डिस्पेन्सरी
सेंट्रल बसस्टँड समोर, हॉटेल मिर्झा जवळ, औरंगाबाद.
फोन : (0240) 2350042, मो. : 9021111549 www.drshaikhah.in

कंपनीची पावणेसहा कोटींची फसवणूक

आधुनिक केसरी न्यूज

मुंबई : झारखंडमध्ये लोखंडी सळ्यांची निर्मित करणाऱ्या कंपनीची पाच कोटी ८९ लाख रुपयांची फसवणूक केल्याप्रकरणी अंधेरी पोलिसांनी लॉजिस्टिक कंपनीतील तिघांविरोधात गुन्हा दाखल केला आहे. आरोपी कंपनीने तक्रारदार कंपनीला अव्वाच्या सव्वा दर वाढवून, तसेच बनावट पावत्या सादर करून कंपनीची फसवणूक केल्याचा आरोप आहे. समृद्धी स्पाँज लिमिटेडच्या तक्रारीवरून पोलिसांनी अंधेरीतील लॉजिस्टिक कंपनीच्या तिघांविरोधात गुन्हा दाखल केला आहे. तक्रारदार कंपनी झारखंड येथे लोखंडी सळ्या बनवण्याचे काम करते. कंपनी मध्य प्रदेश आणि ओरिसा येथील खाणींमधून कच्चा माल घेते. तो माल आणण्यासाठी तक्रारदार कंपनी वाहतूक कंपन्यांना कंत्राटी पद्धतीने काम देते. तक्रारदार कंपनीने २०२१ मध्ये मध्य प्रदेशातून झारखंडपर्यंत कच्चा माल आणण्याचे कंत्राट आरोपी कंपनीला दिले होते. त्यासाठी आरोपी कंपनीने अव्वाच्या सव्वा दराच्या ९ कोटी ४४ लाख रुपयांच्या पावत्या कंपनीला सादर केल्या. ती रक्कम तक्रारदार कंपनीने दिली होती. त्यावेळी लेखा परीक्षणात पाच कोटी ८९ लाख रुपयांच्या बनावट पावत्या सादर करण्यात आल्याचे तक्रारदार कंपनीला समजले. त्यानुसार केलेल्या तक्रारीनंतर अंधेरी पोलिसांनी याप्रकरणी लॉजिस्टीक कंपनीतील तिघांविरोधात गुन्हा दाखल केला.

डांबरीकरण, मजबुतीकरण काम रखडले

आधुनिक केसरी न्यूज

खुलताबाद : तालुक्यातील कानडगाव फाटा प्रजिमा ५९ ते टाकळी राजेराय गावा पर्यंत दर्जोन्नतीकरण व पाच वर्ष देखभाल रस्ता दुरुस्ती काम ०/००ते ५/४०० ता. खुलताबाद जि.छ.संभाजीनगर.लांबी ५.४००किमी,डांबरी रस्ता ५.२००किमी, कॉंक्रेट रस्ता २००मिटर ,पुल मोऱ्या १०, पॅकेज क्रं : एम एच ०४१०५ या स्वरूपाचे काम प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजनेतून ठेकेदार करवी हाती घेण्यात आले आहे. काम सुरु करणे ९/२/२०२२ तर काम पुर्ण करणे ६/२/२०२३ असे असताना बारा महिने अधिकचे उलटूनही अद्याप कामांची चालढकल अनियमितता बंद चालू अशात काम रखडलेले असुण यासंदर्भात बातम्या अनेक तक्रारी करूनही विभागाची यंत्रणा व ठेकेदार यांच्यावर काहीच परिणाम होत नसुन कामाची चालढकल सुरुच आहे तर दिड महिन्यांवर पावसाळा येवून ठेपला आहे हे विशेष.

३५५.५१ लक्ष रुपयांचे हे काम असुण सुरुवाती पासूनच हे काम थातुरमातुर अनियमितता चालढकल बंद चालू अशा पध्दतीने सुरु आहे.व यास विभागांच्या यंत्रणाचं ठेकेदाराला पाठिंबा असल्याचे दिसून येते. कानडगाव फाटा ते विरमगाव फाट्या पर्यंत खडीकरण डांबरीकरण काम करण्यात आले. यात ठिकठिकाणी खड्डे पडून खडी निखळली आहे. तर विरमगाव फाटा ते टाकळी राजेराय गावा पर्यंत रस्त्यावर जाड खडी, बारीक खडी टाकून ठेवली ती खडी रस्त्यांवर पसरल्याने वाहनधारकांचे हाल सुरु आहे. काम कधी पुर्ण होईल याची हमी नाही करण गत २०२२ पासून हे काम हाती घेण्यात आले आहे.वर्ष २०२४ उजडून चार महिने झाले तरी पुर्ण खडीकरण डांबरीकरण काम होत नाही. तर बातम्या व तक्रारी करुनही विभागाची यंत्रणा व ठेकेदाराला काहीच होत नाही.आता प्रश्न हा आहे की पाच वर्ष दुरुस्ती तील दोन आडीच वर्ष निघून गेले हे काम कधी होणार दुरुस्ती च काय? पावसाळा तोंडावर आहे. यंत्रणा व ठेकेदाराला काही करता काही होत नाही वरिष्ठ मौन बाळगुन आहे त्यांना याबद्दल माहिती दिल्यावरही त्यांचें डोळे कान तोंड बंद, हाताची घडी करून मुकं मौन बाळगुन आहे.तरी जिल्हाधिकारी यांनी याकामांची चौकशीसाठी समिती स्थापन करून तालुक्यातील सर्व कामांची पाहणी चौकशी करून अहवाल घ्या व दोषींवर कारवाई करावी, असी मागणी नागरिकांतून होत आहे.

वरंध घाट ३० मेपर्यंत वाहतुकीसाठी बंद

आधुनिक केसरी न्यूज

अलिबाग : पुणे आणि रायगड जिल्ह्यांना जोडणारा वरंध घाटाच्या दुपदरीकरणाचे काम सध्या सुरू आहे. या कामासाठी दोन महिन्यांसाठी हा मार्ग वाहतुकीसाठी बंद ठेवण्यात येणार आहे, त्यामुळे वाहनचालकांनी ताम्हणी घाट अथवा आंबेनळी घाट या पर्यायी मार्गांचा वापर करावा यासाठीची वाहतुक अधिसुचना रायगड जिल्हाधिकारी किशन जावळे यांनी जारी केली आहे. महाडकडून पुण्याकडे जाणाऱ्या वरंध घाटात राष्ट्रीय महामार्ग विभाग पेण यांचे मार्फत वरंध घाट ते रायगड जिल्हा हद्द या दरम्यान संरक्षक भिंत आणि रस्ता दुपदरीकरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे. अरुंद रस्ता आणि खोल दरी असल्याने या ठिकाणी काम करणे आव्हानात्मक ठरत आहे. त्यामुळे वाहतुक नियमित सुरू ठेऊन रस्त्याचे काम करणे आव्हानात्मक ठरणार होते. तसेच या परिस्थितीत वाहतुक सुरू ठेवणे धोकादायक ठरले असते. त्यामुळे एप्रिल आणि मे या दोन महिन्याच्या कालावधीत या मार्गावरील वाहतुक रस्ता दुरुस्तीच्या कामांसाठी बंद ठेवण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. याबाबतची वाहतुक अधिसुचना रायगड जिल्हाधिकारी यांचे मार्फत जारी करण्यात आली आहे. याकालावधीत रायगड मधून पुण्यात जाणाऱ्या आणि पुण्यातून रायगड जिल्ह्यात येणाऱ्या पर्यटक, प्रवासी आणि वाहनचालक यांनी पर्यायी मार्गांचा अवलंब करावा असे आवाहन प्रशासनाने केले आहे.

माऊली सेवा दलाकडून बुद्ध विहार, राममंदिर येथे स्वच्छता मोहीम

आधुनिक केसरी न्यूज

सुशिल गायकवाड

लोणंद : संत माऊली सेवादल तरडगांव यांच्या वतीने भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंतीचे औचित्य साधून धम्मकुटी बुध्द विहार येथे आणि श्रीराम नवमी निमित्त राममंदिर येथे स्वच्छता मोहीम राबविण्यात आली. यावेळी सर्व परिसर पाण्याने धुऊन तसेच परिसरातील स्वच्छता करण्यात आली. या वेळी सेवा दलाचे सतीश गायकवाड, सचिन बावकर, सुधीर मदने, दिलीप धुमाळ, रमेश गायकवाड, पिंटू इनामदार, मसुगडे गुरुजी, अजित गायकवाड, लालासो मदने, सतीश रामचंद्र गायकवाड, अंकुश गोडसे, किशोर गायकवाड,मुरलीधर गायकवाड आदी उपस्थित होते. या सेवेबद्दल धम्मकुटी बुध्द विहार व श्रीराम मंदिर यांच्या वतीने सेवादलास श्रीफळ देऊन आभार व्यक्त करण्यात आले. सेवादलाच्या वतीने पारंपारिक सण, उत्सव, जयंती उत्सव प्रसंगी ज्या त्या ठिकाणी ज्या त्या परिसराची स्वच्छता मोहीम राबविली जात असते. सेवादलाकडुन गेली काही महिन्यांपासून अशा या अनोख्या उपक्रमाची सुरुवात करण्यात आलेली आहे. या सेवेबद्दल माऊली सेवा दलाचे विशेष कौतुक होत आहे. माऊली सेवा दलाचे प्रमुख सतीश गायकवाड यांनी सर्व सदस्यांचे विशेष आभार मानत कौतूक केले. प्रत्येक वेळी सर्व सदस्य आवर्जून ह्या उपक्रमात सहभाग घेत असल्याने ह्या उपक्रमास चांगलीच गती मिळाली असल्याचे समाधान सतिश गायकवाड यांनी व्यक्त केले.

फर्दापूर येथे शॉक लागून वानराचा झाला मृत्यू

आधुनिक केसरी न्यूज

सोयगाव : तालुक्यातील फर्दापूर येथे अन्नपाण्याच्या शोधात राखीव जंगला बाहेर भटकंती करणाऱ्या वानराचा विद्युत वाहिनीला चिटकून मृत्यू झाल्याची घटना मंगळवारी दि.९/४/२४ सकाळी फर्दापूर येथील महाराष्ट्र राज्य पर्यटन विकास महामंडळाच्या पर्यटक निवास्थाना समोरील बसस्थानकावर घडली. अजिंठा राखीव जंगलात वन्यपशु पक्ष्यांन सह वानरांच्या अनेक टोळ्यांचा अधिवास आहे. वानरांच्या टोळ्या मागील काही दिवसापासून अन्नपाण्याच्या शोधात नागरी वस्तीत भटकंती करुन अनेक उपद्व्याप करतांना दिसत आहे. दरम्यान मंगळवारी सकाळी फर्दापूर बसस्थानका जवळील पर्यटन महामंडळाच्या पर्यटक निवास्थानाच्या आवारात वानरांची एक टोळी उपद्व्याप करीत असतांना या टोळीतील एक वानर पर्यटक निवास्थाच्या आवारातील एका झाडावर चढले. यावेळी वानराला विज वाहिनीचा जोरदार शॉक लागून ते एका उपहार गृहाच्या छतावर कोसळले. यातच त्याचा मृत्यू झाला. हॉटेल चालक शेख रशिद, हमीद पठाण, शेख अलीम, मंसूर खान यांनी घटनेची माहिती वनविभागाला दिली. माहिती मिळताच अजिंठा वनविभागाच्या वतीने वनविभागाच्य पथकाने घटनास्थळाचा पंचनामा करुन मृत वानराला ताब्यात घेतले.

आबाराव कोलते पाटील यांच्या निवासस्थानी इद्रीस मुलतानी यांची सांत्वन भेट

आधुनिक केसरी न्यूज

सोयगाव : तालुक्यातील सावळदबारा येथील प्रतिष्ठित जेष्ठ महिला गं.भा. अनुसयाबाई बाबुराव कोलते वय ९५ वर्ष यांचे आठ एप्रिल सोमवार रोजी दुपारी चार वाजता निधन झाले.मंगळवारी सकाळी दहा वाजता अंतिम संस्कार करण्यात आला होता.याच्या सांत्वन भेटीसाठी भाजपा अल्पसंख्याक प्रदेश अध्यक्ष इद्रीसजी मुलतानी, भाजपाचे VJANT प्रदेश उपाध्यक्ष जयप्रकाश चव्हाण, माजी सरपंच मोरसिंग चव्हाण, अवतारसिंग चव्हाण यांनी जय कालिका देवी शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष भाऊराव कोलते व प्राचार्य नारायण कोलते यांच्या निवासस्थानी भेट देण्यासाठी आले अल्पसंख्याक प्रदेश अध्यक्ष इद्रीसजी मुलतानी हे ग.भा.कै. अनुसयाबाई कोलते यांना मोठ्या आई म्हणून मानत होते. यांच्या निकटवर्तीयांपैकी आई एक होत्या. आईच्या निधनाने त्यांनाही धक्का बसला. बाहेरगावीमुळे त्यांना अंत्ययात्रेला येता आले नाही. त्यामुळे मुलतानी यांनी मंगळवारी दि.९/४/२४ त्यांच्या सावळदबारा मधील 'कोलते भवन' निवासस्थानी भेट देत कुटुंबियांचे सांत्वन केले. दरम्यान तेथे चहापान घेतल्यानंतर आईचे नातू प्रा.जीवन कोलते, संजय कोलते व मुले, मुली, सुना नातवंडे, जावई आदींची भेट घेत त्यांचे सांत्वन केले. यावेळी आईच्या च्या प्रतीमेपुढे पुष्पांजली अर्पण करत त्यांनी श्रध्दांजली वाहिली,यावेळी गोकुळा सारखे कोलते कुटुंब यांच्यावरती आज दुःखाचा डोंगर कोसळला त्यांच्या आजीबाई श्रीमती अनुसयाबाई बाबुराव कोलते आज आमच्यातून निघून गेल्याचे यांचे मुलतानी साहेब यांनी दुःख व्यक्त करुन त्यांचे सांत्वन केले यावेळेस परिसरातील व गावातील अनेक मान्यवर मित्र मंडळ उपस्थित होते.

शहरातील विश्वसनीय बिग सुपर मार्केट
महावीर
घर संसार

किराणा
सुका मेवा
मसाले
क्रॉकरी
प्लास्टिकच्या वस्तू
स्टीलच्या वस्तू
ॲल्युमिनियमच्या वस्तू
घरगुती उपकरणे
साफ सफाईचे सर्व साहित्य
आणि बरेच काही
सुमित 7620111118 राजेश जैन 7588348738
रमेश जैन (क्रॉकरी) 9860481142 7620111117
व्हॉट्सअपवर ऑर्डरसाठी 9850017181
वितरण स्थितीसाठी 9021395308
घाऊक चौकशीसाठी 7620111118
www.mahavirbestprice.com
sumitparakh73@gmail.com
S.P. रोड, चेलीपुरा, शहागंज, छत्रपती संभाजीनगर
प्लॉट क्रमांक A25, MIDC पोलिस स्टेशन समोर, चिकलठाणा, छत्रपती संभाजीनगर

सिनेमा, नाटयसृष्टीकडे विद्यार्थ्यांनी करिअर म्हणून पाहावे

चित्रपट निर्माते दिग्दर्शक प्रवीण चौगुले यांचे प्रतिपादन

आधुनिक केसरी न्यूज

सुशिल गायकवाड

लोणंद : दर रविवारी चला बुद्ध विहारी तथा (धम्म संण्डे स्कूल) व खंडाळा तालुका डॉ बाबासाहेब आंबेडकर स्मारक समिती, ब्रिलियंट इंग्लिश मिडीयम स्कूल खंडाळा यांच्या मार्फत धम्म जागृती साक्षरता अभियाना उपक्रमा अंतर्गत राजे सिध्दार्थ बुद्धविहार शिरवळ येथे विद्यार्थ्यांकरिता विशेष मार्गदर्शन करणाऱ्या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते.सिनेमा सुष्टी व नाटय सुष्टी या क्षेत्राकडे विद्यार्थी वर्गाने करीअर म्हणून पाहायला हवे असे प्रतिपादन चित्रपट निर्माते दिग्दर्शक प्रवीण चौगुले यांनी केले. कार्यक्रमात सामाजिक उपक्रमासह मराठी चित्रपट क्षेत्रातले आवाहन व संधी व्यक्तीमत्व विकास कसा घडतो. या विषयावर विद्यार्थी मित्रांना मार्गदर्शन व मुलाखती घेतल्या.

चित्रपट निर्माते लेखक दिगदर्शक प्रविण चौगुले व डिपंल ओसवाल चित्रपट सहनिर्माती यांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. चित्रपट क्षेत्र हे एक यशस्वी करीयर आहे. या विषयावर मार्गर्शन केले. साधारण ४० मुलाखती घेण्यात आल्या.

कार्याक्रमांच्या सुरूवातीस प्रवीण चौगुले व डिंपल ओसवाल यांचा शिरवळ ग्रामस्थ यांचेकडून शाल व पुष्पगुच देऊन स्वागत करण्यात आले. विविध क्षेत्रातल्या मान्यवरांच्या व सिनेमा क्षेत्रात इच्छूक असणाऱ्या व्यक्तीच्या मुलाखती घेण्यात आल्या. कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला. धम्म वंदना वर्गाचे संस्थापक सदस्य शिवाजी मोरे यांनी दिपप्रज्वलन व प्रतिमा पुजन करण्यात आले.

कार्यक्रमात संजय जाधव यांनी कार्यक्रमाचा उद्देश सांगितला.विद्यार्थी व कला मंनोरजन क्षेत्रातल्या माणसांनी करियर म्हणून सुध्दा नाटय कला सिनेमा क्षेत्राकडे पाहीलं पाहिजे असे सुद्धा त्यांनी मनोगत व्यक्त केले. या उपक्रमास विजय कांबळे शिरवळ गावचे सामाजिक कार्यक्रत्ये यांनी शुभेच्छा दिल्या. सुत्रसंचालन मनस्वी जाधव व नितिन कदम यांनी केले.हा उपक्रम यशस्वी करण्यासाठी दयानंद कांबळे, शिवाजी मोरे,अविनाश कांबळे ,वैशाली वायदंडे, राजेंद्र तायड,श्रीकांत बनसोडे,महेश जावळे, युवराज खुंटे यांनी मेहनत घेतली.

अनेक आरो प्लांटला परवानगीच नाही

जिंतुरात पाण्यांच्या शुद्धतेवरही प्रश्नचिन्ह

आधुनिक केसरी न्यूज

बि. डी. रामपूरकर

जिंतूर : हल्ली जिंतूर शहरात व्यावसायिक असो की घरगुती किंवा कुठलाही समारंभ अशा सर्वच ठिकाणी पेयजलांची मागणी वाढलेली दिसून येत आहे. यात नफा देखील चांगला असल्याने आता गल्लोगल्ली आरो प्लांट थाटल्यांचे चित्र आहे. पण अनेक प्लांट धारकाकडे परवानगीच नसल्याचे कळते. नगरपालिकेच्या वतीने पाणीपुरवठा केला जातो परंतु ज्या ठिकाणी जलवाहिनी व उशिरा पाणी सोडण्याचे प्रमाण वाढल्याने अशा ठिकाणी टँकर आणि पिण्यांसाठी ज्याच्या पाण्यावर अवलंबून राहावे लागते त्यातून शहरातील हुतात्मा स्मारक, बलसा रोड, संभाजीनगर, आनंद नगर ,जवाहर कॉलनी,जमजमकॉलनी आदी अनेक भागातही न. पं.चे पाणी अपुरे पडत आहे .याचबरोबर चहा टपरी , नास्त्यांचे हॉटेल्स ,आदि व्यावसायिक ठिकाणी देखील जारच्या पाण्याचा वापर मोठ्या प्रमाणात वाढला आहे. त्याचबरोबर लग्नसमारंभ इतर समारंभातही मोठ्या प्रमाणावर पिण्यासाठी जारचे पाणी वापरले जाते परंतु हे पाणी सीलबंद किंवा बँक बंद पिण्यांच्या पाण्यात येत नसल्याने ते पाणी खरोखरच पिण्यालायफ आहे का ? असा प्रश्न उपस्थित होत आहे.

अनेक वर्षापासून प्रश्न कायम : आरो प्लांट किंवा जार पाण्यांच्या विक्रीसाठी परवानगी कोण देते, त्याचे निकष काय मूळ व तिची तपासणी कोण करणार ? हा प्रश्न गेली अनेक वर्षापासून कायम आहे मध्यंतरी या सर्व परीक्षेचे नियोजन चालू होते .

परंतु त्यात पुढे काही झाले नसल्याचे कळते एक 20 लिटरच्या जारसाठी साधारण 20 ते 30 रुपयांना विक्री केली जाते . यामुळे अनेक जण या व्यवसायात उतरले असल्यांचे दिसून येतात .

शहरात सध्या नगरपरिषदेकडून आठवड्यातून एकदाच पाणीपुरवठा केला जात आहे . त्यामुळे शहरवासी यांना जार घेऊन तहान भागवावी लागत आहे पण हे पाणी खरोखरच शुद्ध आहे का ? यांची काहीच खात्री नाही असे असताना या थंड पाण्याचा बाजार टंचाईमुळे चांगलाच तापलेला दिसून येत आहे .

वीजचोरी; २५ आकडे बहाद्दरांवर गुन्हे

आधुनिक केसरी न्यूज

फुलंब्री : तालुक्यातील बोरगाव अर्ज, जळगाव मेटे, गेवराई गुंगी व आळंद या चार गावात महावितरण कंपनीच्या अधिकार्यांनी आकडे बहाद्दरांविरुध्द सोमवारी कारवाई केली. यात २५ आकडे बहाद्दराविरुध्द चिकलठाणा पोलीस ठाण्यात गुन्हे दाखल करण्यात आले आहे. यादरम्यान २ लाखांची वीज चोरी झाल्याचे उघड झाले. याबाबत महाविरण कंपनीच्या अधिकार्यांनी दिलेली माहीती अशी की, तालुक्यातील बोरगाव अर्ज, जळगाव मेटे, गेवराई गुंगी व आळंद या चार गावात अचानक आकडे बहाद्दरांवर कारवाई करण्यात आली. यात यशोदाबाई रतन ठोंबरे, सुरेश शामराव ठोंबरे, रमेश जयनाजी मेटे, काकासाहेब रामभाऊ हिंगिरे, दशरथ दगडू म्हस्के, पांडुरंग गणपत गायकवाड, सुदाम शंकर गायकवाड, अशोक विष्णू सदाशिवे, दिलीप शंकर गायकवाड, हसन महारुख शेख, पापालाल सुकलाल सरोने, भगवान गणपत चोपडे, लक्ष्मण बळवंता गायकवाड, रामदास काकाजी तायडे, रसूलभाई गफ्फार शेख, राजू अब्बास शेख, युनूसभाई अहमद शेख, काकासाहेब तुळशीराम शेजुळ, शेख मोहम्मद शेख गुलाब, सोमीनाथ तुळशीराम शेजुळ, कैलास रामभाऊ शेजुळ, पुरुषोत्तम अंबादास डकले, रत्नाकर तुकाराम डकले, लक्ष्मण तुळशीराम शेजुळ असे गुन्हे दाखल करण्यात आलेल्या नागरिकांची नावे आहेत.

महाराजा सयाजीराव गायकवाड महाविद्यालयात पदवी परीक्षा सुरळीत सुरू

आधुनिक केसरी न्यूज

खुलताबाद : तालुक्यातील बाजार सावंगी येथे छत्रपती संभाजीनगर डॉः बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ अंतर्गत पदवी परीक्षा बी ए द्वितीय वर्ष व चतुर्थ वर्ष बी कॉम द्वितीय व चतुर्थ वर्षाच्या पदवी परीक्षा येथील महाराजा सयाजीराव गायकवाड कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात 2 एप्रिल पासून सुरुवात झाली असून सकाळ व दुपार अशा दोन सत्रात सुरळीत व शांततेत पार पडत आहेत.

बीए परीक्षेच्या द्वितीय वर्षाला 112 विद्यार्थी चतुर्थ वर्षाला 86 विद्यार्थी यासह प्रथम वर्ष ते तृतीय वर्षाला रिपीटर विद्यार्थी परीक्षा देत आहे

बीकॉम परीक्षेच्या द्वितीय वर्षाला 110 विद्यार्थी तर चतुर्थ वर्षाला 38 विद्यार्थी परीक्षेत बसलेले आहेत यासह तृतीय वर्षाच्या परीक्षेला रिपीटर विद्यार्थी परीक्षा देत आहेत.

संस्थापक अध्यक्ष व माजी प्राचार्य संजय गायकवाड प्राध्यापक राऊत, साळुंखे, गायकवाड, विठ्ठल नलावडे, संतोष नलावडे परीक्षा सुरळीत पार पाडण्यास सहकार्य करीत आहे अन्य शाखांच्या इतर वर्षाच्या पदवी परीक्षा येत्या 16 एप्रिल पासून नियमित सुरू होणार आहेत, असे सांगण्यात आले ग्रामीण भागातील विद्यार्थ्यांसाठी पदवी परीक्षांचे केंद्र सोईस्कर असल्याचे त्यास चांगला प्रतिसाद मिळतो.

'सावंगीत' शबेकद्र 'मोठ्या उत्साहात साजरी

आधुनिक केसरी न्यूज

बाजार सावंगी : खुलताबाद तालुक्यातील बाजार सावंगी येथे व परिसरात सर्कलमध्ये ठिकठिकाणी शबेकद्र मोठ्या उत्साहात मुस्लिम बांधवांनी साजरी केली. पवित्र रमजान महिन्यात सत्तावीस शब " शबेकद्र" ही रात्र येते ही रात्र म्हणजे एक हजार रात्रीची एक रात्र आहे व तसे त्याला खुप महत्व आहे. मेहराज, बारात व कद्र या तीन रात्र खुप महत्वाच्या आहेत.परंतु सर्वाधिक मुस्लिम बांधव शबेकद्र या रात्रीला महत्व देतात. या रात्रीत रात्रभर अल्लाहची इबादत करत त्याला राजी करण्यासाठीं प्रयत्न करत दुआ करत असतात.पवित्र माहे रमजान महिन्या असल्याने सर्वच मुस्लिम बांधव मस्जिद रोजा उपवास दैनंदिन नमाज तराबी नमाज तसबी यांसोबत जुडलेलेच असतात व शबेकद्रला अधिकची इबादत करत माफी चे प्रयत्न करत असतात. शबेकद्र च्या रात्री लहान मोठे सर्वच मुस्लिम नागरिक सहभागी झाले होते. सावंगीसह परिसरात ही शबे कद्र मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात आली.

सिने अभिनेता विजय मानवतकर यांना राष्ट्रीय कला गौरव पुरस्कार 2024 प्रदान

आधुनिक केसरी न्यूज

छत्रपती संभाजीनगर : सिने अभिनेता विजय मानवतवर यांना राष्ट्रीय कला गौरव पुरस्कार प्रदान बुलढाणा फिल्म सोसायटी वाडेकर फिल्मस आयोजित पुरस्कार सोहळा बुलढाणा येथे भास्कर वाडेकर यानी आयोजित केला. अनेक राज्य जिल्हा मधील कला क्षेत्रात विविध कार्य करणारे सन्मानिय या कार्यक्रमाला मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. उपस्थितत सन्मानिय व्यासपिठ याच्या शुभ हस्ते विजय मानवतकर यांनी हिन्दी मराठी भोजपुरी चित्रपट टि व्ही मालिका खलनायक भूमिका नाटय प्रोबधन राष्ट्रसेवा या सर्व उल्लेखनीय कार्य केल्याने त्यांना राष्ट्रीय कला गौरव पुरस्कार2024 मानसन्मान प्रदान कारण्यात आला. हा पुरस्कार मिळाला त्या वेळेला आपले मनोगत व्यक्त करीत विजय जी ने बुलढाणा फिल्म सोसायटी वाडेकर फिल्मस यांचे आभार मानले व कलाकार हा जिवन भर लोकांचे मनोरंजन करतो पन म्हातारपनी त्यावर रडण्याची पाळी येते कारण प्रसिद्धी च्या मार्गावर त्याचे मनोबल वाढते परंतु आर्थिक बल त्याचे त्याला कसबसे जगवते या मधे शासनाने आता सरसगट पाच हजार मासीक मानधन देण्याचे कबुल केले त्या बद्दल थोडा दिलासा आला दिल्ली ला अनेक कलांकार च्या अडचनी साठी विजय ' मानवतकर यांनी आंदोलन केलेत मानधन वाढ घरकुल कलाकार आरक्षण शासना कडे वेळोवेळी कलाकार संघर्ष कसा करून जगतो हे आंदोलनातून पोहचविले आहे त्यांच्या या विचारांना सर्व कला क्षेत्रात सन्मानिय नी प्रोत्साहन दिले.

तरच आपण प्रेमाच्या प्रवासाकडे जाऊ शकतो : ॲड. आकाश आढाव

आधुनिक केसरी न्यूज

सुशिल गायकवाड

लोणंद : वयानुसार आणि काळानुसार प्रेम हे बदलत असतं आणि प्रेम फक्त दोन व्यक्तींच्या संबंधित गोष्ट नसून ती अतिशय व्यापक संकल्पना म्हणावी लागेल. आपण आपल्या दृष्टीने प्रेमाची व्याख्या करत असतो. जिथं प्रेम तिथं तडजोड आलीच त्याचबरोबर द्वेष मत्सर फसवणूक इत्यादी गोष्टीपासून आपण दूर झालो तरच आपण प्रेमाच्या प्रवासाकडे जाऊ शकतो.असे प्रतिपादन युवा लेखक आणि साहित्यिक ॲड आकाश आढाव यांनी केले.ते वैभव शिक्षण संस्थेचे विधी महाविद्यालय विटा येथे आयोजित करण्यात आलेल्या कार्यक्रमात बोलत होते."प्रेम समजून घेताना" या विषयावर त्यांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. यावेळी महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ.निता घाडगे मॅडम लेखिका प्रतिक्षा तसेच प्रसाद कांबळे उपस्थित होते.

ॲड. आकाश आढाव पुढे म्हणाले की, प्रेम नावाची संकल्पना प्रत्येकाची वेगळी असून अशा प्रकारची भावना अस्तित्वातच नसावी तर मानवी भाव भावनांच्या एका विशिष्ट पातळीवरच्या सुखाच्या क्षणाला प्रेम असं नाव दिलं असावं असे सुद्धा त्यांनी सांगितले. विद्यार्थ्यांनी विकृती तडजोड आणि जोडीदाराशी प्रामाणिकपणा यांसारख्या मुद्द्यांवर अनेक प्रश्न विचारून त्यावरही विचारविनिमय आणि सखोल चर्चा करण्यात आली. बरेच समज गैरसमज दूर झाले.असे विद्यार्थ्यांनी आपल्या अभिप्रायात सांगितले. कार्यक्रमाच्या प्रास्ताविकेत महाविद्यालयाच्या प्राचार्या डॉ निता घाडगे म्हणाल्या की, ॲड आकाश आढाव हे माझे माजी विद्यार्थी असून वकीलीसोबत साहित्य क्षेत्रातही नाव कमावत आहेत.याचा मला अभिमान आहे आणि या चर्चा सत्रात त्यांना आणि सर्वच विद्यार्थ्यांना मनमोकळे पणाने संवाद साधता आला.युवा साहित्यिक प्रतिक्षा आढाव म्हणाल्या यांनीही प्रेम म्हणजे एक भावना आहे आकर्षण आहे की गरज आहे की या सर्वांचं मिश्रण आहे असा प्रश्न निर्माण करुन त्यावर मार्गदर्शन केले. तसेच लग्नानंतरच्या प्रेमाची परिभाषा समजावून सांगितली. ॲड.आकाश आढाव यांनी सर्व विद्यालयातील संबंधित सर्वांचेच आभार मानून इथून पुढं प्रेम हा विषय घेऊन संपूर्ण महाराष्ट्र दौरा करून त्यावर तरुणाईशी असाच सुसंवाद साधणार असल्याचे जाहीर केले. विद्यार्थी कोमल सुर्वे यांनी आभार मानले.

कर्डीलेंच्या बालेकिल्ल्यातही नीलेश लंके !

नागरिकांना पहाटेपर्यंत नीलेश लंके यांचीच प्रतीक्षा

आधुनिक केसरी न्यूज

नगर : पाथर्डी, शेवगाव, राहुरी तालुक्यात स्वाभिमान जनसंवाद यात्रेस मोठा प्रतिसाद लाभल्यानंतर नीलेश लंके यांच्या नगर तालुक्यातील मांजरसुंभा, पिंपळगाव माळवी, डोंगरगण, चाफेवडी, जेऊर, शेंडी,पोखर्डी, बुऱ्हाण नगर, कापूरवाडी, नागरदेवळे, दरेवाडी या भागातील झंझावाती दौऱ्यास उदंड प्रतिसाद लाभला. शनिवारी मांजरसुंभा गवापासून सुरुवात झाल्यानंतर दरेवाडी येथे लंके यांची यात्रा पोहचेपर्यंत पहाटचे ३ वाजले होते. पहाट झाली तरी जागोजागी शेकडोंच्या संख्येने नागरिक लंके यांची वाट पहात होते. हा परिसर मा. आमदार शिवाजी कर्डीले यांचा बालेकिल्ला मानला जातो. याच भागात लंके यांची सभा झाली, त्यात लंके यांनी घणाघाती टीका केली. त्यास उपस्थित लोकांनी टाळ्या आणि शिट्या वाजवत प्रतिसाद दिल्याचे चित्र पहावयास मिळाले. यावेळी मविआचे गोविंद मोकाटे, रोहिदास कर्डीले, संदीप कर्डीले, संदेश कार्ले,बाळासाहेब हराळ, शरद झोडगे, उद्धवराव दुसुंगे, भाऊसाहेब काळे,राजेंद्र भगत, रामेश्वर निमसे यांच्यासह अनेक नेते उपस्थित होते.

चोराच्या उलट्या बोंबा ! : विविध गावात झालेल्या गावात झालेल्या सभेत बोलताना लंके म्हणाले, ज्या लोकांनी आजवर दहशत आणि गुंडगिरीच्या जोरावर त् राजकारण केले त्यांची दहशत जनतेनेच मोडून काढली आहे . या भागातून त्यांना जनतेने तडीपार केले आहे . तेच आता माझ्यावर गुंडगिरीचा आरोप करत आहेत .दूध धंदा करणारा माजी आमदार कधी दुधाच्या कमी झालेल्या भावावर बोलला का ? या चोराच्या उलट्या बोंबा !

तरुणांनो व्यक्त व्हा ! : विरोधकांनी टीका करण्याआगोदर शेतमालाचा कमी झालेला बाजारभाव, कांद्याची निर्यात बंदी आणि त्यामुळे शेतकऱ्यांना बसलेला फटका, दुधाचे कमी झालेले बाजारभाव, उच्च शिक्षण घेऊनही बेरोजगार असणारी तरुण पिढीने बोलले पाहिजे . प्रवरा कारखान्यातील १९१ कोटींच्या घोटाळ्यावर तरुण व्यक्त झाले पाहिजेत .
नीलेश लंके, उमेदवार, राष्ट्रवादी काँग्रेस शरदचंद्र पवार

बोरी येथे रमजाननिमित्त इफ्तार पार्टीचे आयोजन

आधुनिक केसरी न्यूज

जिंतूर : तालुक्यातील बोरी येथील शिव निर्मल मंगल कार्यालयात दिनांक ८ एप्रिल सोमवार रोजी मुस्लिम बांधवांच्या पवित्र रमजान निमित्त जिल्हा परिषद चे माजी उपाध्यक्ष अजय चौधरी यांच्या वतीने इफ्तार पार्टीचे आयोजन करण्यात आले होते. या इफ्तार पार्टीमध्ये बोरी व कौसडी परिसरातील नागरिकांनी उपस्थिती लावली होती सध्या मुस्लिम बांधवांचा पवित्र रमजान महिना हे अंतिम टप्प्यात आला असून या रमजान महिन्यामध्ये मुस्लिम बांधव रोजा ठेवतात तसेच अल्लाहाची प्रार्थना करतात व कुराआण ग्रंथाची पठण करतात. मुस्लिम समाजातील नागरिक महिला लहान मुले तप-तपत्या उन्हात १३ ते १४ तास रोजा (उपवास) ठेवून महिनाभर अल्लाह ईश्वराची प्रार्थना करत असतात. जिल्हा परिषद चे माजी उपाध्यक्ष अजय चौधरी हे दरवर्षी रमजान महिन्यांमध्ये इफ्तार पार्टीच्या माध्यमातून हिंदू मुस्लिम बांधवांना एकत्र आणून एकोप्याचे दर्शन घडवितात. या इफ्तार पार्टीमध्ये माजी सभापती अशोकराव चौधरी पृथ्वीराज भांबळे, सुभाष घोलप, मौलाना अब्दुल मकसूद, खारी एकबाल,अमन खान पठाण, प्रदीप चौधरी, शेख रफिख, विजयकुमार चौधरी, सखाराम सोंग, शशिकांत चौधरी, शौकत लाला, बाबर खान पठाण, शेख बिलालोद्दीन, राहुल कनकुटे, राजू बहिरट, संतोष चौधरी, सुदाम नितनवरे, करून नागरे, अमर चौधरी, अभिजीत चौधरी, प्राध्यापक जावेद कुरेशी, शेख फिरोज, शेख खुदूस, मोहम्मद गुत्तेदार, मज्जित कुरेशी, अन्वर पटेल, शेख असलम,वाजेद अन्सारी, डॉ.किरण बकान, डॉ.लक्ष्मण जाधव,भारत ठाकूर यांच्यासह परिसरातील हिंदू मुस्लिम बांधव मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

अनिल भैय्यांचा मावळा नीलेश लंके यांनाच आमचे मत : नगरकर झाले व्यक्त

नगर शहरात महाविकास आघाडीच्या प्रचारास सुरुवात

आधुनिक केसरी न्यूज

श्रीकांत चौरे

नगर : महाविकास आघाडीचे उमेदवार नीलेश लंके यांच्या प्रचाराचा शुभारंभ पाडव्याच्या दिवशी विजयाची गुढी उभारुन करण्यात आला. लंके यांच्या प्रचारार्थ शहरात काढण्यात आलेल्या फेरीदरम्यान सर्वसामान्य नागरिकांनी उत्स्फुर्त प्रतिसाद देत स्व. अनिलभैय्या यांच्या मावळ्यालाच आमचे मत अशा भावना व्यक्त केल्या.

नीलेश लंके यांच्या प्रचाराचा शुभारंभ नगर शहरातील नेता सुभाष चौक येथे विजयाची गुढी उभारुन करण्यात आला. याप्रसंगी जि.प.सदस्या राणीताई लंके, शिवसेना जिल्हाप्रमुख प्रा.शशिकांत गाडे, शहरप्रमुख संभाजी कदम, राष्ट्रवादी काँग्रेसचे माजी महापौर अभिषेक कळमकर, काँग्रेसचे किरण काळे, युवा सेनेचे विक्रम राठोड, भगवान फुलसौंदर, बाळासाहेब बोराटे, गिरिष जाधव, संजय शेंडगे, अशोक गायकवाड, अमोल येवले, अरुणा गोयल, प्रशांत गायकवाड, मनोज गुंदेचा, अशोकराव बाबर, नामदेव पवार, सुदाम भोसले, दिघे अण्णा, अनिस चुडिवाल, विलास उबाळे, आकाश आल्हाट, उषा भगत, रोहिदास भालेराव, सुनिता भांबरे, उमेश भांबरकर, सचिन ढवळे, आसाराम कावरे, सुनिल त्रिपाठी, अशोक दहिफळे, संतोष गेनप्पा, दिपक खैरे, दिलदारसिंग बिर आदिंसह महाविकास आघाडीचे सर्व पदाधिकारी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

नगरमध्ये सेवा, संरक्षण हे मुद्दे घेऊन स्व.अनिलभैय्या राठोड यांनी सलग २५ वर्ष या शहराचे नेतृत्व केले. त्यांनी शिवसेनेचा बाल्लेकिल्ला असलेले नगर शहर सक्षमपणे सांभाळले. नागरिक निर्भय होते. राठोड यांच्या पश्चात त्यांचे शिलेदार असलेले नीलेश लंके हे नगर दक्षिण मतदार संघाचे नेतृत्व करणार असून आम्ही अनिल राठोड यांचा विचार मानणारे सर्वसामान्य लोक लंके यांनाच पसंती देणार असल्याच्या भावना नागरिकांनी व्यक्त केल्या.

महाविकास आघाडीचे उमेदवार नीलेश लंके यांना मोठ्या मताधिक्क्यांनी निवडून देत उत्तेरेच पार्सल आपल्याला परत पाठवाचे आहे. शिवसेना प्रमुख बाळासाहेब ठकारे यांचा हिंदूत्वाचा व समानतेचा नारा दिला. नगर शहरात स्व.अनिल राठोड यांनी २५ वर्षे आमदारकीच्या माध्यमातून सर्वसामान्य जनतेची सेवा केली. लोकसभा निवडणुकीसाठी आता महाविकास आघाडीचे उमेदवार निलेश लंके यांना मोठ्या मताधिक्क्याने निवडून आणून नगर दक्षिण लोकसभेवर महाविकास आघाडीची विजयाची गुढी उभारायचीच व उत्तरतेतील प्रस्थापितांचे पार्सल आपल्या येथून हुसकावून लावायचे असा निर्धार करुन कामाला लागा असे आवाहन शिवसेनेचे (ठाकरे गट) शहरप्रमुख संभाजी कदम यांनी केले. अभिषेक कळमकर म्हणाले, शरद पवार यांच्या नेतृत्वाखाली राज्यात महाविकास आघाडीचे उमेदवार नेत्रदिपक कामगिरी करुन मोठ्या मताधिक्क्यांनी विजयी होणार आहेत. नीलेश लंके यांच्या विजयासाठी राष्ट्रवादीसह शिवसेना ठाकरे गट, राष्ट्रीय काँग्रेस, आपचे पदाधिकारी, कार्यकर्ते मोठ्या ताकदीने या निवडणुकीत उतरले आहेत. नगर दक्षिणेतून नीलेश लंके हे सर्वसामान्यांचे नेतृत्व म्हणून त्यांच्याकडे पाहिले जात असल्याने त्यांना मोठे मताधिक्क्य मिळेल असा विश्वास कळमकर यांनी व्यक्त केला. किरण काळे म्हणाले, नगर दक्षिणच्या विद्यमान खासदाराने गेल्या पाच वर्षात मतदार संघासाठी काहीही केले नाही. ते निवडून दक्षिणतून येतात आणि विकास उत्तरेत करतात. येणाऱ्या लोकसभा निवडणुकीत महाविकास आघाडीचे उमेदवार नीलेश लंके यांना भरघोस मतांनी निवडून देऊन निष्क्रय खासदाराला पुन्हा उत्तरेत पाठवावे असे आवाहन केले. लंके यांच्यामागे जनताच उभी राहिली आहे. महाविकास आघाडीच्या पदाधिकाऱ्यांनाही त्यांच्या विजयासाठी कंबर कसली असल्याची पुष्टी काळे यांनी जोडली.

शिवालय येथे विजयी गुढी उभारल्यानंतर नवीपेठ, अर्बन बँक रोड, कापड बाजार, मोची गल्ली, सराफ बाजार, दाळ मंडई, आडते बाजार आदि परिसरातून प्रचारफेरी काढण्यात आली. त्यास व्यापारी, व्यवसायिक, नागरिकांचा उत्स्फुर्त प्रतिसाद मिळाला.

ग्लोरी स्कूलचा संविधान परीक्षा निकाल जाहीर

आफरीन तांबोळीचा प्रथम क्रमांक

आधुनिक केसरी न्यूज

सुशिल गायकवाड

लोणंद : राज्यभर संविधान गुणगौरव समिती यांच्या वतीने संविधान गुण गौरव परीक्षा घेण्यात आली होती. शिरवळ ता.खंडाळा येथील ग्लोरी इंग्लिश मिडियम स्कूल मध्ये एकूण २८ विद्यार्थ्यांनी ही परीक्षा दिली होती. या परीक्षेतून ग्लोरी इंग्लिश स्कूल मध्ये आफ्रिन उमरखान तांबोळी या विद्यार्थ्यांनीने प्रथम क्रमांकाला गवसणी घातली.नुकताच संविधान गुण गौरव परीक्षेचा बक्षीस वितरण कार्यक्रम हा शाळेत संपन्न करण्यात आला.यावेळी विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले. शाळेचे संस्थापक व मुख्याध्यापक जितेंद्र भणगे,उपमुख्याध्यापिका वैशाली भणगे,संविधान गुण गौरव परीक्षेचे केंद्रप्रमुख राजेंद्र खुंटे, संविधान गुणगौरव समितीचे सदस्य सुशिल गायकवाड व इतर उपस्थित होते.या परीक्षेतून आफ्रिन उमरखान तांबोळी (प्रथम क्रमांक),सिद्धी विलास मांढरे (व्दितीय क्रमांक) आणि सिद्धी विशाल साळुंखे (तृतीय क्रमांक) आदी विद्यार्थ्यांनी क्रमांक मिळविल्याबदल त्यांना मेडल,प्रमाणपत्र,भारतीय संविधानाची उद्देशिका प्रत आणि पुस्तक देऊन सत्कार करण्यात आला. तत्पूर्वी कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला भारतीय संविधानाच्या उद्देशिकेचे वाचन करण्यात आले.समशेर मुस्लिम अन्सारी,युवराजसिंह जालमसिंह राठोड,प्रज्वल सुनिल देशमुख, तिल्लोत्तमा दिपक जाधव आदी विद्यार्थ्यांना उत्तेजनार्थ म्हणून घोषित करण्यात आले.भारतीय संविधानाची उद्देशिका प्रत,प्रमाणपत्र,पुस्तिका हे उत्तेजनार्थ बक्षीसाचे स्वरूप होते. आयसु किसन राठोड,उत्कर्ष राजीव यादव,सृष्टी दीपक जाधव, मंथन प्रदीप कदम,अनुजा अमित बोबाटे,श्रावणी पांडुरंग वीर,धनश्री प्रताप वाघ,सताक्षी सुधीर मोरे,सृष्टी अजित धडस,कीर्ती राजमल पुरोहित, ईश्वरी अर्जुन भोसले,श्वेता अरविंद सिंग,ओमकार प्रदीप कांबळे,सृष्टी गणपत मगर,आयुष अजित विरकर,दक्ष नितेश सोनवणे, जास्मिन जमीर शेख,ऐश्वर्या सुनील तावडे,अबरार जावेद शेख,वंशिका विकास वीर,शिफा जावेद खान आदी विद्यार्थ्यांचा सुद्धा या परीक्षेत सहभाग होता.या सर्वांसुद्धा भारतीय संविधानाची उद्देशिका प्रत आणि प्रमाणपत्र देण्यात आले.ग्लोरी इंग्लिश मिडियम स्कूल मध्ये परीक्षा घेण्याची जबाबदारी केंद्रप्रमुख म्हणून राजेंद्र खुंटे आणि सुजित खुंटे या दोघांनी पार पाडली होती.त्यामुळे केंद्रप्रमुख यांचा सुद्धा विशेष सन्मान करण्यात आला.शाळेचे संस्थापक अध्यक्ष व मुख्याध्यापक जितेंद्र भणगे यांनी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त करताना या परीक्षेच्या आयोजना बद्दल संविधान गुण गौरव समितीचे विशेष कौतुक केले.शिवाय विद्यार्थ्यांनी खूप चांगले गुण मिळविल्या बद्दल सर्व विद्यार्थ्यांचे अभिनंदनपर कौतुक सुद्धा केले.हा देश संविधानावर चालत असून हे संविधान लिहिण्यासाठी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांनी खूप मेहनत घेतली. असे सुद्धा जितेंद्र भणगे यांनी म्हटले. या शाळेत परीक्षा घेणारे केंद्रप्रमुख राजेंद्र खुंटे यांनी सुद्धा विद्यार्थ्यांचे विशेष कौतूक केले.विद्यार्थ्यांना संविधान समजले पाहिजे.म्हणून संविधान परीक्षेचा उपक्रम अत्यंत महत्वाचा असून पुढील वर्षी सुद्धा जास्तीत जास्त परिक्षार्थीनी सहभागी व्हावे.असे सुद्धा त्यांनी आवाहन केले. शाळेच्या उपमुख्याध्यापिका वैशाली भणगे तसेच दत्तात्रय बर्गे यांनी सुद्धा मनोगत व्यक्त केले. सुशिल गायकवाड यांच्या कडून प्रास्ताविकेतून संविधानाचे महत्व सांगितले.संविधानातील हक्क अधिकार याबद्दल माहिती देत असताना संविधाना बाबत कर्तव्य सुद्धा पाळली पाहिजेत.असे सांगितले.तसेच त्यांनी "भारत का संविधान" हे गाणे सादर केले.विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रासोबतच :डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था,(बार्टी) पुणे या संस्थेच्या वतीने प्रकाशित करण्यात आलेली भारतीय संविधानाची उद्देशिका प्रत देण्यात आल्याने शालेय प्रशासनाने विशेष समाधान व्यक्त केले.तसेच शाळेतील विद्यार्थ्यांना संविधान परीक्षेत चांगली कामगिरी केल्या बद्दल संस्थापक अध्यक्ष मुख्याध्यापक,उपमुख्याध्यापक आणि शिक्षकवृंद यांनी विद्यार्थ्यांचे अभिनंदन केले.

ज्योती कैसा तुका जैसा

आधुनिक केसरी

महाराष्ट्र ज्याप्रमाणे छत्रपती शिवरायांच्या नावाने ओळखला जातो तद्वतच तो फुले, शाहू, आंबेडकरांच्या नावानेही ओळखला जातो. वारकरी दृष्टिकोनातून पाहिलं तर तो ज्ञानोबा, तुकोबा, चोखोबा यांच्या नावानेही ओळखला जातो. काही अपवाद वगळले असता हे सर्व संत-महंत तथा महामानव वेगवेगळ्या काळात आणि वेगवेगळ्या प्रांतात राहिलेले आहेत. त्यातीलच अभंगांच्या माध्यमातून सबंध विश्वाला भक्ती मार्गाचा महिमा कथन करणारे जगद्‌गुरु संत तुकाराम महाराज आणि स्वतःच्या शैक्षणिक आणि सामाजिक कार्यातून केवळ महाराष्ट्रालाच नव्हे तर भारताला नवसंजीवनी देणाऱ्या क्रांतिसुर्य महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्यामध्ये कमालीचे साधर्म्य आढळते. हे साधर्म्य रेखाटणे हाच या प्रस्तुत लेखाचा उद्देश आहे. जगद्‌गुरुंचा कालावधी हा २१ जानेवारी १६०८ आणि मृत्यू १९ मार्च १६५० असा आहे तर महात्मा फुलेंचा कालावधी हा ११ एप्रिल १८२७ ते २८ नोव्हेंबर १८९० असा आहे. तुकाराम महाराज आणि महात्मा फुले यांची मोडस ऑपरेन्डी ही जरी वेगळी असली तरी वंचित, शोषित आणि सर्वसामान्य जनतेचे कल्याण हे त्यांचे समान ध्येय आहे हे येथे महत्त्वाचे आहे. या दोघांमधील साम्य आपण खालील मुद्द्यांच्या आधारे समजून घेऊया :

डॉ. संजय गायकवाड
संपर्क : 9422716677

१) अभंग आणि अखंडः तुकाराम महाराजांचा अभंगांचा गाथा हा जगप्रसिद्ध आहे. तो एक साहित्याचा महत्त्वाचा प्रकार आहे. तद्वतच महात्मा फुलेंनी अभंगाऐवजी अखंडाचे लेखन केलं आहे. सन १८८७ मध्ये अखंडादी काव्यरचना महात्मा फुलेंनी केलेली आहे. प्रबोधन करणे, ज्ञानाची कवाडे सर्वसामान्यांसाठी खुली करणे, त्यासाठी सामान्यांना समजेल अशा चपखल भाषेत तुकाराम महाराजांनी अभंग आणि महात्मा फुले यांनी अखंड लिहीलेली आहेत हे विशेष आहे. यामध्ये फरक फक्त एवढाच की संत तुकारामांचे अभंग संताजी जगनाडे महाराज यांनी लिहिलेली आहेत तर महात्मा फुलेंनी स्वतःचे लेखन स्वतःच केलेलं आहे.

२) तुकास्त्र आणि आसूडः जिथे कुठे अन्याय होईल तेथे हे दोघेही शांत बसलेले नाहीत. अन्याय झाला की उफाळून त्यावर वार करणारा वारकरी आणि धारकरी तुकोबा आणि ज्योतिबाच्या माध्यमातून या महाराष्ट्राला मिळाला. अन्यायाविरुद्ध तुकोबांचा वार आणि ज्योतिबांची धार अधिकच तीक्ष्ण होत गेलेली आहे. तुकाराम महाराज म्हणतात, "काय करू आता धरूनिया भीड निःशंक हे तोंड वाजविले नव्हे जगी कोणी मुकियांचा जाण सार्थक लाजुनी नव्हे हीत" प्रस्तुत अभंगात महाराजांनी जेथे-जेथे अन्याय होईल तेथे-तेथे कोणाचीही भीडभाड धरायची नाही, त्याच्या विरोधात तोंड वाजवायचे आणि समोरच्याच्याही तोंडात वाजवायचे ही शिकवण दिली. हीच शिकवण ज्योतिरावांनी समाजातील अनिष्ट रूढी, रीतीरिवाज, परंपरा याविरुद्ध वापरलेली आहे. ज्योतिरावंपासून हीच प्रेरणा घेत सावित्रीबाईवर हात उचलणाऱ्या ठगाच्या तोंडात वाजवून सावित्रीबाईंनी 'कंटकाचे निर्दलन' केल्याचे सर्वश्रुत आहे. पुढे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी त्यांच्या 'मूकनायक' या वृत्तपत्रात टॅगलाईन म्हणून तुकाराम महाराजांचा हाच अभंग उद्धृत केलेला आहे. नवसाने पुत्र होणाऱ्या मानसिकतेवरती प्रहार करत तुकाराम महाराज म्हणतात, नवसे कन्या पुत्र होती तरी का करणे लागे पती जाणे हा विचार स्वामी तुकीयाचा दातार.

अगदी एवढाच क्रांतिकारी विचार ज्योतिबा फुले त्यांच्या जीवनात अंगीकारताना दिसतात. लग्नानंतर काही वर्षे उलटून गेले तरीही ज्योतिबांना आणि सावित्रीबाईंना संतती झाली नाही. तेव्हा गोविंदरावांनी ज्योतिबांच्या मागे दुसरे लग्न करावे अशा प्रकारचा लकडा लावला. त्या काळात आजच्यासारखी विज्ञानाने प्रगती केली नव्हती. मात्र, ज्योतिबांची कल्पनाशक्ती आणि विचारशक्ती ही विज्ञानाच्याही पुढे होती. याप्रसंगी ते वडिलांना म्हणतात, "दोष सावित्रीमध्येच आहे हे कशावरून? दोष माझ्यामध्येही असू शकतो. तुम्ही संतती व्हावी म्हणून सावित्रीला 'सवत' आणण्यासाठी मला सांगत आहात. मात्र, दोष माझ्यातच असेल तर संतती प्राप्त होण्यासाठी सावित्रीला दुसरा नवरा म्हणजे मला 'सवता' करून आणशाल का?" खरोखरच ज्योतिरावांची ही विचारसरणी तत्कालीन अवैज्ञानिक आणि बुरसट मानसिकतेवर तुकाराम महाराजांप्रमाणे आसूड ओढणारी होती.

३) छत्रपती शिवाजी महाराज : जगद्‌गुरुंना शिवाजी महाराज स्वतः भेटले होते. त्यांचे आशीर्वाद त्यांनी अनेकवेळा घेतले होते. एवढेच नव्हे तर त्यांच्या अनेक कीर्तनांचेही त्यांनी श्रवण केले होते. याच कीर्तनातून जगद्‌गुरूंनी त्यांना उपदेश केला 'शिव तुझे नाव ठेविले अनंत छत्रपती सूत्र विश्वाचे की असं म्हणत छत्रपतींच्या पाठीवरती शाबासकीची थाप देत 'छत्रपती' ही पदवीही बहाल केली. शिवाजी महाराज हे जगद्‌गुरुंना गुरुस्थानी मानत असत. छत्रपतींच्या उत्तुंग कर्तृत्वाचा त्यांना अभिमानही होता.

महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्यावर पश्चिमात्य लेखक तथा विचारवंत थॉमस पेन आणि जॉर्ज वॉशिंग्टन यांचा प्रभाव होता. त्याचबरोबर छत्रपती शिवाजी महाराजांचाही खूप मोठा प्रभाव होता. ते त्यांना गुरूस्थानी मानत. महात्मा फुलेंनी सन १८६७ मध्ये किल्ले रायगडावर अडगळीला पडलेली शिवरायांची समाधी शोधून काढली. समाधीचा जिर्णोद्धार सरकारने करण्यासाठी पाठपुरावा केला. पुढे ठाण्याच्या कलेक्टरने हा जिर्णोद्धाराचा खर्च केला आणि विशेष म्हणजे पहिली शिवजयंती सुद्धा सुरू केली. या अर्थाने तुकाराम महाराजांनी शिवरायांना अभंगातून आशीर्वाद देऊन स्वराज्य स्थापनेसाठी प्रेरित केले तर त्याच स्वराज्याची स्थापना करणाऱ्या शिवरायांच्या समाधीचा जिर्णोद्धार करण्याचे काम करत महाराष्ट्राचे आराध्य दैवत छत्रपतींचा महिमा पुन्हा एकदा अधोरेखीत केला. महात्मा फुलेंनी छत्रपती शिवाजी महाराजांवर एक पोवाडा लिहिलेला असून तो आठ भागात आहे. या पोवाड्याची सुरुवातच ते "कुळवाडी – भुषण पवाडा गातो भोसल्याचा छत्रपती शिवाजीचा" अशा पद्धतीने करतात. सन १८६९ मध्ये लिहिलेला हा पोवाडा ओरिएंटल छापखाना यांनी प्रकाशित केलेला आहे. या पोवाड्यात ते "मासा पाणी खेळे गुरू कोण असे त्याचा पवाडा गातो शिवाजीचा" असे म्हणताना शिवरायांच्या गुरुचा वादही संपुष्टात आणतात.

४) ईश्वर प्राप्तीसाठी मध्यस्थ कशाला ?: तुकाराम महाराज आणि महात्मा फुले दोघीही ईश्वराला मानत होते. फक्त तुकाराम महाराजांच्या ईश्वराला किंवा परमेश्वराला किंवा भगवंताला महात्मा फुले 'निर्मिक' असे संबोधतात. या दोघांच्याही मते ईश्वराची प्राप्ती करावयची असेल, त्याला प्रसन्न करून घ्यायचे असेल तर त्यासाठी मध्यस्थाची मुळीच गरज नाही. त्यामुळे सर्वसामान्य माणूस आणि ईश्वर यामध्ये येणाऱ्या मध्यस्थावरती हे दोघेही वज्रप्रहार करतात. जगद्‌गुरु तर त्या पुढे जाऊन "वेदांचा तो अर्थ आम्हाशीच ठावा येरांनी वाहावा आभार माथा खादल्याची गोडी देखल्याची नाही भार धनवाही मजुरीचे" असे म्हणत आम्हाला इतरांनी कुणीही वेदांचा अर्थ सांगण्याची गरज नाही. आम्हाला त्याचा अर्थ ज्ञात आहे. इतरांनी केवळ त्यांच्या डोक्यावर हेल्याप्रमाणे भार वाहवा असे कोरडेही ओढले आहे. तर महात्मा फुले त्यांच्या अखंडात "सर्व साक्षी जगत्पती त्याला नकोच मध्यस्थी" या शब्दात जगनियंत्त्याला प्राप्त करून घेण्यासाठी मध्यस्थीची गरज नाही हे स्पष्टपणे सांगतात. जगद्‌गुरु आणि क्रांतिसुर्याचा हा विचार आणि तत्कालीन परिस्थिती यांची सांगड घालताना या दोघांचेही क्रांतिकारी विचाराची महती आपल्याला पटल्याशिवाय राहत नाही. त्यामुळेच स्वतःला भूदेव म्हणवून घेणारी काही मंडळी त्यांचा राग आणि तिरस्कार करत होती. यातूनच या दोघांनाही त्यांच्या जीवनात प्रचंड त्रास झालेला आहे. मात्र, या त्रासाला त्यांनी भीक न घालता आपले प्रबोधनाचे आणि मदतीचे कार्य निरंतर सुरू ठेवलेले आहे.

५) शब्द, अभ्यास, विद्या आणि शिक्षणास कमालीचे महत्त्वः जगद्‌गुरु तुकाराम महाराज आणि महात्मा फुले यांनी अभंग आणि अखंडाच्या माध्यमातून प्रबोधन करताना शब्द, अभ्यास, विद्या आणि शिक्षणास कमालीचे महत्त्व दिलेले आहे. जगद्‌गुरु तुकाराम महाराजांचा "आम्हा घरी धन शब्दांचे रत्ने शब्दांची शस्त्रे यत्न करू शब्दची आमच्या जीवाचे जीवन शब्द वाटु धन जनलोका तुका म्हणे पहा शब्दची हा देव शब्दची गौरव पूजा करू" हा अभंग आणि क्रांतीसुर्य महात्मा फुले यांचा "विद्येविना मती गेली, मतीविना नीती गेली. नीतीविना वित्त गेले, वित्ताविना शूद्र खचले. एवढे सारे अनर्थ, एका अविद्याने केले." हा अखंड एकच नव्हे का? या उपरोक्त अभंग आणि अखंडातून दोघांनाही शिक्षणाचे महत्त्व अधोरेखित करावयाचे नाही का? शब्द जरी वेगळे असले तरी मात्र त्या शब्दातून शब्द म्हणजेच अभ्यास म्हणजे शिक्षण हे व्यक्तीच्या जीवनात कमालीचे महत्त्वाचे आहे हेच त्यांना सांगायचे नाही का? तुकाराम महाराजांचा दुसरा एक अभंग "असाध्य तेसाध्य करिता सायास कारण अभ्यास तुका म्हणे" आणि महात्मा ज्योतिराव फुले यांची सर्वार्थाने असलेली क्रांतिज्योती सावित्रीबाई ज्योतिराव फुले यांचा "विद्या हे धन आहे रे श्रेष्ठ साऱ्या धनाहून त्याचा साठा जयापासी त्यासी ज्ञानी मानती जन" ही रचना एकच नाही का? उपरोक्त विवेचनावरून हे अगदी सूर्यप्रकाशाइतके सत्य आहे की या सर्वांचेच शिक्षण, अभ्यास, शब्द आणि विद्येस दिलेले महत्त्व हे अपरंपार आहे. शब्दाच्या योग्य वापरातून जीवन जसे सुजलाम सुफलाम होते त्याच पद्धतीने अभ्यास करून आणि शिक्षण घेऊन मिळवलेल्या विद्येतून स्वतःसह समाज आणि समाजासह राष्ट्र हे प्रगतीपथावर नेता येऊ शकते, हाच संदेश जगद्‌गुरु तुकाराम महाराज आणि क्रांतिसुर्य महात्मा फुले तथा ज्ञानज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या कार्यातून आपल्याला मिळतो हे निश्चित!

६) विठ्ठल आणि एकेश्वर : तुकाराम महाराज हे विठ्ठलाचे म्हणजेच पांडुरंगाचे निस्सीम भक्त होते. विठ्ठल भक्तीमध्ये तल्लीन होऊन मनाच्या सर्वोच्च समाधीपर्यंत ते पोहोचले होते. भक्तीरसात तुडुंब न्हाऊन निघालेल्या तुकाराम महाराजांना विठ्ठलभक्ती ही सर्वोच्च होती. तर महात्मा फुले यांचा विचार करता महात्मा फुले हे एकेश्वरवादी होते. अनेक ईश्वर त्यांना मान्य नाहीत. त्यांच्या मते जगाचा नियंता हा एकच असून त्याला ते 'निर्मिक' असे संबोधतात आणि एकेश्वरवादाचा पुरस्कार करतात.

तुकाराम महाराज भामचंद्राच्या म्हणजेच भामगिरीच्या डोंगरावर आराधना करण्यासाठी गेले. ईश्वराची त्यांनी आराधना केली आणि पंधराच दिवसांमध्ये त्यांना साक्षात्कार झाला. या साक्षात्काराचे वर्णन करताना ते लिहितात, "पंधरा दिवसांमाजी झाला साक्षात्कार देखिला विठोबा निराकार" याचाच अर्थ विठोबा हा निर्गुण आणि निराकार आहे असे तुकाराम महाराज अधोरेखित करतात. तद्वतच महात्मा ज्योतिबा फुले सुद्धा ईश्वर हा निर्गुण आहे, निराकार आहे ही बाब अधोरेखित करतात. या अनुषंगाने जगद्‌गुरु तुकाराम महाराजांची विठ्ठल भक्ती आणि महात्मा फुलांचा एकेश्वरवाद यामध्ये सुद्धा कमालीचे साम्य आढळून येते. थोडक्यात 33 कोटी देव तुकाराम महाराजांनी एका पांडुरंगात आणले आणि त्याच एकेश्वरवादाचा पुरस्कार महात्मा फुले यांनी केला असे म्हटल्यास वावगे ठरू नये.

७) सामाजिक समताः तुकाराम महाराज आणि महात्मा फुले दोघांनाही उच्च-नीच, श्रेष्ठ-कनिष्ठ, मोठा-छोटा, महान-लहान हा भेदभाव मुळीच मान्य नाही. विशेषतः धर्माच्या उतरंडीवर दोघांनीही केलेले प्रहार दोघांच्याही दृष्टिकोनातील समता दर्शवितात. तुकाराम महाराज म्हणतात, "यारे यारे लहानथोर याती भरती नारी नर अवघा करूया विचार न लगे चिंतक कवणाशी" आणखी दुसऱ्या एका अभंगात ते म्हणतात, "महारासी शिवे कोपे ब्राह्मण तो नव्हे तया प्रायश्चित कांहीं देहत्याग करितां नाहीं". अगदी तद्वतच अस्पृश्य हा समाजातील एक महत्त्वाचा भाग आहे. त्याला त्याचे मूळ अधिकार नाकारणे हे अमानुषपनाचे लक्षण आहे असे महात्मा फुलेंचे ठाम मत आहे.

महात्मा फुले यांनी स्वतः अस्पृश्यांसाठी भरीव काम केलेले आहे. सन १८५५ मध्ये लिहिलेल्या 'तृतीय रत्न' या नाटकातून ब्राह्मण मंडळी भोळ्या भाबड्या जनतेची कशी फसवणूक करतात हे सप्रमाण दाखवले. पुढे सन १९६८ मध्ये त्यांनी भीषण दुष्काळ पडला असताना अस्पृश्यांसाठी पाण्याचा हौद खुला करून दिला. मात्र, असे असले तरीही महात्मा फुले यांच्या शाळेमध्ये महत्त्वाचे शिक्षक असलेले विष्णुपंत थत्ते आणि वामनराव खडादकर हे दोघेही ब्राह्मणच होते. एवढेच नव्हे तर महात्मा फुले यांच्या अनेक समाजोपयोगी योजनांना ब्राह्मण मंडळींनी महत्त्वाचे योगदान दिलेले आहे हेही तेवढेच खरे!

या सर्व विवेचनावरून एक बाब निश्चित लक्षात येते की संत तुकाराम महाराजांच्या अभंगांचा महात्मा ज्योतिबा फुलेंवर प्रचंड प्रभाव होता. महाराजांचे अभंग म्हणजे भंग न पावणारे अभंग होय; तर ज्योतिबांचे अखंड म्हणजे खंड न पडणारे असे अखंड विचार होय. एकूणच पुणे, पुणे परिसर आणि महाराष्ट्रात होऊन गेलेल्या या थोर संताचा आणि महापुरुषाचा सबंध मानव जीवनावर खूप मोठा प्रभाव पडलेला आहे. थोडक्यात, तुकाराम महाराजांच्या अभंगांचा आणि ज्योतिराव फुले यांच्या कार्यकर्तृत्वाचा आढावा घेतला असता महाराजांच्या विचाराचा एक अमिट ठसा ज्योतिबांच्या व्यक्तिमत्त्वावर पडलेला आहे. या दोघांची मोडस ऑपरेन्डी (कार्यपद्धती) वेगळी असली तरी मात्र एकूण विचारसरणी, भूतदया अनुकंपा आणि ध्येय हे एकच होते, हे आपल्या सहज लक्षात येते. त्यामुळेच "ज्योती कैसा तुका जैसा" ही उक्ती मला या ठिकाणी सार्थ आणि यथार्थ वाटते.

(लेखक, व्याख्याते तथा सावित्रीमाई फुले आदर्श राज्य पुरस्कार प्राप्त शिक्षक)

चिठ्ठी ना कोई संदेस, इस दिल पे लगा के ठेस, जाने वो कौन सा देस ' गजानन ' तू चला गया

युवा उद्योजक काळाच्या पडद्याआड

भावपूर्ण श्रद्धांजली

आधुनिक केसरी न्यूज
वसंत खडसे

वाशिम : प्रगल्भ ईच्छाशक्ती, कठोर परिश्रम घेण्याची वृत्ती, अत्यंत मितभाषी आणि विशेष म्हणजे कोणालाही परके न मानणारा मनमिळावू स्वभाव अशा अनेक अष्टपैलू गुणांनी संपन्न असणारा माझा पुतण्या युवा उद्योजक स्व. गजानन निंबाजी खडसे हा अल्पशा आजाराने काल दि.9 एप्रिल रोजी सर्वांना सोडून स्वर्गवासी झाला. त्याच्या अचानक जाण्याने केवळ आमच्या खडसे परिवारावरच नव्हे; तर संपुर्ण शेलुखडसे गावावर, आप्त, स्वकिय आणि मित्र परिवारावर दुःखाचा डोंगर कोसळला. तसं पाहिलं तर हे दुःख शब्दात व्यक्त करणे शक्यच नाही. परंतू मनाची अस्वस्थता स्वस्थ बसू देत नाही म्हणून, अल्पशा शब्दात आधुनिक केसरी परिवाराकडून त्याला अर्पण केलेली ही भावपूर्ण श्रद्धांजली..!

रिसोड तालुक्यातील शेलुखडसे येथील सधन शेतकरी निंबाजी रामराव खडसे व त्यांच्या सहचारिणी सौ. वेणूताई निंबाजी खडसे यांना एक मुलगी आणि दोन मुले त्यातील थोरला सुनिल निंबाजी खडसे आणि स्व. गजानन हा धाकटा मुलगा होता. वडील प्रयोगशिल शेतकरी आहेत. पण व्यावसायिक वारसा त्यांच्या परिवारात नव्हता. पण म्हणतात ना आधाराचा हात मिळाला तर त्या संधीच सोनं करता आलं पाहिजे. आणि ते प्रत्यक्षात उतरवलं सुनिल व गजानन या दोन भावंडांनी. त्यांना केवळ आधारच नव्हे; व्यावसायिक दृष्टिकोनाचे बाळकडू मिळाले ते त्यांचे मामा श्री राजेश पाटील शिरसाट यांच्याकडून. राजेश पाटील हे वाशिम शहरातील सुप्रसिद्ध माऊली मेडिकलचे संचालक आहेत. त्यांनी सुरुवातीला मोठा भाचा सुनिल याला माँ रेणुका या नावाने छोटेखाणी मेडिकल सुरू करुन देत व्यवसाय कसा करावा याचे मार्गदर्शन केले. त्यामुळे शेतीला व्यवसायाची जोड असल्याशिवाय तरणोपाय नाही. हे सुनिल व गजानन या दोघा भावांच्या मनावर पक्क बिंबल्या गेलं. परिणामी व्यवसायात या भावंडांनी कधीच मागे वळून पाहिले नाही. पाहता पाहता माँ रेणुका मेडिकलचे एका मोठ्या एजन्सित रूपांतर झाले. स्व. गजानन हा उच्चविद्याविभूषित असल्या कारणाने त्याच्या मधे दडलेली अफाट कल्पकता त्याला स्वस्थ बसू देत नव्हती. त्यातुनच वेणू सन्स प्रा.ली. हि व्यावसायिक कंपनी आकारास आली. त्याच माध्यमातून स्व. गजानन याने नुकतेच वाशीम शहरात मराठा इलेक्ट्रिकल नावाने आपले नवे प्रतिष्ठान सुरु केले होते.स्व. गजानन हा मुळातच अजातशत्रू असल्यामूळे त्याचा मित्र परिवार खुप मोठा होता. सर्वांना आपलं समजणारा गजानन अनेक मित्रांना व जवळच्या नात्यातील होतकरू मुलांना व्यवसायात आणण्याच्या प्रयत्नात होता. मात्र नियतीच्या मनातील डाव काही वेगळाच होता. त्या अनुषंगाने अखेर काळाने घाला घातलाच..! आणि दि.9 एप्रिलची सकाळ आम्हा सर्वांसाठी काळरात्र ठरली. स्वतःचाच, स्वतःवर विश्वास बसत नव्हता अशी दुःखद बातमी कानावर पडली आणि क्षणात होत्याचे नव्हते झाले. कोणाच्याही ध्यानी मनी नसताना आमच्या सर्वांचा लाडका गजानन पत्नी, आई, वडील, भाऊ, बहीण आणि आम्हा सर्वांना पोरके करून कायमस्वरुपी देवाघरी निघून गेला. त्याच्या या अचानक जाण्याने अस्वस्थ मनात फक्त दोनच ओळी रेंगाळतात " ना चिठ्ठी ना संदेश, इस दिल पे लगा के ठेस ! जाने ओ कौन सा देश जहाँ गजानन तू चला गया..!

स्व. गजानन यास ईश्वर चरणी चांगली जागा मिळो अशी प्रार्थना करून भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करतो आणि पुर्ण विराम देतो.